

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Nacrt

P.Z. br. 185

KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O LOKALNIM IZBORIMA

Zagreb, studeni 2012.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O LOKALNIM IZBORIMA

PRVI DIO ZAJEDNIČKE ODREDBE

OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuju lokalni izbori. Lokalni izbori u smislu ovoga Zakona su izbori članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i izbori općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika.

(2) Riječi i pojmovi u ovom Zakonu koji imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod, bez obzira u kojem su rodu navedeni.

BIRAČKO PRAVO

Članak 2.

(1) Biračko pravo imaju hrvatski državljani s navršених 18 godina života (u daljnjem tekstu: birači).

(2) Pravo birati članove predstavničkog tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: jedinice) te birati općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihove zamjenike imaju birači koji imaju prebivalište na području jedinice za čija se tijela izbori provode.

(3) Članove predstavničkih tijela jedinice imaju pravo birati i državljani drugih država članica Europske unije, u skladu s posebnim zakonom.

(4) Biračko pravo se ostvaruje na neposrednim izborima tajnim glasovanjem.

Članak 3.

(1) Za člana predstavničkog tijela jedinice ima pravo biti biran birač koji na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanja izbora ima prijavljeno prebivalište na području jedinice za čije se predstavničko tijelo izbori provode.

(2) Za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovog zamjenika ima pravo biti biran birač koji na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora ima najmanje šest mjeseci prijavljeno prebivalište na području jedinice za čije se tijelo izbori provode.

(3) Za člana predstavničkog tijela jedinice ima pravo biti biran državljanin drugih država članica Europske unije, u skladu s posebnim zakonom.

Slobode i prava u ostvarivanju biračkog prava

Članak 4.

- (1) Jamči se sloboda opredjeljenja birača i tajnost njihova glasovanja.
- (2) Birač na istim izborima može glasovati samo jedanput.
- (3) Nitko ne može glasovati u ime druge osobe.
- (4) Nitko ne može zahtijevati izjašnjenje birača o njegovom glasačkom opredjeljenju.
- (5) Birač je slobodan objaviti svoje glasačko opredjeljenje.
- (6) Nitko ne može biti pozvan na odgovornost zbog glasovanja ili zbog toga što nije glasovao.

RASPISIVANJE I ODRŽAVANJE IZBORA

Raspisivanje izbora

Članak 5.

Vlada Republike Hrvatske raspisuje izbore za članove predstavničkih tijela jedinica i za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike.

Članak 6.

- (1) Odlukom Vlade Republike Hrvatske kojom se raspisuju izbori određuje se dan njihove provedbe.
- (2) Od dana raspisivanja izbora do dana održavanja izbora ne može proteći manje od 30 niti više od 60 dana.
- (3) Odluka o raspisivanju izbora dostavlja se Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Državno izbornom povjerenstvo) istog dana kada je donesena.

Održavanje izbora

Članak 7.

- (1) Redovni izbori za članove predstavničkih tijela jedinica te izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihove zamjenike, održavaju se istodobno, treće nedjelje u svibnju mjesecu svake četvrte godine.
- (2) Prijevremeni izbori za članove predstavničkih tijela jedinica kojima je mandat prestao zbog raspuštanja, održavaju se u roku od 90 dana od dana raspuštanja predstavničkog tijela.

(3) Prijevremeni izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana raspisuju su u slučajevima kada je to propisano zakonom koji uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave, a održavaju se u roku od 90 dana od dana prestanka mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

(4) Prijevremeni izbori za članove predstavničkog tijela i za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u slučaju istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, održavaju se istodobno, u roku od 90 dana od istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

(5) Prijevremeni izbori za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova pripadnika nacionalnih manjina održavaju se u roku od 90 dana od dana prestanka mandata zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda nacionalnih manjina.

(6) Ako bi se prijevremeni izbori iz stavaka 2., 3., 4. i 5. ovoga članka trebali održati u kalendarskoj godini u kojoj se održavaju redovni izbori, a prije njihovog održavanja, u toj se jedinici prijevremeni izbori neće održati.

(7) Ako prestane mandat samo zamjeniku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana izabranom zajedno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom, prijevremeni izbori neće se održati.

Mandat

Članak 8.

(1) Mandat članova predstavničkih tijela jedinica izabраниh na redovnim izborima počinje danom konstituiranja predstavničkog tijela i traje do stupanja na snagu odluke Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju izbora, odnosno do stupanja na snagu odluke Vlade Republike Hrvatske o raspuštanju predstavničkih tijela, sukladno zakonu kojim se uređuje lokalna i područna (regionalna) samouprava.

(2) Mandat članova predstavničkih tijela jedinica izabраниh na prijevremenim izborima počinje danom konstituiranja predstavničkog tijela i traje do isteka tekućeg mandata predstavničkih tijela izabраниh na redovnim izborima.

(3) Mandat općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika izabраниh na redovnim ili na prijevremenim izborima počinje prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora i traje do prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora novoga općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

(4) Iznimno od stavka 3. ovog članka mandat općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika koje je Vlada Republike razriješila istovremeno kada je i raspustila predstavničko tijelo u toj jedinici, traje do stupanja na snagu odluke Vlade Republike Hrvatske o raspuštanju predstavničkog tijela i razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

KANDIDIRANJE

Članak 9.

(1) Kandidiranje je postupak predlaganja kandidacijskih lista i kandidata od strane ovlaštenih predlagatelja.

(2) Ovlašteni predlagatelji kandidacijskih lista i kandidata su političke stranke i birači.

(3) Predlagatelji kandidacijskih lista dužni su poštivati načelo ravnopravnosti spolova, sukladno posebnom zakonu.

Prikupljanje potpisa

Članak 10.

(1) Kada birači predlažu kandidacijske liste i kandidate, predlaganje je uvjetovano prikupljenim potpisima birača, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Potpise birača za predlaganje kandidata za izbor općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika dužne su prikupiti i političke stranke.

(3) Potpisi birača prikupljaju se na propisanom obrascu čiji sadržaj i oblik propisuje Državno izborno povjerenstvo.

(4) U obrazac za prikupljanje potpisa birača unose se sljedeći podaci:

- ime, prezime, nacionalnost, prebivalište, datum rođenja, osobni identifikacijski broj (OIB) i spol predloženih kandidata,
- ime, prezime, prebivalište birača, broj važeće osobne iskaznice birača i mjesto izdavanja te potpis birača.

(5) Uz podatke iz stavka 4. alineje 1. ovog članka za kandidate za članove predstavničkih tijela jedinica i kandidate za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, unosi se i podatak o nacionalnosti.

Broj potpisa potreban za kandidiranje članova predstavničkih tijela

Članak 11.

(1) Kada birači kao ovlašteni predlagatelji predlažu kandidacijsku listu grupe birača, za pravovaljanost prijedloga kandidacijske liste za izbor članova predstavničkih tijela dužni su prikupiti najmanje:

- 25 potpisa birača u jedinicama do 350 stanovnika,
- 35 potpisa birača u jedinicama s više od 350, do 500 stanovnika
- 50 potpisa birača u jedinicama s više od 500, do 1.000 stanovnika,
- 70 potpisa birača u jedinicama s više od 1.000, do 2.500 stanovnika,
- 110 potpisa birača u jedinicama s više od 2.500, do 5.000 stanovnika,
- 180 potpisa birača u jedinicama s više od 5.000, do 10.000 stanovnika,

- 250 potpisa birača u jedinicama s više od 10.000, do 20.000 stanovnika,
- 400 potpisa birača u jedinicama s više od 20.000, do 35.000 stanovnika,
- 600 potpisa birača u jedinicama s više od 35.000, do 60.000 stanovnika,
- 800 potpisa birača u jedinicama s više od 60.000, do 100.000 stanovnika,
- 1.000 potpisa birača u jedinicama s više od 100.000, do 200.000 stanovnika,
- 1.400 potpisa birača u jedinicama s više od 200.000, do 300.000 stanovnika,
- 1.800 potpisa birača u jedinicama s više od 300.000, do 500.000 stanovnika,
- 2.500 potpisa birača u jedinicama s više od 500.000 stanovnika.

(2) Podatke o potrebnom broju potpisa birača objavit će Državno izborno povjerenstvo na svojim internetskim stranicama, a na temelju prethodno dostavljenih podataka od strane središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Broj potpisa potreban za kandidaturu općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika

Članak 12.

(1) Za pravovaljanost stranačkih kandidatura te kandidatura prijedloga grupe birača za izbor općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika potrebno je prikupiti najmanje:

- 35 potpisa birača u jedinicama do 350 stanovnika,
- 50 potpisa birača u jedinicama s više od 350, do 500 stanovnika,
- 80 potpisa birača u jedinicama s više od 500, do 1.000 stanovnika,
- 100 potpisa birača u jedinicama s više od 1.000, do 2.500 stanovnika,
- 150 potpisa birača u jedinicama s više od 2.500, do 5.000 stanovnika,
- 250 potpisa birača u jedinicama s više od 5.000, do 10.000 stanovnika,
- 450 potpisa birača u jedinicama s više od 10.000, do 20.000 stanovnika,
- 600 potpisa birača u jedinicama s više od 20.000, do 35.000 stanovnika,
- 900 potpisa birača u jedinicama s više od 35.000, do 60.000 stanovnika,
- 1.200 potpisa birača u jedinicama s više od 60.000, do 100.000 stanovnika,
- 1.500 potpisa birača u jedinicama s više od 100.000, do 200.000 stanovnika,
- 2.500 potpisa birača u jedinicama s više od 200.000, do 300.000 stanovnika,
- 3.200 potpisa birača u jedinicama s više od 300.000, do 500.000 stanovnika,
- 5.000 potpisa birača u jedinicama s više od 500.000 stanovnika.

(2) Podatke o potrebnom broju potpisa birača objavit će Državno izborno povjerenstvo na svojim internetskim stranicama, a na temelju prethodno dostavljenih podataka od strane središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Zabrana kandidiranja

Članak 13.

Birači koji su policijski službenici, djelatne vojne osobe, službenici i namještenici u Oružanim snagama Republike Hrvatske ne smiju se kandidirati za člana predstavničkog tijela jedinice niti za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihovog zamjenika.

Zabrana višestrukog kandidiranja

Članak 14.

(1) Nitko se ne može istovremeno kandidirati za općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i za župana.

(2) Odredba stavka 1. ovog članka primjenjuje se i na zamjenike općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

(3) U slučaju istovremene kandidature iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, županijsko izborno povjerenstvo pozvat će kandidata da se u roku od 24 sata izjasni o tome koju kandidaturu prihvaća, a ukoliko se ne izjasni rješenjem će poništiti kandidaturu za općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika, tj. njihovog zamjenika.

Predlaganje kandidacijskih lista i kandidata političkih stranaka

Članak 15.

(1) Pravo predlaganja kandidacijskih lista i kandidata imaju sve političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora.

(2) Kandidacijske liste i kandidate može predložiti jedna politička stranka te dvije ili više političkih stranaka.

(3) Političke stranke samostalno utvrđuju redoslijed kandidata na kandidacijskim listama i kandidate, na način predviđen statutom političke stranke, odnosno u skladu s posebnim odlukama donesenim na temelju statuta.

(4) Političke stranke određuju na temelju odredbi svojih statuta ovlaštenog podnositelja kandidacijske liste i kandidature.

Predlaganje kandidacijskih lista i kandidata birača

Članak 16.

(1) Birači mogu predlagati kandidacijske liste i kandidate.

(2) Kada birači predlažu kandidacijske liste i kandidate, podnositelji kandidacijske liste grupe birača, odnosno kandidature kandidata grupe birača, su prva tri po redu potpisnika kandidacijske liste, odnosno kandidature.

(3) Kandidat ujedno može biti i podnositelj/potpisnik svoje kandidacijske liste birača, odnosno kandidature.

Očitovanja uz kandidacijske liste i kandidature

Članak 17.

(1) Uz prijedlog kandidacijske liste i kandidature dostavlja se očitovanje o prihvaćanju kandidature svakog kandidata na listi, odnosno kandidaturi, ovjereno kod javnog bilježnika ili nadležnog izbornog povjerenstva.

(2) Na očitovanju o prihvaćanju kandidature za člana predstavničkog tijela navodi se i izjava kandidata o nepostojanju zabrane kandidiranja.

(3) Na očitovanju o prihvaćanju kandidature za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovog zamjenika navodi se i izjava kandidata o nepostojanju zabrane kandidiranja te izjava o činjenici potrebnog trajanja prebivališta kandidata na području jedinice, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(4) Za davanja netočnih podataka na očitovanju iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, kao i za davanje očitovanja o prihvaćanju kandidature uz više kandidacijskih lista za isto tijelo, odgovoran je kandidat.

Sadržaj kandidacijske liste za članove predstavničkih tijela jedinica

Članak 18.

(1) U prijedlogu kandidacijske liste obvezatno se navodi naziv kandidacijske liste i nositelj liste, a kandidati moraju biti na listi poredani od rednog broja 1 zaključno do rednog broja koliko ih se bira.

(2) Ako predlagatelj predloži više kandidata od utvrđenog broja članova predstavničkog tijela koji se bira na izborima, smatra se da su pravovaljano predloženi samo kandidati zaključno do broja koji se biraju u to predstavničko tijelo.

(3) Ako predlagatelj predloži manje kandidata od utvrđenog broja članova predstavničkog tijela koji se bira na izborima, kandidacijska lista nije pravovaljana.

(4) Naziv kandidacijske liste jest puni naziv političke stranke, dvije ili više političkih stranaka koja je, odnosno koje su predložile kandidacijsku listu. Ako su političke stranke registrirale skraćeni naziv stranke, odnosno stranaka, u nazivu će se koristiti i skraćenice.

(5) Ako su kandidacijsku listu predložili birači njezin naziv je „kandidacijska lista grupe birača“.

(6) Nositelj kandidacijske liste prvi je predloženi kandidat na listi.

(7) Za svakog od kandidata, u prijedlogu kandidacijske liste obvezatno se navodi ime i prezime kandidata, nacionalnost, prebivalište, datum rođenja, osobni identifikacijski broj (OIB) i spol.

Sadržaj kandidature za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihove zamjenike

Članak 19.

(1) U kandidaturi se navode ime i prezime kandidata za općinskog načelnika gradonačelnika i župana te njihovog zamjenika, prebivalište, datum rođenja, osobni identifikacijski broj (OIB) i spol.

(2) U kandidaturi za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, osim podataka iz stavka 1. ovog članka navodi se i nacionalnost.

(3) U kandidaturi se navodi naziv političke stranke, odnosno dviju ili više političkih stranaka koja je, odnosno koje su kandidate predložile. Uz kandidaturu kandidata koje predlažu birači navodi se „kandidati grupe birača“.

Način podnošenja kandidacijskih lista i kandidatura

Članak 20.

(1) Kandidacijske liste i kandidature se podnose na obrascima čiji sadržaj i oblik propisuje Državno izborno povjerenstvo obvezatnim uputama.

(2) Prijedlozi kandidacijskih lista i kandidatura, sastavljeni u skladu s uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, dostavljaju se nadležnom izbornom povjerenstvu.

(3) Uz prijedloge kandidacijskih lista i kandidatura podnositelji su dužni dostaviti podatke o broju posebnog računa za financiranje izborne promidžbe, datumu otvaranja posebnog računa i naziv banke kod koje je račun otvoren.

Rok za kandidiranje

Članak 21.

(1) Kandidacijske liste i kandidature moraju prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od 14 dana od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora.

(2) Nadležno izborno povjerenstvo pri zaprimanju kandidacijskih lista i kandidatura provjerit će jesu li one podnesene sukladno odredbama ovoga Zakona i obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva.

(3) Ako nadležno izborno povjerenstvo ocijeni da kandidacijska lista ili kandidatura nije podnesena u skladu s odredbama ovoga Zakona, pozvat će podnositelja da u roku od 48 sati, a najkasnije do isteka roka za kandidiranje, ukloni uočene nedostatke.

(4) Nadležno izborno povjerenstvo može podnositelju kandidacijske liste i kandidature odrediti i kraći rok za uklanjanje nedostataka ako rok za kandidiranje istječe za manje od 48 sati.

Utvrđivanje pravovaljanosti i prihvatanje kandidacijskih lista i kandidatura

Članak 22.

(1) Nadležno izborno povjerenstvo utvrđuje pravovaljanost predloženih kandidacijskih lista, odnosno kandidatura, u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) Pravovaljane kandidacijske liste, odnosno kandidature nadležno izborno povjerenstvo će prihvatiti, a nepravodobne i nepravovaljane kandidacijske liste, odnosno kandidature rješenjem će odbaciti, odnosno odbiti.

(3) Pri utvrđivanju pravovaljanih kandidacijskih lista, odnosno kandidatura nadležno izborno povjerenstvo postupit će u korist zaštite postupka kandidiranja, odnosno prava predlaganja kandidacijskih lista i kandidatura.

Zbirna lista

Članak 23.

(1) Zbirna lista je lista u koju se unose podaci o svim pravovaljanim kandidacijskim listama, odnosno kandidaturama.

(2) Zbirnu listu sastavlja nadležno izborno povjerenstvo nakon što utvrdi pravovaljanost svih kandidacijskih lista, odnosno kandidatura.

Sadržaj zbirne liste kandidacijskih lista

Članak 24.

(1) Zbirna lista sadrži naziv svake kandidacijske liste te ime i prezime nositelja svake liste.

(2) Kandidacijske liste unose se na zbirnu listu prema abecednom redu punog naziva političke stranke, odnosno dvije ili više političkih stranaka koja je, odnosno koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno prema abecednom redu prezimena nositelja kandidacijske liste grupe birača. Ako je više političkih stranaka predložilo zajedničku kandidacijsku listu, ona će se unijeti na zbirnu listu prema nazivu prve po redu političke stranke u prijedlogu.

Sadržaj zbirne liste kandidatura

Članak 25.

(1) Zbirna lista kandidatura sadrži ime i prezime svih kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihove zamjenike.

(2) Uz ime i prezime kandidata obvezno se navodi naziv političke stranke, odnosno dviju ili više političkih stranaka, koja je, odnosno koje su, kandidata predložile. Ako su kandidati predloženi od birača, obvezatno se uz njihovo ime i prezime navodi „kandidati grupe birača“.

(3) Kandidature se unose na zbirnu listu prema abecednom redu prezimena kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

(4) Na zbirnu listu kandidatura iza imena i prezimena kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana navodi se ime i prezime kandidata za njihovog zamjenika.

Objava kandidacijskih lista i kandidatura

Članak 26.

(1) Nadležna izborna povjerenstva, u roku od 48 sati od isteka roka za kandidiranje objavljuju u lokalnim sredstvima javnog priopćavanja i tisku, na oglasnoj ploči i internetskim stranicama jedinice:

- sve pravovaljano predložene kandidacijske liste i zbirnu listu za izbor članova predstavničkog tijela jedinice,
- zbirnu listu pravovaljano predloženih kandidatura za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihovog zamjenika.

(2) Kandidacijske liste i kandidature iz stavka 1. ovoga članka, nadležna izborna povjerenstva dostavit će Državnom izbornom povjerenstvu radi objave cjelovite informacije o svim kandidacijskim listama i kandidaturama. Objava cjelovite informacije ne predstavlja izbornu radnju u smislu zaštite izbornog prava.

Odustanak od prihvaćene kandidacijske liste

Članak 27.

(1) Političke stranke koje su predložile prihvaćene kandidacijske liste, mogu na način predviđen njihovim statutom ili posebnom odlukom donesenom na temelju statuta odustati od te liste najkasnije 48 sati nakon što je kao prihvaćena bila objavljena od nadležnog izbornog povjerenstva. Za „kandidacijsku listu grupe birača“ odluku o odustajanju donosi nositelj liste.

(2) Pisana odluka o odustanku mora prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu u roku iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Odustanak jednog ili više kandidata s kandidacijske liste nije dopušten nakon isteka roka za kandidiranje te se odustanak nekog od kandidata neće uvažiti i takva će kandidacijska lista ostati pravovaljanom s imenima svih objavljenih kandidata.

(4) U slučaju odustanka jednog ili više kandidata s kandidacijske liste prije isteka roka za kandidiranje, nadležno izborna povjerenstvo će na odgovarajući način primijeniti odredbu članka 21. stavka 3. ovoga Zakona.

Postupak u slučaju prihvaćanja kandidature na više kandidacijskih lista za isto predstavničko tijelo

Članak 28.

(1) Ako je neki od kandidata dao očitovanje o prihvaćanju kandidature na više kandidacijskih lista za izbor istog predstavničkog tijela, nadležno izborno povjerenstvo pozvat će tog kandidata da se najkasnije u roku od 48 sati od isteka roka za kandidiranje očituje pri kojoj kandidaturi ostaje.

(2) Nadležno izborno povjerenstvo pozvat će predlagatelja liste s koje je kandidat iz stavka 1. ovog članka odustao da listu dopuni drugim kandidatom u roku od 24 sata.

(3) Ako predlagatelj iz stavka 2. ovog članka ne dopuni listu, nadležno izborno povjerenstvo postupiti će u skladu s odredbom članka 22. ovog Zakona.

Postupak u slučaju smrti kandidata s kandidacijske liste

Članak 29.

(1) Ako neki od kandidata na kandidacijskoj listi umre u vremenu od dana objave kandidacijske liste, politička stranka, odnosno dvije ili više političkih stranaka koje su predložile kandidata i podnositelji kandidacijske liste grupe birača, mogu umjesto njega predložiti novog kandidata, bez prikupljanja potpisa u postupku kandidiranja propisanih ovim Zakonom, sve do 10 dana prije dana održavanja izbora.

(2) Kandidat koji je umro brisat će se s kandidacijske liste, a kandidat kojim je dopunjena kandidacijska lista stavlja se na posljednje mjesto na listi. Redoslijed ostalih kandidata na listi navedenih iza kandidata koji je umro pomiče se za jedno mjesto prema gore.

(3) Ako je kandidat koji je umro nositelj liste, lista će se dopuniti na način utvrđen stavkom 2. ovoga članka, a nositelj liste postat će drugi po redu kandidat naveden na kandidacijskoj listi.

(4) Kandidacijska lista dopunjena novim kandidatom sukladno stavcima 2. i 3. ovoga članka objavljuje se na oglasnoj ploči i internetskim stranicama jedinice u roku od 24 sata od izvršene dopune kandidacijske liste.

(5) Ako neki od kandidata na kandidacijskoj listi umre u vremenu kraćem od 10 dana prije dana održavanja izbora, kandidacijska lista smatrat će se pravovaljanom.

Odustanak od prihvaćene kandidature

Članak 30.

(1) Politička stranka, odnosno dvije ili više političkih stranaka koja je, odnosno koje su predložile prihvaćenu kandidaturu za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te

njihove zamjenike, može na način predviđen statutom stranke ili posebnom odlukom donesenom na temelju statuta, odustati od kandidature najkasnije 48 sati nakon što je kao prihvaćena bila objavljena od nadležnog izbornog povjerenstva.

(2) Kandidat kojeg je predložila politička stranka može u roku iz stavka 1. ovoga članka odustati od kandidature uz pisanu suglasnost političke stranke.

(3) Za prihvaćenu kandidaturu kandidata grupe birača odluku o odustajanju donosi kandidat pisanim očitovanjem ovjerenim kod javnog bilježnika ili nadležnog izbornog povjerenstva.

(4) Pisana odluka o odustanku od prihvaćene kandidature mora prispjeti u nadležno izborno povjerenstvo u roku iz stavka 1. ovoga članka.

Zamjena predloženog kandidata radi smrti

Članak 31.

(1) Ako neki od kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, odnosno njihovog zamjenika, umre u vremenu od dana objave prihvaćene kandidature, politička stranka, odnosno dvije ili više političkih stranaka koje su predložile kandidata i podnositelji kandidature za kandidata grupe birača, mogu umjesto njega predložiti novog kandidata, bez prikupljanja potpisa u postupku kandidiranja propisanim ovim Zakonom, sve do 10 dana prije dana održavanja izbora.

(2) Pravovaljana predložena nova kandidatura objavljuje se na oglasnoj ploči i internetskim stranicama jedinice u roku od 24 sata od izvršene zamjene kandidata.

(3) Ako neki od kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, odnosno njihovog zamjenika umre u vremenu kraćem od 10 dana prije dana održavanja izbora, zamjena kandidata obaviti će se po postupku propisanom stavcima 1. i 2. ovoga članka, a nadležno izborno povjerenstvo odredit će pomicanje održavanja izbora za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihovih zamjenika te istovremeno pomicanje održavanja izbora za članove predstavničkog tijela te jedinice za 14 dana.

IZBORNA PROMIDŽBA

Sadržaj izborne promidžbe

Članak 32.

Izborna promidžba je skup radnji koje poduzimaju sudionici izborne promidžbe u svrhu javnog predstavljanja i obrazlaganja svojih izbornih programa biračima.

Sudionici izborne promidžbe

Članak 33.

(1) Sudionici izborne promidžbe su kandidati, nositelji kandidacijskih lista grupe birača, političke stranke, odnosno dvije ili više političkih stranaka, naznačeni na objavljenoj listi kandidata i zbirnoj listi (u daljnjem tekstu: sudionici).

(2) Svi sudionici izborne promidžbe imaju pravo na izbornu promidžbu pod jednakim uvjetima.

Troškovi izborne promidžbe

Članak 34.

Troškovi izborne promidžbe i prava na naknadu uređuju se posebnim zakonom.

Trajanje izborne promidžbe

Članak 35.

(1) Izborna promidžba počinje danom objave zbirnih lista, a prestaje 24 sata prije dana održavanja izbora.

(2) Izborna promidžba za izbor općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika u drugom krugu izbora, odnosno u trećem krugu izbora, počinje sljedećeg dana od dana proglašenja rezultata prethodnog kruga izbora, a prestaje 24 sata prije dana novog kruga izbora.

(3) Izborna šutnja počinje protekom izborne promidžbe, a završava na dan održavanja izbora u devetnaest sati. Za vrijeme izborne šutnje zabranjuje se javno predstavljanje i obrazlaganje izbornih programa sudionika biračima, nagovaranje birača da glasuju za određenu kandidacijsku listu ili kandidata, objavljivanje procjena izbornih rezultata kao i objavljivanje prethodnih, neslužbenih rezultata izbora, izjava i intervjua sudionika izborne promidžbe te navođenje njihovih izjava ili pisanih djela.

Zaštita osobnih podataka u izbornoj promidžbi

Članak 36.

Na sudionike izborne promidžbe na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje zaštita osobnih podataka.

Način vođenja izborne promidžbe

Članak 37.

Izbornu promidžbu sudionici vode slobodno, otvoreno, javno i argumentirano, a suprotstavljanje i sučeljavanje treba biti obrazloženo i utemeljeno na činjenicama.

Obveze lokalnih medija u izbornoj promidžbi

Članak 38.

(1) Sudionici izborne promidžbe imaju jednake uvjete predizbornog nadmetanja i u tu svrhu imaju ravnopravan položaj u predstavljanju u svim lokalnim medijima.

(2) Lokalni mediji u svojim emisijama ili člancima u tiskovinama, a koji nisu vezani uz predstavljanje izbornih programa, ne smiju koristiti sadržaje koji bi se mogli tumačiti kao izborna promidžba.

(3) Elektronički mediji dužni su poštivati načelo jednakog pristupa plaćenju političkoj promidžbi sudionika izborne promidžbe te objektivno, nepristrano i uravnoteženo informiranje o izbornoj promidžbi.

TIJELA ZA PROVEDBU IZBORA

Vrste izbornih tijela

Članak 39.

(1) Tijela za provedbu izbora su Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, Izborno povjerenstvo Grada Zagreba, županijska, gradska i općinska izborna povjerenstva te birački odbori.

(2) Ista izborna tijela provode redovne i prijevremene izbore.

(3) Gradska i općinska izborna povjerenstva mogu se imenovati u istom stalnom sastavu za provedbu izbora u više gradova i općina, na prijedlog Državnog izbornog povjerenstva.

Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske

Članak 40.

Državno izborno povjerenstvo je stalno i neovisno tijelo čiji se sastav i način izbora uređuje posebnim zakonom.

Sastav izbornih povjerenstava

Članak 41.

(1) Izborno povjerenstvo Grada Zagreba, županijska, gradska i općinska izborna povjerenstva imaju stalni i prošireni sastav.

(2) Stalni sastav izbornog povjerenstva čine predsjednik, potpredsjednik i četiri člana (u daljnjem tekstu: članovi stalnog sastava).

(3) Prošireni sastav izbornog povjerenstva čine tri predstavnika većinske političke stranke, odnosno političkih stranaka i tri dogovorno predložena predstavnika oporbenih političkih stranaka, a određuju se u roku od 8 dana od stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora.

(4) Odnos ukupnog broja članova proširenog sastava unutar grupacije stranaka određuje se sukladno omjeru u kojem pojedina stranka sudjeluje u općinskom, odnosno gradskom vijeću, županijskoj skupštini, odnosno Gradskoj skupštini Grada Zagreba.

(5) Kod istovremenog održavanja izbora za predstavničko tijelo jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave, dva od tri člana proširenog sastava predstavljat će političke grupacije iz predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, a jedan od tri člana proširenog sastava predstavljat će političke grupacije iz predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave. U skladu s tom podjelom ostala tri člana predstavljat će oporbene političke grupacije.

(6) Ako se pojedine grupacije ne mogu dogovoriti o rasporedu svojih predstavnika u izborna povjerenstva, njihov raspored odredit će nadležno izborna povjerenstvo ždrijebom na način da će predstavnike stranaka tako rasporediti da pojedina stranka bude zastupljena u najvećem mogućem broju povjerenstava obzirom na ukupni broj svojih predstavnika.

(7) Potpredsjednik zamjenjuje predsjednika u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti sa svim ovlastima predsjednika, a svi članovi izbornog povjerenstva imaju jednaka prava i dužnosti.

(8) Predsjednik, potpredsjednik i članovi županijskih izbornih povjerenstava i Izbornog povjerenstva Grada Zagreba te predsjednik i potpredsjednik općinskih i gradskih izbornih povjerenstava moraju biti magistri pravne struke.

(9) Predsjednik, potpredsjednik i članovi stalnog sastava izbornih povjerenstava ne smiju biti članovi niti jedne političke stranke, niti kandidati na izborima koje provode. Članovi proširenog sastava izbornih povjerenstava ne smiju biti kandidati na izborima koje provode.

Sastav biračkih odbora

Članak 42.

(1) Birački odbor čine predsjednik, potpredsjednik i osam članova.

(2) Četiri člana biračkog odbora određuje većinska politička stranka, odnosno političke stranke, a četiri člana oporbena politička stranka, odnosno političke stranke, sukladno stranačkom sastavu predstavničkog tijela pojedine jedinice.

(3) Odnos ukupnog broja članova biračkih odbora unutar grupacije stranaka određuje se sukladno omjeru u kojem pojedina stranka sudjeluje u gradskom, odnosno općinskom vijeću, odnosno županijskoj skupštini.

(4) Kod istovremenog održavanja izbora za predstavničko tijelo jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave, dva od četiri člana predstavljat će većinske političke stranke, odnosno političke grupacije iz predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, a preostala dva od četiri člana predstavljat će većinske političke stranke, odnosno političke grupacije iz predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave. Preostala četiri člana predstavljat će oporbene političke stranke iz

predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave i predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave u skladu s tom podjelom.

(5) Ako se pojedine grupacije ne mogu dogovoriti o rasporedu svojih predstavnika u biračke odbore, njihov raspored odredit će nadležno izborno povjerenstvo ždrijebom na način da će predstavnike stranaka tako rasporediti da pojedina stranka bude zastupljena u najvećem mogućem broju biračkih odbora obzirom na ukupni broj svojih predstavnika.

(6) Političke stranke dužne su odrediti članove biračkih odbora i dostaviti njihova imena nadležnim izbornim povjerenstvima najkasnije 12 dana prije održavanja izbora. Ne odrede li ih, odnosno ako prijedlozi ne prispiju nadležnim izbornim povjerenstvima u zadanom roku, nadležna izborna povjerenstva samostalno će odrediti članove biračkih odbora.

(7) Svi članovi biračkog odbora imaju ista prava i dužnosti.

(8) Predsjednik, potpredsjednik i članovi biračkog odbora ne smiju biti kandidati na izborima koje provode, a predsjednik i potpredsjednik biračkog odbora ne smiju biti članovi niti jedne političke stranke.

Nadležnost za imenovanje izbornih tijela

Članak 43.

(1) Državno izborno povjerenstvo imenuje županijska izborna povjerenstva i Izborno povjerenstvo Grada Zagreba.

(2) Županijska izborna povjerenstva imenuju gradska i općinska izborna povjerenstva na svom području.

(3) Izborno povjerenstvo Grada Zagreba te gradska i općinska izborna povjerenstva imenuju i raspuštaju biračke odbore na svom području.

Rok za imenovanje izbornih tijela

Članak 44.

(1) Izborna povjerenstva moraju se imenovati odmah po stupanju na snagu odluke o raspisivanju izbora.

(2) Birački odbori imenuju se najkasnije 10 dana prije dana održavanja izbora.

Donošenje odluka izbornih tijela

Članak 45.

Sva tijela za provedbu izbora donose odluke većinom glasova svih članova.

Naknada za rad članova izbornih tijela

Članak 46.

(1) Članovi izbornih povjerenstava i biračkih odbora imaju pravo na naknadu za svoj rad.

(2) Mjerila za određivanje naknade ovisno o vrsti i složenosti izbornog postupka utvrđuje Državno izborno povjerenstvo, na način da su vidljivi kriteriji vrednovanja rada te vrsta i složenost pojedinih izbornih postupaka.

(3) Vlada Republike Hrvatske određuje visinu naknade za predsjednike, potpredsjednike i članove izbornih povjerenstava i biračkih odbora.

Suradnja i pomoć drugih tijela u provedbi izbora

Članak 47.

(1) Tijela državne uprave i tijela jedinica dužna su surađivati s izbornim povjerenstvima te im na njihov zahtjev dati podatke potrebne za provedbu izbora, sukladno zakonu.

(2) Obavljanje administrativnih i stručnih poslova te tehničke uvjete za djelovanje izbornih povjerenstava osiguravaju jedinice u kojima su sjedišta tih izbornih povjerenstava.

(3) Prostor za provedbu izbora dužne su bez naknade osigurati jedinice i javne ustanove.

PRAVA I OBVEZE IZBORNIH TIJELA

Državno izborno povjerenstvo

Članak 48.

Državno izborno povjerenstvo:

1. brine o zakonitoj pripremi i provedbi izbora,
2. nadzire rad županijskih, gradskih i općinskih povjerenstava te Izbornog povjerenstva Grada Zagreba,
3. propisuje i objavljuje obvezatne upute za rad izbornih povjerenstava i biračkih odbora,
4. propisuje obrasce u postupku pripreme i provedbe izbora,
5. nadzire financiranje izborne promidžbe sukladno posebnom zakonu,
6. obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom i drugim posebnim zakonom.

Članak 49.

Svi potrebni obrasci u postupku pripreme i provedbe svih izbora tiskaju se u tiskari ovlaštenoj za tiskanje službenog lista Republike Hrvatske.

Članak 50.

Obvezatne upute za rad izbornih povjerenstava i biračkih odbora objavljuju se u Narodnim novinama.

Županijsko izborno povjerenstvo

Članak 51.

Županijsko izborno povjerenstvo:

1. brine o zakonitoj pripremi i provedbi izbora za članove županijske skupštine i izbora župana i njegovih zamjenika,
2. nadzire rad općinskih i gradskih izbornih povjerenstava,
3. ovjerava očitovanja kandidata o prihvaćanju kandidature za članove županijske skupštine i župana,
4. na temelju pravovaljanih prijedloga objavljuje kandidacijske liste, sastavlja i objavljuje zbirnu listu svih kandidacijskih lista za izbor članova županijske skupštine te objavljuje zbirnu listu kandidatura za župana i njegovih zamjenika,
5. nadzire pravilnost izborne promidžbe izbora za članove županijske skupštine i župana i njegovih zamjenika, u skladu s ovim Zakonom,
6. objavljuje rezultate izbora za članove županijske skupštine i župana i njihovih zamjenika,
7. utvrđuje je li osigurana odgovarajuća zastupljenost predstavnika nacionalne manjine u predstavničkom i izvršnom tijelu županije,
8. objavljuje rezultate izbora po biračkim mjestima općina i gradova na svojem području na internetskim stranicama županije,
9. određuje članove stručnog tima za obavljanje administrativnih i tehničkih poslova, kao i visinu naknade članova stručnog tima prema kriterijima vrednovanja rada,
10. obavlja poslove vezane uz financiranje izborne promidžbe propisane posebnim zakonom i obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva,
11. obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Izorno povjerenstvo Grada Zagreba

Članak 52.

Izorno povjerenstvo Grada Zagreba:

1. izravno brine o zakonitoj pripremi i provedbi izbora za članove Gradske skupštine Grada Zagreba i izbora za gradonačelnika Grada Zagreba i njegovih zamjenika,
2. obavlja sve tehničke pripreme za obavljanje izbora na svom području,
3. ovjerava očitovanja kandidata o prihvaćanju kandidature za članove Gradske skupštine Grada Zagreba i kandidata za gradonačelnika Grada Zagreba i njegovih zamjenika,
4. na temelju pravovaljanog prijedloga objavljuje kandidacijske liste, sastavlja i objavljuje zbirnu listu svih kandidacijskih lista za izbor članova Gradske skupštine Grada Zagreba te objavljuje zbirnu listu kandidatura za izbor gradonačelnika Grada Zagreba i njegovih zamjenika,
5. određuje biračka mjesta na svom području,
6. nadzire rad biračkih odbora na biračkim mjestima,
7. nadzire pravilnost izborne promidžbe za izbor članova Gradske skupštine Grada Zagreba i gradonačelnika Grada Zagreba u skladu s ovim Zakonom,
8. prikuplja i zbraja rezultate glasovanja na biračkim mjestima na svom području,
9. objavljuje rezultate izbora za članove Gradske skupštine Grada Zagreba te za gradonačelnika Grada Zagreba i njegovih zamjenika,
10. utvrđuje je li osigurana odgovarajuća zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu i izvršnom tijelu Grada Zagreba,

11. objavljuje rezultate izbora po biračkim mjestima na svojem području na internetskim stranicama Grada Zagreba,
12. određuje članove stručnog tima za obavljanje administrativnih i tehničkih poslova, kao i visinu naknade članova stručnog tima prema kriterijima vrednovanja rada,
13. obavlja poslove vezane uz financiranje izborne promidžbe propisane posebnim zakonom i obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva,
14. obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Gradsko i općinsko izborno povjerenstvo

Članak 53.

Gradsko izborno povjerenstvo i općinsko izborno povjerenstvo:

1. izravno brine o zakonitoj pripremi i provedbi izbora za članove općinskog, odnosno gradskog vijeća, kao i za izbor općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i njihovih zamjenika,
2. obavlja sve tehničke pripreme za obavljanje izbora na svom području,
3. ovjerava očitovanja kandidata o prihvaćanju kandidature za članove općinskog, odnosno gradskog vijeća i kandidata za općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i njihovih zamjenika,
4. na temelju pravovaljanih prijedloga objavljuje kandidacijske liste, sastavlja i objavljuje zbirnu listu svih kandidacijskih lista za izbor članova općinskog, odnosno gradskog vijeća te objavljuje zbirnu listu kandidatura za izbor općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i njihovih zamjenika,
5. određuje biračka mjesta na svom području,
6. nadzire rad biračkih odbora na biračkim mjestima,
7. nadzire pravilnost izborne promidžbe za općinske, odnosno gradske izbore u skladu s ovim Zakonom,
8. prikuplja i zbraja rezultate glasovanja za članove županijske skupštine i župana i njegovih zamjenika na biračkim mjestima na svom području i dostavlja ih županijskom izbornom povjerenstvu zajedno sa zapisnikom o svom radu, u roku od 24 sata od zatvaranja biračkih mjesta,
9. prikuplja i zbraja rezultate glasovanja na svom području za izbor članova općinskog, odnosno gradskog vijeća te općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i njihovih zamjenika,
10. objavljuje rezultate izbora za članove općinskog, odnosno gradskog vijeća, te za općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i njihovih zamjenika,
11. utvrđuje je li osigurana odgovarajuća zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom i izvršnom tijelu grada, odnosno općine,
12. prikuplja rezultate izbora po biračkim mjestima na svojem području i dostavlja ih županijskom izbornom povjerenstvu radi objave na internetskim stranicama županije,
13. određuje članove stručnog tima za obavljanje administrativnih i tehničkih poslova, kao i visinu naknade članova stručnog tima prema kriterijima vrednovanja rada,
14. obavlja poslove vezane uz financiranje izborne promidžbe propisane posebnim zakonom i obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva,
15. obavlja i druge poslove određene ovim Zakonom.

Zapisnik o radu izbornog povjerenstva

Članak 54.

(1) Izorno povjerenstvo o svom radu vodi zapisnik u koji će, ovisno o vrsti izbora ubilježiti sljedeće podatke sa svog područja:

- broj birača upisanih u izvacima iz popisa birača i priloženim potvrdama za glasovanje,
- broj birača koji su glasovali,
- broj nevažećih glasačkih listića,
- broj glasova koje je dobio pojedini kandidat, odnosno kandidacijska lista.

(2) Sadržaj i oblik zapisnika o radu izbornog povjerenstva, ovisno o vrsti izbora propisuje Državno izorno povjerenstvo.

(3) Svaki član izbornog povjerenstva može dati primjedbe na zapisnik. Zapisnik potpisuju svi članovi izbornog povjerenstva. Ako član izbornog povjerenstva odbije potpisati zapisnik, o tome će se u zapisniku sastaviti službena bilješka u kojoj se utvrđuje činjenica odbijanja potpisivanja i razlozi odbijanja, ako ih član izbornog povjerenstva navede.

Objave na dan izbora

Članak 55.

Tijekom trajanja glasovanja nadležna izorna povjerenstva mogu objavljivati privremene podatke o broju birača izašlih na izbore.

Članak 56.

Nakon zatvaranja birališta nadležna izorna povjerenstva mogu objavljivati privremene i neslužbene rezultate izbora prema svome nahodanju.

BIRAČKI ODBORI

Obveze biračkog odbora prije otvaranja biračkog mjesta

Članak 57.

(1) Birački odbor u pravilu uređuje prostorije biračkog mjesta dan prije izbora, a najkasnije jedan sat prije početka glasovanja.

(2) Birački odbor je dužan na svakom biračkom mjestu prije njegova otvaranja, na biračima vidljivom mjestu, istaknuti oglas sa svim prihvaćenim kandidacijskim listama i zbirne liste, ovisno o vrsti izbora.

(3) Na biračkom mjestu ne smije biti promidžbeni materijal, kao niti u neposrednoj blizini biračkog mjesta.

(4) Birački odbor je dužan na prednju stranu svake glasačke kutije istaknuti glasački listić kakav se ubacuje u tu glasačku kutiju.

Obveze biračkog odbora nakon otvaranja biračkog mjesta

Članak 58.

(1) Birački odbor izravno provodi glasovanje na biračkom mjestu te osigurava pravilnost i tajnost glasovanja.

(2) U vrijeme trajanja glasovanja na biračkom mjestu moraju biti stalno prisutan predsjednik biračkog odbora ili njegov zamjenik te najmanje četiri člana biračkog odbora.

(3) Predsjednik biračkog odbora dužan je i ovlašten osiguravati red i mir na biračkom mjestu za vrijeme glasovanja, kao i nakon zatvaranja biračkog mjesta.

(4) Ako je to nužno radi očuvanja reda i mira te radi nesmetanog odvijanja glasovanja, predsjednik biračkog odbora može zatražiti pomoć policije koja je na biračkom mjestu dužna postupati u okviru zakonskih ovlasti.

(5) Nitko, osim pripadnika policije na poziv predsjednika biračkog odbora, ne smije doći na biračko mjesto naoružan.

Obveza biračkog odbora prema biračima na biračkom mjestu

Članak 59.

(1) Predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašteni član dužan je za svakog birača koji pristupi glasovanju utvrditi identitet i provjeriti da li je upisan u izvadak iz popisa birača za dotično biračko mjesto.

(2) Identitet birača utvrđuje se identifikacijskom ispravom, sukladno posebnim zakonima.

(3) Ako birač nije upisan u izvadak iz popisa birača, predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašteni član neće mu dozvoliti glasovanje, osim ako birač svoje biračko pravo na tom biračkom mjestu ne dokaže potvrdom nadležnog državnog tijela.

(4) Potvrdu iz stavka 3. ovoga članka birač je dužan predati biračkom odboru i ona je sastavni dio izvotka iz popisa birača za to biračko mjesto.

Članak 60.

(1) Nakon utvrđivanja prava na glasovanje na biračkom mjestu, član biračkog odbora biraču predaje glasački listić, objašnjava način popunjavanja i upućuje ga na mjesto glasovanja. Član biračkog odbora dužan je voditi računa o tome da se onemogućí uvid u serijski broj listića koji se predaje biraču.

(2) Predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašteni član dužan je biraču pripadniku nacionalne manjine na njegovo traženje predati glasački listić za izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalne manjine.

(3) Birač koji zbog kakve tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao samostalno glasovati, može doći na biračko mjesto s drugom osobom koja je pismena i koja će po njegovoj ovlasti i uputi zaokružiti redni broj ispred naziva kandidacijske liste, odnosno ispred imena kandidata za koje birač glasuje.

Obveza biračkog odbora prema biračima kojima je biračko mjesto nedostupno

Članak 61.

(1) Birač koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto, može o tome obavijestiti nadležno izborno povjerenstvo najranije 3 dana prije dana održavanja izbora ili birački odbor na dan održavanja izbora.

(2) Nadležna izborna povjerenstva zaprimljene zahtjeve birača za glasovanje izvan biračkog mjesta predaju nadležnim biračkim odborima uz cjelokupni izborni materijal.

(3) Predsjednik biračkog odbora određuje najmanje dva člana biračkog odbora koji će birača posjetiti u mjestu gdje se nalazi i omogućiti mu glasovanje.

(4) Birač je dužan najmanje jedanput presavinuti glasački listić na kojem je glasovao, staviti ga u posebnu omotnicu i zatvoriti je. Član biračkog odbora dužan je nakon povratka na biračko mjesto predati omotnicu predsjedniku biračkog odbora.

(5) Predsjednik biračkog odbora presavinuti glasački listić iz omotnice odmah ubacuje u glasačku kutiju na biračkom mjestu.

(6) Na način ostvarivanja biračkog prava birača koji pristupi na biračko mjesto, ali mu je zbog invaliditeta onemogućena pristupačnost biračkom mjestu primjenjuju se odredbe stavka 3., 4. i 5. ovoga članka.

(7) Predsjednik biračkog odbora dužan je u zapisnik o radu biračkog odbora poimenično navesti glasovanje birača iz članka 60. stavka 3. ovoga Zakona te stavka 1. i 6. ovoga članka.

Obveze biračkog odbora nakon glasovanja

Članak 62.

(1) Po završenom glasovanju birački će odbor najprije prebrojati neupotrijebljene glasačke listiće i staviti ih u poseban omot koji će zapečatiti.

(2) Nakon toga birački odbor utvrđuje ukupan broj birača koji su glasovali na tom biračkom mjestu prema izvratku iz popisa birača i potvrdama nadležnog tijela.

(3) Nakon utvrđivanja broja birača koji su glasovali, birački odbor pristupa otvaranju glasačke kutije, prebrojavanju glasačkih listića i broja glasova.

Članak 63.

(1) Ako se prilikom prebrojavanja glasačkih listića utvrdi da je njihov broj manji od utvrđenog broja birača koji su glasovali, vrijedi rezultat glasovanja po glasačkim listićima.

(2) Ako se prilikom prebrojavanja glasačkih listića utvrdi da je njihov broj veći od utvrđenog broja birača koji su glasovali, birački odbor o tome odmah obavještava nadležno izborno povjerenstvo. Nadležno izborno povjerenstvo odmah raspušta birački odbor i imenuje novi te određuje ponavljanje glasovanja na tom biračkom mjestu koje će se obaviti sedmog dana od dana prvog glasovanja.

(3) Rezultat ponovljenog glasovanja utvrđuje se u roku od 12 sati nakon obavljenog glasovanja.

Zapisnik o radu biračkog odbora

Članak 64.

(1) Kad birački odbor utvrdi rezultate glasovanja na biračkom mjestu, u zapisnik o svom radu, ovisno o vrsti izbora zabilježit će:

- broj birača upisan u izvatku iz popisa birača i broj birača koji su predali potvrdu nadležnog tijela (biračko tijelo),
- broj birača koji su pristupili glasovanju prema izvatku iz popisa birača i uz potvrdu za glasovanje,
- broj birača koji su glasovali izvan biračkog mjesta,
- broj birača koji su glasovali na biračkom mjestu uz pomoć druge osobe,
- koliko je birača ukupno glasovalo,
- koliko je glasova dobio svaki pojedini kandidat, odnosno kandidacijska lista, te
- broj nevažećih glasačkih listića.

(2) U zapisniku o radu biračkog odbora navode se i sve druge činjenice koje su važne za postupak glasovanja.

(3) Sadržaj i oblik zapisnika o radu biračkog odbora, ovisno o vrsti izbora propisuje Državno izborno povjerenstvo.

(4) Svaki član biračkog odbora ovlašten je dati pisane primjedbe na zapisnik.

(5) Zapisnik potpisuju svi članovi biračkog odbora.

(6) Ako član biračkog odbora odbije potpisati zapisnik, o tome se u zapisniku sastavlja službena bilješka, u kojoj se utvrđuje činjenica odbijanja potpisivanja i razlozi odbijanja, ako ih član biračkog odbora navede.

Članak 65.

Zapisnik o radu i ostali izborni materijal birački odbor dostavlja nadležnom izbornom povjerenstvu najkasnije u roku od 12 sati od zatvaranja biračkog mjesta.

BIRAČKA MJESTA

Biračko mjesto

Članak 66.

(1) Biračko mjesto je prostor u kojem se obavlja glasovanje.

(2) Biračko mjesto ne može biti u vjerskom objektu, objektu u vlasništvu, najmu, zakupu ili trajnom korištenju političke stranke ili kandidata koji sudjeluje na izborima te u prostorijama u kojima se poslužuju i konzumiraju alkoholna pića.

Određivanje biračkih mjesta

Članak 67.

(1) Pri određivanju biračkih mjesta mora se voditi računa o broju birača koji će na njima glasovati, dostupnosti i prostornoj udaljenosti biračkog mjesta te veličini prostorije za glasovanje na biračkom mjestu.

(2) Broj birača koji će glasovati na jednom biračkom mjestu odredit će se na način da se glasovanje bez poteškoća može odvijati u vremenu određenom za glasovanje.

(3) Svako biračko mjesto ima redni broj.

Nadležnost za određivanje biračkih mjesta

Članak 68.

(1) Biračka mjesta određuju nadležna izborna povjerenstva.

(2) Gradska i općinska izborna povjerenstva te Izorno povjerenstvo Grada Zagreba određuju biračka mjesta na svom području.

(3) Sjedišta biračkih mjesta u pravilu su stalna za sve vrste izbora. U slučaju potrebe određivanja novog biračkog mjesta ili promjene njegova sjedišta za raspisane izbore, nadležna izborna povjerenstva donose rješenja samo za novo određena biračka mjesta ili rješenje o promjeni sjedišta biračkog mjesta.

Rok za određivanje i objavu biračkih mjesta

Članak 69.

(1) Biračka mjesta moraju se odrediti najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora.

(2) Objava o biračkim mjestima sadrži: redni broj biračkog mjesta, sjedište, odnosno potpunu adresu s naznakom prostora u kojem se nalazi, popis pripadajućih ulica, trgova i naselja iz kojih birači glasuju na tom biračkom mjestu.

(3) Objava biračkih mjesta obavlja se u obliku oglasa (plakat) na mjestima uobičajenog oglašavanja u jedinicama i mjestima većeg okupljanja građana te na internetskim stranicama jedinice.

Uređivanje biračkih mjesta

Članak 70.

(1) Na svakom biračkom mjestu prostorija za glasovanje mora se opremiti i urediti na način da se osigura tajnost glasovanja, tako da nitko u prostoriji ne može vidjeti kako je birač popunio glasački listić.

(2) Na biračkom mjestu glasački listići moraju biti pomiješani tako da nisu složeni po serijskim brojevima i postavljeni lepezasto licem okrenutim prema dolje da se ne vidi serijski broj listića.

(3) U prostorijama u kojima će se glasovati mogu se isticati državni simboli u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti Predsjednika Republike Hrvatske. U istim prostorijama mogu se isticati i obilježja županija, gradova, odnosno općina u skladu s njihovim statutima.

Glasački listić

Članak 71.

(1) Glasovanje se obavlja glasačkim listićima.

(2) Na glasačkom listiću mora biti naznačena vrsta izbora na koje se odnosi.

(3) Svaki glasački listić mora imati otisnut serijski broj.

(4) Sadržaj glasačkog listića, ovisno o vrsti izbora uređuje se ovim Zakonom.

(5) Glasački se listić tiska u tiskari ovlaštenoj za tiskanje službenog lista Republike Hrvatske, a nadzor obavlja nadležno izborno povjerenstvo.

Važeći glasački listić

Članak 72.

Važeći glasački listić jest onaj iz kojega se na siguran i nedvojbena način može utvrditi za koju je kandidacijsku listu ili kandidata birač glasovao

Nevažeći glasački listić

Članak 73.

Nevažeći glasački listić jest:

1. neispunjeni glasački listić,
2. glasački listić popunjen na način da se ne može sa sigurnošću utvrditi za koju je kandidacijsku listu ili kandidata birač glasovao,
3. glasački listić na kojem je birač glasovao za dvije ili više kandidacijskih lista, odnosno kandidata.

Vrijeme glasovanja

Članak 74.

(1) Glasovanje traje neprekidno od sedam do devetnaest sati.

(2) Biračka mjesta se zatvaraju u devetnaest sati, a biračima koji su se u to vrijeme zatekli na biračkom mjestu, mora se omogućiti glasovanje.

DRUGI DIO

IZBOR ČLANOVA PREDSTAVNIČKIH TIJELA JEDINICA

Članak 75.

(1) Članovi predstavničkih tijela jedinica biraju se na neposrednim izborima (u daljnjem tekstu: izbori), tajnim glasovanjem.

(2) Prava i dužnosti članova predstavničkih tijela započinju danom konstituiranja predstavničkog tijela.

Način izbora

Članak 76.

Članovi predstavničkih tijela biraju se razmjernim izbornim sustavom, na način da cijelo područje jedinice čini jednu izbornu jedinicu. Svi birači koji imaju prebivalište na području te jedinice i koji pristupe glasovanju, na temelju kandidacijskih lista, biraju sve članove predstavničkog tijela jedinice.

Broj članova predstavničkog tijela

Članak 77.

U predstavničko tijelo jedinice bira se onaj broj članova koji je utvrđen zakonom kojim se uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Nespojivost dužnosti

Članak 78.

(1) Član predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ne može istovremeno biti:

- Predsjednik Republike Hrvatske,
- predsjednik, potpredsjednik i ministar, odnosno član Vlade Republike Hrvatske,
- predsjednik i sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske,
- guverner, zamjenik guvernera i viceguverner Hrvatske narodne banke,
- glavni državni revizor i njegov zamjenik,
- pučki pravobranitelj i njegov zamjenik,
- pravobranitelj za djecu i njegov zamjenik,
- pravobranitelj za ravnopravnost spolova i njegov zamjenik,
- pravobranitelj za osobe s invaliditetom i njegov zamjenik,
- tajnik i zamjenik tajnika Hrvatskoga sabora,
- glavni tajnik i zamjenik glavnog tajnika Vlade Republike Hrvatske,
- glasnogovornik Vlade Republike Hrvatske,
- predstojnik i zamjenik predstojnika Ureda predsjednika Vlade Republike Hrvatske,
- ravnatelj ureda Vlade Republike Hrvatske,
- glavni tajnik Ustavnog suda Republike Hrvatske,
- tajnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske,
- sudac,
- glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske i zamjenik glavnog državnog odvjetnika, državni odvjetnik i zamjenik državnog odvjetnika,
- predstojnik državnog ureda,
- zamjenik ministra,
- pomoćnik ministra,
- ravnatelj i zamjenik ravnatelja državne upravne organizacije,
- ravnatelj i zamjenik ravnatelja Agencije za upravljanje državnom imovinom,
- ravnatelj, zamjenik ravnatelja i pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje,
- ravnatelj, zamjenik ravnatelja i pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- ravnatelj, zamjenik ravnatelja i pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje,
- glavni državni rizničar,
- glavni inspektor Državnog inspektorata,
- ravnatelj agencije ili direkcije Vlade Republike Hrvatske te ravnatelj kojeg imenuje Vlada Republike Hrvatske,
- dužnosnik u Uredu predsjednika Republike Hrvatske kojeg imenuje Predsjednik Republike Hrvatske sukladno odredbama posebnog zakona i drugih pravnih akata,
- dužnosnik kojeg imenuje ili potvrđuje Hrvatski sabor, imenuje Vlada Republike Hrvatske ili Predsjednik Republike Hrvatske,
- predsjednik, potpredsjednik i član Državnoga izbornog povjerenstva Republike Hrvatske,
- član Državne komisije za kontrolu postupka javne nabave,
- predsjednik i član Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa,
- policijski službenik, djelatna vojna osoba, službenik i namještenik u Oružanim snagama Republike Hrvatske,
- pročelnik, službenik i namještenik u upravnom odjelu ili službi iste jedinice,
- član upravnih tijela trgovačkih društava u vlasništvu jedinice ili u kojima jedinica ima većinski paket dionica ili udjela te ravnatelj ustanove ili druge neprofitne pravne osobe kojoj je jedinica osnivač.

(2) Član predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave ne može istovremeno biti općinski načelnik i gradonačelnik, odnosno njihov zamjenik.

(3) Član predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave ne može istovremeno biti župan, odnosno njihov zamjenik.

Mirovanje mandata

Članak 79.

(1) Osoba koja obnaša neku od nespojivih dužnosti, osim osoba kojima je ovim Zakonom zabranjeno kandidiranje, može se kandidirati za člana predstavničkog tijela jedinice, a ukoliko bude izabrana za člana predstavničkog tijela, do dana konstituiranja dužna je o obnašanju nespojive dužnosti, odnosno prihvaćanju dužnosti člana predstavničkog tijela obavijestiti upravno tijelo jedinice nadležno za poslove predstavničkog tijela.

(2) Član predstavničkog tijela koji za vrijeme trajanja mandata prihvati obnašanje nespojive dužnosti dužan je o tome obavijestiti predsjednika predstavničkog tijela u roku od 8 dana od prihvaćanja dužnosti, a mandat mu počinje mirovati protekom toga roka.

(3) Članu predstavničkog tijela koji ne dostavi obavijest iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, mandat miruje po sili zakona.

(4) Po prestanku obnašanja nespojive dužnosti, član predstavničkog tijela nastavlja s obnašanjem dužnosti na temelju prestanka mirovanja mandata, ako podnese pisani zahtjev predsjedniku predstavničkog tijela. Pisani zahtjev dužan je podnijeti u roku od 8 dana od prestanka obnašanja nespojive dužnosti, a mirovanje mandata prestat će osmog dana od dana podnošenja pisanog zahtjeva.

(5) Ako član predstavničkog tijela po prestanku obnašanja nespojive dužnosti ne podnese pisani zahtjev iz stavka 4. ovoga članka, smatrat će se da mu mandat miruje iz osobnih razloga.

(6) Član predstavničkog tijela ima pravo tijekom trajanja mandata staviti svoj mandat u mirovanje iz osobnih razloga, podnošenjem pisanog zahtjeva predsjedniku predstavničkog tijela.

(7) Mirovanje mandata na temelju pisanog zahtjeva iz stavka 6. ovoga članka počinje teći od dana dostave pisanog zahtjeva sukladno pravilima o dostavi propisanim Zakonom o općem upravnom postupku, a ne može trajati kraće od šest mjeseci. Član predstavničkog tijela nastavlja s obnašanjem dužnosti na temelju prestanka mirovanja mandata, osmog dana od dostave obavijesti predsjedniku predstavničkog tijela.

(8) Člana predstavničkog tijela kojem mandat miruje, za vrijeme mirovanja mandata zamjenjuje zamjenik, u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(9) Na sjednici predstavničkog tijela umjesto člana predstavničkog tijela koji je stavio mandat u mirovanje ili mu je mandat prestao po sili zakona, pravo sudjelovanja i odlučivanja ima zamjenik tog člana određen sukladno odredbama ovog Zakona.

(10) Nastavljanje s obnašanjem dužnosti člana predstavničkog tijela na temelju prestanka mirovanja mandata može se tražiti samo jedanput u tijeku trajanja mandata.

Prestanak mandata

Članak 80.

(1) Članu predstavničkog tijela mandat prestaje u sljedećim slučajevima:

1. ako podnese ostavku, danom dostave pisane ostavke sukladno pravilima o dostavi propisanim Zakonom o općem upravnom postupku,
2. ako je pravomoćnom sudskom odlukom potpuno lišen poslovne sposobnosti, danom pravomoćnosti sudske odluke,
3. ako je pravomoćnom sudskom presudom osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od 6 mjeseci, danom pravomoćnosti sudske presude,
4. ako mu prestane prebivalište s područja jedinice, danom prestanka prebivališta.
5. ako mu prestane hrvatsko državljanstvo, danom prestanka državljanstva sukladno odredbama zakona kojim se uređuje hrvatsko državljanstvo,
6. smrću.

(2) Pisana ostavka člana predstavničkog tijela podnesena na način propisan stavkom 1. točkom 1. ovoga članka treba biti zaprimljena najkasnije 3 dana prije zakazanog održavanja sjednice predstavničkog tijela. Pisana ostavka člana predstavničkog tijela treba biti ovjerena kod javnog bilježnika najranije 8 dana prije podnošenja iste.

(3) Ostavka podnesena suprotno stavku 1. točki 1. i stavku 2. ovoga članka ne proizvodi pravni učinak.

(4) Članu predstavničkog tijela kojem prestane hrvatsko državljanstvo, a koji je državljanin države članice Europske unije, mandat ne prestaje na temelju stavka 1. točke 5. ovoga članka.

Zamjenjivanje člana predstavničkog tijela

Članak 81.

(1) Članovi predstavničkih tijela imaju zamjenike koji obnašaju tu dužnost ukoliko članu predstavničkog tijela mandat miruje ili prestane prije isteka vremena na koje je izabran.

(2) Člana predstavničkog tijela izabranog na kandidacijskoj listi političke stranke zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i član kojem je mandat prestao ili mu miruje, a određuje ga politička stranka koja je bila predlagatelj kandidacijske liste.

(3) Člana predstavničkog tijela izabranog na kandidacijskoj listi dvije ili više političkih stranaka zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i član kojem je mandat prestao ili mu miruje, a određuju ga političke stranke sukladno sporazumu, odnosno ako sporazum nije zaključen, određuju ga dogovorno, a ako ne postignu dogovor, zamjenjuje ga prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste. O sklopljenom sporazumu kao i postignutom dogovoru političke stranke dužne su obavijestiti nadležno upravno tijelo jedinice.

(4) Člana predstavničkog tijela izabranog na kandidacijskoj listi grupe birača zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.

(5) Člana predstavničkog tijela izabranog na kandidacijskoj listi političke stranke koja je nakon provedenih izbora brisana iz registra političkih stranaka zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.

PROVEDBA IZBORA ZA PREDSTAVNIČKA TIJELA

Mjesto i način glasovanja

Članak 82.

(1) Glasovanje za izbor članova predstavničkog tijela jedinice obavlja se na biračkim mjestima na području općine, grada i Grada Zagreba.

(2) Glasovanje se obavlja osobno glasačkim listićem.

(3) Glasuje se samo za kandidacijske liste navedene na glasačkom listiću.

(4) Glasački listić popunjava se tako da se zaokružuje redni broj ispred naziva kandidacijske liste.

Sadržaj glasačkog listića za izbor članova predstavničkog tijela

Članak 83.

(1) Glasački listić na kojem se glasuje za kandidacijsku listu jedinice sadrži:

- naziv liste,
- ime i prezime nositelja liste,
- naputak o načinu glasovanja,
- serijski broj listića.

(2) Kandidacijske liste jedinice navode se na glasačkom listiću onim redom kojim su navedene na zbirnoj listi kandidacijskih lista jedinice.

(3) Ispred naziva svake liste stavlja se redni broj.

Utvrđivanje rezultata izbora članova predstavničkog tijela

Članak 84.

(1) Pravo na sudjelovanje u diobi mjesta u predstavničkom tijelu jedinice imaju liste koje na izborima dobiju najmanje 5% važećih glasova birača.

(2) Broj članova predstavničkog tijela jedinice koji će biti izabran sa svake kandidacijske liste utvrđuje se na način da se ukupan broj važećih glasova koje je dobila svaka lista dijeli s brojevima od jedan do, zaključno, broja koliko se članova predstavničkog tijela jedinice bira, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih tako dobivenih rezultata, mjesta u predstavničkom tijelu osvajaju one liste na kojima se iskaže onoliko brojčano najvećih rezultata uključujući decimalne ostatke koliko se članova predstavničkog tijela bira. Svaka od tih lista dobiva onoliki broj mjesta u predstavničkom tijelu koliko je postigla pojedinačnih rezultata među onoliko brojčano najvećih rezultata koliko se članova predstavničkog tijela bira.

(3) Ako su glasovi tako podijeljeni da se ne može utvrditi koja bi između dviju ili više lista dobila mjesto u predstavničkom tijelu, ono će pripasti onoj listi koja je dobila više glasova.

(4) Ako su dvije ili više lista dobile isti broj glasova te se ne može utvrditi koja bi lista dobila mjesto u predstavničkom tijelu, ono će pripasti svakoj od tih lista.

(5) Ako su dvije ili više lista iz stavka 4. ovoga članka ostvarile pravo na mjesto u predstavničkom tijelu, broj članova predstavničkog tijela povećat će se i u tom slučaju broj članova predstavničkog tijela može biti paran.

Članak 85.

Sa svake kandidacijske liste izabrani su kandidati od rednog broja 1 pa do rednog broja koliko je određena lista dobila mjesta u predstavničkom tijelu jedinice.

Konstituiranje predstavničkog tijela

Članak 86.

(1) Konstituirajuće sjednice predstavničkih tijela jedinica saziva čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave ili osoba koju on ovlasti.

(2) Prva, konstituirajuća sjednica predstavničkih tijela jedinica, sazvat će se u roku od 30 dana od dana objave konačnih rezultata izbora.

(3) Ako se predstavničko tijelo ne konstituira na sjednici iz stavka 2. ovoga članka, ovlašteni sazivač sazvat će novu konstituirajuću sjednicu u roku od 30 dana od dana kada je prethodna sjednica trebala biti održana. Ako se predstavničko tijelo ne konstituira ni na toj sjednici, ovlašteni sazivač sazvat će novu konstituirajuću sjednicu u nastavnom roku od 30 dana.

(4) Konstituirajućoj sjednici predstavničkog tijela do izbora predsjednika predsjedava prvi izabrani član s kandidacijske liste koja je dobila najviše glasova. Ukoliko je više lista dobilo isti najveći broj glasova konstituirajućoj sjednici predsjedavat će prvi izabrani kandidat s liste koja je imala manji redni broj na glasačkom listiću.

(5) Predstavničko tijelo jedinice smatra se konstituiranim izborom predsjednika sukladno odredbama posebnog zakona.

(6) Ako se predstavničko tijelo ne konstituiru u rokovima iz stavaka 2. i 3. ovoga članka, raspisat će se novi izbori.

TREĆI DIO

IZBORI OPĆINSKIH NAČELNIKA, GRADONAČELNIKA I ŽUPANA TE NJIHOVIH ZAMJENIKA

Članak 87.

Općinski načelnici, gradonačelnici i župani biraju se većinskim izbornim sustavom u kojem cijelo područje općine, grada, županije i Grada Zagreba čini jednu izbornu jedinicu.

Nespojivost dužnosti

Članak 88.

(1) Općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici za vrijeme obnašanja dužnosti ne mogu biti članovi predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, a župan i njegovi zamjenici za vrijeme obnašanja dužnosti ne mogu biti članovi predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave.

(2) Općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici za vrijeme dok obnašaju dužnost ne mogu biti:

- Predsjednik Republike Hrvatske,
- predsjednik, potpredsjednik i ministar, odnosno član Vlade Republike Hrvatske,
- predsjednik i sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske,
- guverner, zamjenik guvernera i viceguverner Hrvatske narodne banke,
- glavni državni revizor i njegov zamjenik,
- pučki pravobranitelj i njegov zamjenik,
- pravobranitelj za djecu i njegov zamjenik,
- pravobranitelj za ravnopravnost spolova i njegov zamjenik,
- pravobranitelj za osobe s invaliditetom i njegov zamjenik,
- tajnik i zamjenik tajnika Hrvatskoga sabora,
- glavni tajnik i zamjenik glavnog tajnika Vlade Republike Hrvatske,
- glasnogovornik Vlade Republike Hrvatske,
- predstojnik i zamjenik predstojnika Ureda predsjednika Vlade Republike Hrvatske,
- glavni tajnik Ustavnog suda Republike Hrvatske,
- tajnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske,
- sudac,
- glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske i zamjenik glavnog državnog odvjetnika, državni odvjetnik i zamjenik državnog odvjetnika,
- predstojnik državnog ureda,

- zamjenik ministra,
- pomoćnik ministra,
- glavni tajnik ministarstva,
- ravnatelj ureda Vlade Republike Hrvatske,
- ravnatelj i zamjenik ravnatelja državne upravne organizacije,
- predstojnik i zamjenik predstojnika ureda državne uprave,
- ravnatelj i zamjenik ravnatelja Agencije za upravljanje državnom imovinom,
- ravnatelj, zamjenik ravnatelja i pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje,
- ravnatelj, zamjenik ravnatelja i pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje,
- ravnatelj, zamjenik ravnatelja i pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje,
- glavni državni rizničar,
- glavni inspektor Državnog inspektorata,
- ravnatelj agencije i direkcije Vlade Republike Hrvatske te ravnatelj kojeg imenuje Vlada Republike Hrvatske,
- dužnosnik u Uredu predsjednika Republike Hrvatske kojeg imenuje Predsjednik Republike Hrvatske sukladno odredbama posebnog zakona i drugih pravnih akata,
- dužnosnik kojeg imenuje ili potvrđuje Hrvatski sabor, imenuje Vlada Republike Hrvatske ili Predsjednik Republike Hrvatske,
- predsjednik, potpredsjednik i član Državnoga izbornog povjerenstva Republike Hrvatske,
- rektor i prorektor sveučilišta,
- predsjednik i član uprave trgovačkih društava koja su u većinskom državnom vlasništvu,
- član Državne komisije za kontrolu postupka javne nabave,
- član Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa,
- policijski službenik, djelatna vojna osoba, službenik i namještenik u Oružanim snagama Republike Hrvatske,
- pročelnik, službenik i namještenik u upravnim odjelima ili službama jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave,
- član upravnih tijela i nadzornih odbora trgovačkih društava u vlasništvu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave ili u kojima jedinica ima većinski paket dionica ili udjela,
- ravnatelj i djelatnik te član upravnog vijeća ustanove ili druge neprofitne pravne osobe kojoj je jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave osnivač.

Članak 89.

(1) Osoba koja obnaša nespojivu dužnost, osim osoba kojima je ovim Zakonom zabranjeno kandidiranje, može se kandidirati, a ako bude izabrana, mora podnijeti ostavku na nespojivu dužnost u roku od 8 dana od dana koji slijedi danu proglašenja konačnih rezultata izbora.

(2) Općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici koji za vrijeme obnašanja dužnosti prihvate nespojivu dužnost, moraju podnijeti ostavku u roku od 8 dana od prihvaćanja nespojive dužnosti.

(3) Ako općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici ne podnesu ostavku sukladno stavcima 1. i 2. ovoga članka prestaje im mandat po sili zakona.

(4) Općinskom načelniku, gradonačelniku i županu te njihovim zamjenicima u slučaju iz članka 88. stavka 1. ovoga Zakona, mandat u predstavničkom tijelu miruje po sili zakona.

Stupanje na dužnost

Članak 90.

(1) Općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici stupaju na dužnost prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici u slučaju iz članka 89. stavka 1. ovoga Zakona, stupaju na dužnost danom podnošenja ostavke na nespojivu dužnost.

Prestanak mandata općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihovih zamjenika

Članak 91.

Mandat općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika može prestati i prije isteka mandata, sukladno odredbama ovoga Zakona i zakona koji uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 92.

(1) Općinskom načelniku, gradonačelniku i županu, odnosno njihovim zamjenicima mandat prestaje po sili zakona:

1. ako podnese ostavku, danom dostave pisane ostavke sukladno pravilima o dostavi propisanim Zakonom o općem upravnom postupku,
2. ako mu je pravomoćnom sudskom odlukom oduzeta poslovna sposobnost, danom pravomoćnosti sudske odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti,
3. ako je pravomoćnom sudskom presudom osuđeni na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju dužem od jednog mjeseca, danom pravomoćnosti sudske presude,
4. ako mu prestane prebivalište na području jedinice, danom prestanka prebivališta,
5. ako mu prestane hrvatsko državljanstvo, danom prestanka državljanstva sukladno odredbama zakona kojim se uređuje hrvatsko državljanstvo,
6. smrću.

(2) Ako općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu nastupom okolnosti iz stavka 1. ovoga članka mandat prestane prije isteka dvije godine mandata, pročelnik upravnog tijela nadležnog za službeničke odnose će u roku od 8 dana obavijestiti Vladu Republike Hrvatske o prestanku mandata općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, radi raspisivanja prijevremenih izbora za novog općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Način izbora

Članak 93.

(1) Općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici biraju se većinom glasova svih birača koji su glasovali prema evidenciji u izvatku iz popisa birača i priloženim potvrdama za glasovanje.

(2) Za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana izabran je kandidat koji na izborima dobije više od 50% glasova birača koji su glasovali (prvi krug glasovanja).

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, ako se za izbor općinskog načelnika, gradonačelnika i župana kandidirao samo jedan ili samo dva kandidata, za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana izabran je kandidat koji na izborima dobije najveći broj glasova.

Članak 94.

(1) Ako niti jedan kandidat ne dobije potrebnu većinu glasova u prvom krugu glasovanja, održat će se drugi krug glasovanja četrnaesti dan nakon održavanja prvog kruga glasovanja.

(2) U drugom krugu glasovanja izbor se obavlja između dva kandidata s najvećim brojem glasova.

(3) Ako tri ili više kandidata ima isti najveći broj glasova, u drugom krugu glasovanja izbor se obavlja između svih tih kandidata, primjenom pravila iz članka 93. ovoga Zakona.

(4) Ako jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, preostali sudionik drugog kruga glasovanja odredit će se ždrijeбом između kandidata s istim brojem glasova.

Članak 95.

(1) Ako jedan ili oba kandidata s najvećim brojem glasova odustanu, u drugom krugu glasovanja izbor će se obavljati između sljedećih po redu kandidata s najvećim brojem glasova.

(2) O odustajanju od izbora u drugom krugu glasovanja kandidat daje pisanu izjavu nadležnom izbornom povjerenstvu, u roku od 2 dana od dana donošenja odluke o provedbi drugog kruga glasovanja.

(3) Nadležno izborni povjerenstvo dužno je o odustajanju bez odgode izvijestiti slijedećeg kandidata, odnosno kandidate koji stječu pravo sudjelovanja u drugom krugu glasovanja.

(4) Nadležno izborni povjerenstvo će u daljnjem roku od 24 sata objaviti koji kandidati po broju glasova sudjeluju u drugom krugu glasovanja.

Članak 96.

(1) U drugom krugu glasovanja izabran je kandidat koji dobije veći broj glasova birača koji su glasovali.

(2) Ako u drugom krugu glasovanja oba kandidata dobiju jednak broj glasova, održat će se treći krug glasovanja na način i po postupku propisanim za drugi krug glasovanja.

(3) Ako u trećem krugu glasovanja oba kandidata dobiju jednak broj glasova, izborni postupak ponovit će se u cijelosti.

Članak 97.

Ako jedan od kandidata koji ima pravo sudjelovati u novom krugu glasovanja, umre u vremenu između dva kruga glasovanja, izborni postupak ponovit će se u cijelosti.

GLASOVANJE I UTVRĐIVANJE REZULTATA GLASOVANJA

Mjesto i način glasovanja

Članak 98.

(1) Glasovanje se obavlja na biračkim mjestima na području općine, grada i Grada Zagreba.

(2) Glasovanje se obavlja osobno glasačkim listićem.

(3) Glasovati se može samo za kandidate navedene na glasačkom listiću.

(4) Glasački listić se popunjava zaokruživanjem rednog broja ispred imena i prezimena kandidata za kojega birač glasuje.

Glasački listić

Članak 99.

(1) Glasački listić sadrži:

- redni broj kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana,
- ime i prezime kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovog zamjenika,
- naziv političke stranke koja je predložila kandidate, odnosno oznaku – kandidati grupe birača,
- naputak o načinu glasovanja,
- serijski broj listića.

(2) Kandidati se na glasačkom listiću navode abecednim redom prezimena kandidata.

(3) U slučaju novog kruga glasovanja na glasačkom listiću prvi se navodi kandidat s najvećim brojem glasova. Ako više kandidata ima isti najveći broj glasova, na glasačkom listiću navode se abecednim redom prezimena.

Utvrđivanje rezultata glasovanja

Članak 100.

Rezultate izbora za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika utvrđuje nadležno izborno povjerenstvo jedinice na temelju rezultata glasovanja na svim biralištima u jedinici.

Članak 101.

(1) Kad izborno povjerenstvo utvrdi rezultate glasovanja, bez odgode će objaviti:

- broj birača upisanih u popis birača jedinice,
- koliko je glasova dobio pojedini kandidat,
- koliko je bilo nevažećih glasačkih listića,
- ime i prezime kandidata koji je izabran za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika.

(2) Ako niti jedan od kandidata nije dobio većinu koja se traži za izbor, nadležno izborno povjerenstvo u javnim glasilima objaviti će ime i prezime dva ili više kandidata koji su dobili najviše glasova i koji imaju pravo sudjelovanja u novom krugu glasovanja.

(3) Rezultati izbora bez odgode se objavljuju u lokalnim sredstvima javnog priopćavanja, lokalnom radiju i novinama, na oglasnoj ploči jedinice i internetskim stranicama jedinice. Rezultati izbora objavljuju se i na internetskim stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

ČETVRTI DIO

ZASTUPLJENOST NACIONALNIH MANJINA U PREDSTAVNIČKOM I IZVRŠNOM TIJELU JEDINICE

Određivanje zastupljenosti nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica

Članak 102.

(1) Zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica određuje se sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

(2) Za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine u predstavničkom tijelu jedinice mjerodavni su službeni rezultati popisa stanovništva.

Članak 103.

(1) Broj članova predstavničkog tijela iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine (sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina) utvrdit će se tako da se udio pojedine nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu te jedinice pomnoži s brojem članova predstavničkog tijela jedinice, a dobiveni broj zaokružuje se na cijeli broj bez decimalnog ostatka.

(2) Ako manjina koja sudjeluje u ukupnom stanovništvu jedinice s najmanje 5% ne

ostvari pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, ta manjina ima pravo na jednog člana predstavničkog tijela.

(3) Prije svakih lokalnih izbora središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave objavit će na svojim internetskim stranicama podatke o broju članova predstavničkog tijela jedinica koji se biraju iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine.

Članak 104.

Osim zastupljenosti iz članka 102. ovoga Zakona pripadnici nacionalnih manjina ostvaruju pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu i u onim jedinicama u kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu propisano statutom jedinice.

Zamjenjivanje člana predstavničkog tijela pripadnika nacionalne manjine

Članak 105.

Ako izabranom članu predstavničkog tijela iz reda pripadnika nacionalne manjine koja ima pravo na odgovarajuću zastupljenost u predstavničkom tijelu prestane mandat ili mu mandat miruje, odredit će mu se zamjenik u skladu s odredbama ovoga Zakona o zamjenjivanju člana predstavničkog tijela.

Utvrđivanje zastupljenosti nacionalnih manjina na provedenim izborima

Članak 106.

(1) Kod utvrđivanja rezultata izbora, nadležno izborno povjerenstvo utvrđuje je li osigurana odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina na provedenim izborima.

(2) Ako na izborima nije postignuta odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice u skladu s odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, broj članova predstavničkog tijela jedinice povećat će se do broja koji je potreban da bi odgovarajuća zastupljenost bila ostvarena.

(3) Pravo na dodatne članove predstavničkog tijela jedinice ostvaruje ona lista, odnosno liste, koja bi, odnosno koje bi, primjenom članka 84. stavka 2 ovoga Zakona na povećani broj članova predstavničkog tijela ostvarila, odnosno ostvarile, pravo na vijećnike. Ukoliko na pojedinoj listi nema kandidata koji su pripadnici manjine čija zastupljenost na izborima nije postignuta, odnosno ako više nema neizabranih kandidata pripadnika manjine čija zastupljenost na izborima nije postignuta, pravo na dodatnog izabranog člana ima ona lista koja bi sljedeća ostvarila pravo na dodatnog člana.

(4) Sa svake kandidacijske liste izabrano je onoliko kandidata, pripadnika manjine za koju nije postignuta odgovarajuća zastupljenost na izborima, na koliko je dodatnih izabranih članova primjenom prethodnog stavka lista ostvarila pravo. Izabranima se smatra prvih onoliko kandidata kojih su pripadnici nacionalne manjine čija odgovarajuća zastupljenost nije

postignuta prema redoslijedu na listi.

(5) Ako više nacionalnih manjina ima pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu, a zastupljenost nije osigurana, prilikom određivanja izabраниh članova s pojedine liste uzima se u obzir redoslijed kandidata na listi.

(6) Ako primjenom stavka 2. ovoga članka dođe do povećanja broja članova predstavničkog tijela, broj članova predstavničkog tijela povećat će se za onoliko članova koliko nedostaje da bi bila osigurana odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina, u kojem slučaju broj članova predstavničkog tijela može biti paran.

(7) Ako se primjenom odredbi ovoga članka ne osigura odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice, stavci 3.-6. ovoga članka primijenit će se i na liste koje na izborima nisu dobile 5% važećih glasova.

(8) Ako se ni primjenom stavka 7. ovoga članka ne postigne odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu, Vlada Republike Hrvatske raspisat će dopunske izbore za predstavnike nacionalnih manjina u roku od 90 dana od konstituiranja predstavničkog tijela jedinice.

Članak 107.

(1) Na dopunskim izborima pravo birati i biti biran imaju samo birači iz reda pripadnika nacionalnih manjina koji imaju pravo na zastupljenost i prebivalište na području jedinice.

(2) Pravo predlaganja kandidata za predstavnika nacionalne manjine u predstavničkom tijelu jedinice imaju političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj i birači.

(3) Za pravovaljanost kandidacijskih lista potrebno je prikupiti najmanje:

- 25 potpisa birača u jedinicama u kojima ima do 350 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 35 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 350 do 500 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 50 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 500 do 1.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 70 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 1.000 do 2.500 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 110 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 2.500 do 5.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 180 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 5.000 do 10.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 250 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 10.000 do 20.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 400 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 20.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice.

(4) Na kandidacijskoj listi predlaže se onoliki broj kandidata koliko ih se bira, a najmanje četiri.

Članak 108.

Na sva ostala pitanja vezana uz dopunske izbore, odgovarajuće se primjenjuju odredbe ovoga Zakona kojima se propisuje izbor članova predstavničkih tijela.

Članak 109.

Smatrat će se da je zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinica osigurana tijekom čitavog mandata predstavničkog tijela ako je osigurana u trenutku proglašenja konačnih rezultata izbora (redovnih i dopunskih).

Određivanje zastupljenosti nacionalnih manjina u izvršnom tijelu

Članak 110.

(1) Pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova nacionalnih manjina određuje se sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i zakona kojim se uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(2) Pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina imaju i nacionalne manjine kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina propisano statutom jedinice.

Izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova nacionalnih manjina

Članak 111.

(1) Zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina bira se neposredno na izborima tajnim glasovanjem na mandat od četiri godine, istovremeno, na isti način i po istom postupku kao i općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan.

(2) Pravo birati zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina imaju samo birači pripadnici manjina koje imaju pravo na zamjenika te imaju prebivalište u jedinici.

(3) Pravo biti biran za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina ima birač iz reda pripadnika nacionalnih manjina koji na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora ima najmanje šest mjeseci prijavljeno prebivalište na području jedinice za čije se tijelo izbori provode.

(4) Pravo predlaganja kandidata za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina imaju političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj i birači.

Broj potpisa za predlaganje kandidatura

Članak 112.

Za pravovaljanost stranačkih kandidatura te kandidatura prijedloga grupe birača za izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina potrebno je prikupiti najmanje:

- 35 potpisa birača u jedinicama u kojima ima do 350 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 50 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 350 do 500 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 80 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 500 do 1.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 100 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 1.000 do 2.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 150 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 2.000 do 5.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 250 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 5.000 do 10.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice,
- 450 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 10.000 do 20.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice
- 600 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 20.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice.

Zabrana kandidiranja

Članak 113.

Osim zabrana kandidiranja iz članka 13. i 14. ovoga Zakona, nitko se ne može istovremeno kandidirati i za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Način izbora

Članak 114.

Za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina izabran je kandidat koji na izborima dobije najviše glasova birača koji su glasovali. Ukoliko je dvoje ili više kandidata dobilo isti najveći broj glasova izbori će se ponoviti za 14 dana. U ponovljenim izborima sudjeluju samo kandidati koji su dobili isti broj glasova.

Odgovarajuća primjena odredbi ovoga Zakona

Članak 115.

Na sva ostala pitanja vezana uz izbor i mandat zamjenika općinskih načelnika, gradonačelnika odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina odgovarajuće se primjenjuje odredbe ovoga Zakona vezane uz izbor i mandat općinskih načelnika, gradonačelnika i župana.

Zastupljenost pripadnika hrvatskog naroda

Članak 116.

(1) Pripadnicima hrvatskog naroda jamči se pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu jedinice u kojoj pripadnici neke nacionalne manjine čine većinu stanovništva.

(2) Na izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda hrvatskog naroda i na zastupljenost pripadnika hrvatskog naroda u predstavničkom tijelu te postupak njezinog ostvarenja primjenjuju se odredbe ovoga Zakona koje uređuju način izbora općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina i ostvarenje prava na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima jedinica.

PETI DIO

Glava I

PROMATRANJE IZBORA

Vrste promatrača

Članak 117.

(1) Pravo promatrati izborni postupak, provedbu izbora te rad izbornih tijela imaju:

- promatrači političkih stranaka registriranih u Republici Hrvatskoj koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno kandidata (dalje: promatrači političkih stranaka),
- promatrači birača koji su predložili kandidacijsku listu birača, odnosno kandidata (dalje: promatrači birača),
- promatrači nevladinih udruga registriranih u Republici Hrvatskoj kao udruga koja djeluje na području neovisnog promatranja izbornih postupaka i/ili promicanja ljudskih i građanskih prava (dalje: promatrači nevladinih udruga)
- promatrači međunarodnih organizacija koje djeluju u Republici Hrvatskoj (dalje: strani promatrači).

(2) Pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a naročito glasovanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal.

Način određivanja promatrača

Članak 118.

(1) Politička stranka, odnosno udruga dužna je promatraču kojega je odredila izdati potvrdu o svojstvu promatrača. Potvrdu izdaje i potpisuje osoba ovlaštena za zastupanje političke stranke, odnosno udruge određena statutom ili drugom odlukom donesenom na temelju statuta stranke, odnosno punomoćnik kojega ta osoba ovlasti.

(2) Predlagatelj ili nositelj kandidacijske liste birača, predlagatelj kandidature kandidata grupe birača, odnosno birači nacionalnih manjina ili kandidat grupe birača dužni su promatraču kojega su odredili izdati potvrdu o svojstvu promatrača. Potvrdu izdaje i potpisuje

predlagatelj ili nositelj kandidacijske liste birača, birači nacionalnih manjina, predlagatelj kandidature kandidata grupe birača ili kandidat grupe birača, odnosno punomoćnik kojeg ta osoba ovlasti.

(3) Kandidat na izborima ne smije biti promatrač na izborima za koje je kandidat.

Podnošenje zahtjeva za promatranje izbora

Članak 119.

(1) Političke stranke te osobe iz članka 118. stavka 2. mogu podnijeti zahtjev za promatranje izbora od dana objave zbirnih lista kandidacijskih lista, odnosno zbirnih lista kandidatura. Uz zahtjev za promatranje izbora podnosi se i potvrda političke stranke, odnosno potvrda predlagatelja kandidature kandidata grupe birača ili kandidata grupe birača o svojstvu promatrača.

(2) Nevladine udruge i strani promatrači mogu podnijeti zahtjev za promatranje izbora od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora. Uz zahtjev za promatranje izbora nevladina udruga će dostaviti presliku rješenja o upisu u registar udruga, a strani promatrač odobrenje Državnog izbornog povjerenstva.

(3) Na prijedlog međunarodne organizacije koja djeluje u Republici Hrvatskoj status stranog promatrača odobrenjem utvrđuje Državno izborno povjerenstvo.

(4) Zahtjevi za promatranje izbora i popis promatrača dostavljaju se nadležnom županijskom izbornom povjerenstvu na čijem se području namjerava promatrati izbore, najkasnije 5 dana prije dana održavanja izbora.

Službene iskaznice promatrača

Članak 120.

(1) Službenu iskaznicu promatraču izdaje i uručuje nadležno županijsko izborno povjerenstvo na čijem se području izbori promatraju, a za stranog promatrača iskaznicu izdaje i uručuje Državno izborno povjerenstvo. Promatrač je dužan nositi vidljivo istaknutu službenu iskaznicu za cijelo vrijeme promatranja izbornog postupka i rada izbornog tijela.

(2) Ako nadležno izborno povjerenstvo promatraču nije izdalo iskaznicu, promatrač će se identificirati rješenjem nadležnoga županijskog izbornog povjerenstva kojim je promatraču odobreno promatranje izbora političkoj stranci, odnosno udruzi te osobama iz članka 118. stavka 2. ovoga Zakona, a strani promatrač odobrenjem Državnog izbornog povjerenstva.

Promatranje rada biračkog odbora

Članak 121.

(1) Promatrač koji promatra rad biračkog odbora ima pravo biti nazočan radu biračkog odbora od pripremanja biračkog mjesta prije njegova otvaranja, za vrijeme glasovanja, prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja te ispunjavanja zapisnika o radu biračkog odbora.

(2) Promatraču je dopušteno stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora u zapisnik o radu biračkog odbora ili ih u pisanom obliku priložiti tom zapisniku.

(3) Birački odbor dužan je primiti pisanu primjedbu promatrača i priložiti je zapisniku o radu biračkog odbora i o tome izdati potvrdu.

(4) Promatrač smije dolaziti i odlaziti s biračkog mjesta, ne remeteći postupak glasovanja i rad biračkog odbora.

(5) Promatrač ne smije odgovarati na upite birača, a u slučaju da mu se birač obrati, dužan je uputiti ga predsjedniku ili članu biračkog odbora.

Promatranje rada izbornog povjerenstva

Članak 122.

(1) Promatrač ima pravo biti nazočan radu nadležnog izbornog povjerenstva za vrijeme održavanja sjednica te upozoravati na uočene nepravilnosti.

(2) Promatračima je dopušteno stavljati obrazložene primjedbe na rad izbornog tijela i dužni su ih u pisanom obliku priložiti zapisniku o radu tog izbornog tijela.

(3) Promatrač ima pravo zahtijevati presliku ili prijepis zapisnika o radu izbornog tijela čiji je rad promatrao te ima pravo biti nazočan primopredaji izbornog materijala.

Ovlasti izbornih tijela prema promatračima

Članak 123.

(1) Izorno tijelo čiji se rad promatra ne smije isključiti promatranje, ali smije ograničiti broj promatrača, ako nedostatak prostora ili drugi razlozi ne dopuštaju istovremeno promatranje svim promatračima. Političkim strankama, biračima koji su predložili kandidate, nevladinim udrugama i međunarodnim organizacijama mora se omogućiti da imaju najmanje po jednog promatrača na biralištu ili pri izbornom tijelu.

(2) Izborna tijela dužna su promatračima omogućiti promatranje i praćenje svog rada.

(3) Promatrač ima pravo promatranja cjelokupnog izbornog postupka i pravo uvida u cjelokupni izborni materijal sve do proglašenja službenih konačnih rezultata izbora.

Članak 124.

(1) Promatrač ne smije ometati rad izbornog tijela.

(2) Predsjednik izbornog tijela usmeno će opomenuti promatrača koji ometa rad izbornog tijela. Ako promatrač unatoč opomeni nastavi s ometanjem, predsjednik izbornog tijela ovlašten je naložiti njegovo udaljavanje.

(3) Promatrač ne smije tonski ili video snimati rad izbornog tijela. Također, ne smije nositi bilo kakve oznake, fotografije kandidata ili druge promidžbene materijale te na bilo koji drugi način utjecati na birače.

Glava II

TROŠKOVI ZA PROVOĐENJE IZBORA

Troškovi provedbe izbora

Članak 125.

(1) Sredstva za pokriće troškova izbora pojedine jedinice osiguravaju se u proračunu te jedinice.

(2) Sredstva potrebna za izvršenje obveza Državnog izbornog povjerenstva iz ovog Zakona osigurat će se u državnom proračunu.

(3) Kada se istodobno održavaju izbori za tijela jedinica lokalne samouprave i tijela jedinica područne (regionalne) samouprave svaka jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave snosi troškove naknade za svoje izbornu povjerenstvo i svoja stručna tijela i osobe, a naknadu za biračke odbore i zajedničke materijalne troškove jedinice snose u jednakim dijelovima.

(4) U financijskom planiranju i izradi proračuna za kalendarsku godinu u kojoj se održavaju redoviti izbori, jedinice su dužne osigurati sredstva za provedbu izbora.

(5) Sredstvima za provedbu izbora raspolaže izbornu povjerenstvo jedinice.

(6) Izbornu povjerenstvo jedinice odgovorno je za raspodjelu i trošenje sredstava te dodjelu odgovarajućih sredstava izbornim tijelima koja obuhvaćaju i sredstva za naknadu obavljanja administrativnih i stručnih poslova.

(7) Izborna povjerenstva jedinica objavit će cjelovito izvješće o visini troškova izbora i načinu njihova korištenja, u roku od 30 dana od dana objave službenih rezultata izbora.

(8) Pod objavom u smislu prethodnog stavka podrazumijeva se objava na internetskim stranicama jedinica.

Glava III

ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA

Zaštita ustavnosti i zakonitosti

Članak 126.

(1) Ustavnost i zakonitost izbora nadzire Ustavni sud Republike Hrvatske.

(2) Ustavni sud Republike Hrvatske rješava i izborne sporove koji nisu u djelokrugu sudova, odlučujući u povodu žalbe na rješenje nadležnoga izbornog povjerenstva.

Prigovor

Članak 127.

(1) Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili u postupku izbora za članove predstavničkih tijela jedinica mogu podnijeti političke stranke, nositelji kandidacijske liste birača, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice u kojoj se provode izbori.

(2) U postupku kandidiranja ili u postupku izbora za izvršno tijelo jedinice prigovor mogu podnijeti političke stranke, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice u kojoj se provode izbori.

(3) Ako je kandidacijsku listu ili kandidata predložilo više političkih stranaka, prigovor će se smatrati pravovaljanim i kad ga je podnijela samo jedna politička stranka. Političke stranke će na temelju svojih statuta odrediti tko se ima smatrati ovlaštenim podnositeljem prigovora.

Podnošenje prigovora i nadležnost za odlučivanje

Članak 128.

(1) Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za članove županijske skupštine i Gradske skupštine Grada Zagreba i župana i gradonačelnika Grada Zagreba podnosi se Državnom izbornom povjerenstvu.

(2) Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za članove općinskog i gradskog vijeća, općinskih načelnika i gradonačelnika podnosi se županijskom izbornom povjerenstvu.

(3) Prigovor iz stavaka 1. i 2. ovoga članka podnosi se u roku od 48 sati računajući od isteka dana kad je izvršena radnja na koju je stavljen prigovor.

(4) Državno izbornom povjerenstvo, odnosno županijsko izbornom povjerenstvo dužno je donijeti rješenje o prigovoru u roku od 48 sati od dana kada je prigovor dostavljen, odnosno od dana kada su dostavljeni izborni materijali na koje se prigovor odnosi.

Članak 129.

(1) Ako nadležno izborno povjerenstvo, rješavajući o prigovoru utvrdi da je bilo nepravilnosti koje su bitno utjecale ili su mogle utjecati na rezultate izbora, poništiti će radnje i odrediti da se u određenom roku, koji mora omogućiti da se izbori održe na dan kada su raspisani, te radnje ponove.

(2) Ako ne postoji mogućnost ponavljanja poništenih radnji ili ako se nepravilnosti odnose na postupak glasovanja, a bitno su utjecale, odnosno mogle utjecati na rezultat izbora, nadležno izborno povjerenstvo poništiti će izbor i odrediti rok u kojem će se izbor ponoviti.

Žalba

Članak 130.

(1) Protiv rješenja nadležnog izbornog povjerenstva podnositelj prigovora ima pravo podnijeti žalbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

(2) Žalba iz stavka 1. ovoga članka podnosi se putem nadležnog izbornog povjerenstva u roku od 48 sati računajući od dana primitka pobijanog rješenja.

(3) Ustavni sud Republike Hrvatske će o žalbi odlučiti u roku od 48 sati od dana primitka žalbe.

Članak 131.

Prigovor, odnosno žalba u postupku zaštite izbornog prava ne odgađaju obavljanje izbornih radnji koje su propisane ovim Zakonom.

Članak 132.

Na podneske i rješenja u postupku po odredbama ovoga Zakona ne plaćaju se upravne pristojbe.

Glava IV

PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 133.

(1) Novčanom kaznom od 1.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

- kandidat za davanje netočnih podataka na očitovanju o prihvaćanju kandidature (članak 17.).
- kandidat koji je prihvatio kandidaturu na više kandidacijskih lista za isto predstavničko tijelo (članak 28.).

(2) Novčanom kaznom od 3.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

- fizička osoba za povredu izborne šutnje (članak 35.).

(3) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:
- kandidat na izborima za povredu izborne šutnje (članak 35.).

(4) Novčanom kaznom od 100.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:
- pravna osoba za povredu izborne šutnje (članak 35.).

(5) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:
- odgovorna osoba u pravnoj osobi za povredu izborne šutnje (članak 35.).

(6) Optužni prijedlog za prekršaje utvrđene odredbama ovoga Zakona podnosi nadležno izborno povjerenstvo.

Glava V

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 134.

Sredstva za provedbu prvih izbora za članove predstavničkih tijela i općinskih načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika novoustrojenih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje nemaju vlastiti proračun osiguravaju se u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

Članak 135.

Postupak izbora članova vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina koji se biraju u jedinicama sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina urediti će se posebnim zakonom. Do stupanja na snagu novog zakona na snazi ostaju odredbe Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 33/2001, 10/2002, 155/2002, 45/2003, 43/2004, 40/2005, 44/2005 – pročišćeni tekst, 109/2007 i 24/2011) koje se odnose na izbore za članove vijeća nacionalnih manjina i predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama te odredbe o izboru članova predstavničkih tijela u dijelu odgovarajuće primjene na izbore za članove vijeća nacionalnih manjina i predstavnike nacionalnih manjina.

Članak 136.

Članovi predstavničkog tijela iz reda pripadnika nacionalnih manjina i zamjenik općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina u jedinicama u kojima je pravo na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina propisano statutom jedinice neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, birat će se u onim jedinicama u kojima je to pravo propisano statutom na dan 1. ožujka 2013. godine.

Članak 137.

Broj stanovnika pojedine jedinice utvrđuje se sukladno važećim podacima službenih rezultata popisa stanovništva propisanog posebnim zakonom.

Članak 138.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su uskladiti svoje statute i druge opće akte s odredbama ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 139.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

- Zakon o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba (Narodne novine, br. 109/2007, 125/2008, 24/2011 i 150/2011), osim odredbi kojima je uređena nespojivost obnašanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika, koje ostaju na snazi do dana stupanja na dužnost općinskih načelnika, gradonačelnika i župana izabranih na prvim sljedećim, općim i redovitim izborima općinskih načelnika, gradonačelnika i župana,
- Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 33/2001, 10/2002, 155/2002, 45/2003, 43/2004, 40/2005, 44/2005 – pročišćeni tekst i 109/2007), osim odredbi kojima je uređeno mirovanje mandata i nespojivost obnašanja dužnosti člana predstavničkog tijela jedinice, koje ostaju na snazi do dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju prvih sljedećih općih i redovitih izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 140.

Izbori raspisani temeljem odredbi Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba (Narodne novine, br. 109/2007, 125/2008, 24/2011 i 150/2011), provest će se i održati po tom Zakonu.

Članak 141.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, osim članka 2. stavka 3., članka 3. stavka 3. i članka 80. stavka 4. ovoga Zakona, koji stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Vlada Republike Hrvatske je aktom od 17. listopada 2012. godine dostavila Hrvatskom saboru Prijedlog zakona o lokalnim izborima.

Ustavna osnova za donošenje Zakona o lokalnim izborima sadržana je u odredbi članka 133. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst). Sukladno odredbi članka 83. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske organske zakone, dakle zakone kojima se razrađuju Ustavom utvrđena ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela, te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave, Hrvatski sabor donosi većinom glasova svih zastupnika. Slijedom iznijetoga, i zakon čije se donošenje predlaže potrebno je donijeti većinom glasova svih zastupnika Hrvatskoga sabora.

Hrvatski sabor i radna tijela Hrvatskog sabora raspravljali su o Prijedlogu zakona o lokalnim izborima na raspravi 15. listopada 2012. godine. Hrvatski sabor donio je Zaključak kojim se Prijedlog zakona prihvaća te se sve iznijete primjedbe, prijedlozi i mišljenja upućuju predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona.

Izbori za tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj uređeni su različitim zakonima. Izbori za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: jedinice), tj. općinska i gradska vijeća te županijske skupštine uređeni su Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, broj 33/2001, 10/2002, 155/2002, 45/2003, 43/2004, 40/2005, 44/2005 - pročišćeni tekst i 109/2007). Zakon je donesen 2001. godine te je nakon toga imao niz izmjena i dopuna.

Izbor nositelja izvršnih ovlasti, odnosno općinskih načelnika, gradonačelnika i župana uređen je Zakonom o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba (Narodne novine, broj 109/2007, 125/2008 i 150/2011). Tim Zakonom uređuje se način, uvjeti i postupak izbora općinskih načelnika, gradonačelnika, župana, dok je način razrješenja navedenih nositelja izvršnih ovlasti uređen Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine, broj 33/2001, 60/2001, 129/2005, 109/2007, 125/2008, 36/2009 i 150/2011), uz shodnu primjenu Zakona o referendumu i drugim oblicima osobnog sudjelovanja u obavljanju državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, broj 33/96, 92/2001 i 38/2009). Navedenim Zakonom o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba uređen je postupak neposrednog izbora nositelja izvršne vlasti na lokalnoj i regionalnoj razini čime je uveden novi izborni model, bitno različit od dotadašnjeg prema kojem su općinski načelnici, gradonačelnici i župani bili birani neposredno iz reda članova predstavničkih tijela. Neposredni izbori prvi put su održani i provedeni na izborima održanim 17. svibnja 2009. godine. Donošenjem tog Zakona intervenirano je sustavni zakon, tj. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. U Izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi iz 2007. godine propisani su slučajevi prestanka mandata nositelja izvršne vlasti po sili zakona, kao i mogućnost njihova razrješenja putem referenduma.

Budući da je izborni proces na lokalnoj razini uređen različitim zakonima te izborni postupci nisu cjelovito i na jedinstven način uređeni za oba lokalna tijela te s obzirom da zakonska rješenja iz navedenih zakona nisu usklađena, a pojedine su odredbe nedorečene i manjkave, iskazala se potreba za pristupanjem izradi novog, jedinstvenog i ujednačenog zakona kojim bi bili obuhvaćeni i uređeni lokalni izbori u Republici Hrvatskoj.

Stoga se, temeljem uočenih nedostataka u provedbi zakona koji uređuju lokalne izbore, uvažavajući preporuke Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske predlaže da se izborni postupci za predstavničko i izvršno tijelo urede jedinstvenim zakonom. To stoga kako bi se uskladila, odnosno ujednačila zakonska regulativa u pitanjima koja su zajednička za lokalne izbore, te na kvalitetniji i primjereniji način uređila pojedina pitanja koja su značajna za zakonitost i pravilnost provedbe izbora.

Ovim Prijedlogom zakona predlaže se na jedinstven način urediti pitanja koja su zajednička i za izbor predstavničkih tijela i za izbor izvršnih tijela, dok se pitanja koja su specifična za pojedine vrste izbora uređuju posebnim odredbama Zakona. Riječ je na primjer o pitanjima koja se tiču nespojivosti istovremenog obnašanja dužnosti, prestanka mandata po sili zakona, utvrđivanju rezultata glasovanja i sl.. U tom smislu Prijedlog zakona u prvom dijelu sadrži zajedničke i opće odredbe koje se odnose na sve lokalne izbore, dok su u drugom, odnosno trećem dijelu zakona sadržane odredbe koje su specifične za izbor članova predstavničkih tijela, odnosno izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika. Četvrti dio Prijedloga zakona odnosi se na pitanja zastupljenosti nacionalnih manjina u predstavničkom i izvršnom tijelu jedinice, a u petom dijelu su opet sadržane odredbe koje se odnose na sve lokalne izbore kao što je pitanje promatranja izbora, troškova za provođenje izbora, zaštite izbornog prava.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM UREĐUJU

Sam naziv Zakona sadrži novinu – ozakonjuje izričaj „lokalni izbori“. Termin lokalnih izbora uvriježen je u praksi, a ovim Prijedlogom zakona se taj izraz i prihvaća te se na taj način ukazuje na ono što je predmet njegove regulacije. Pod lokalnim izborima podrazumijeva se izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te izbor općinskih načelnika, gradonačelnika i župana i njihovih zamjenika. Ovdje se napominje da je važećim Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uređen i postupak izbora članova vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina koji se biraju u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ovaj Prijedlog zakona ne uređuje te izbore već njihovu regulaciju prepušta posebnom zakonu.

U općim odredbama Prijedloga zakona uređuje se biračko pravo te slobode i prava u ostvarivanju biračkog prava, kao i održavanje redovnih i prijevremenih izbora. Posebno se utvrđuju slučajevi u kojima se raspisuju prijevremeni izbori za članove predstavničkih tijela jedinica te prijevremeni izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, kao i rok za održavanje prijevremenih izbora koji se produžuje na 90 dana od dana raspuštanja predstavničkog tijela, odnosno od dana prestanka mandata izvršnog tijela.

U slučaju održavanja prijevremenih izbora (kada je njihovo održavanje propisano zakonom) ovim Prijedlogom zakona određen je rok od 90 dana za održavanje prijevremenih izbora. U odnosu na postojeće zakonodavstvo gdje je i Zakonom o izboru članova

predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Zakonom o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba propisan rok od 60 dana za raspisivanje prijevremenih izbora, ovim Zakonom predlaže se duži rok – 90 dana, i to iz razloga kako bi se izbjeglo eventualno održavanje izbora u ljetno vrijeme ili u vrijeme božićnih blagdana.

Isto tako, općim odredbama Prijedloga zakona točno se definira trenutak početka i završetka mandata članova predstavničkih tijela i općinskih načelnika, gradonačelnika i župana. Naime, oko početka mandata i obnašanja dužnosti izvršnih tijela prema dosadašnjem zakonodavstvu postojale su nedorečenosti radi kojih su u praksi nastajali problemi. Slijedom toga, novim Prijedlogom zakona propisuje se da mandat općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika izabranih na redovnim i prijevremenim izborima počinje prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora i traje do prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora novoga općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Nadalje, Prijedlogom zakona propisuje se broj potpisa koje je potrebno prikupiti za pravovaljanost kandidacijskih lista grupe birača za izbor članova predstavničkih tijela, te pravovaljanost stranačkih kandidatura i kandidatura prijedloga grupe birača za izbor općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika, ovisno o broju stanovnika jedinice, na način izmijenjen u odnosu na dosadašnji: promjene u skali, odnosno većem broju kategorija i detaljnijem gradiranju jedinica i slijedom toga potrebnom broju potpisa.

Prijedlogom zakona detaljnije se razrađuje regulacija postupka kandidiranja, odnosno zabrana višestrukog kandidiranja za izvršna tijela jedinica, očitovanje uz kandidacijske liste i kandidature, sadržaj kandidacijskih lista i kandidatura, rok za kandidiranje koji se produžuje sa 12 na 14 dana, postupak u slučaju prihvaćanja kandidatura na više kandidacijskih lista za isto tijelo, postupak u slučaju smrti kandidata s kandidacijske liste, odustanak od prihvaćene kandidature, zamjena predloženog kandidata radi smrti i dr.

Također, Prijedlogom zakona izvršene su, u odnosu na postojeće zakonodavstvo, i promjene u sastavu tijela za provedbu izbora – izbornih povjerenstava i biračkih odbora, kao i način određivanja članova tih tijela.

Odredbama Prijedloga zakona koje se odnose na izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, predlažu se urediti pitanja koja se odnose na nespojivost istovremenog obnašanja dužnosti za članove predstavničkih tijela jedinica, te se pitanje nespojivosti obavljanja dužnosti usklađuje s posebnim zakonima koji su u međuvremenu izmijenjeni: Zakonom o sprječavanju sukoba interesa, Zakonom o policiji, Zakonom o državnim službenicima. Nadalje, uređuje se pitanje mirovanja i prestanka mandata člana predstavničkog tijela, zamjenjivanje člana predstavničkog tijela, utvrđivanje rezultata izbora članova predstavničkog tijela gdje se detaljnije razrađuje pravo na sudjelovanje u diobi mjesta u predstavničkom tijelu jedinice, kao i pitanje konstituiranja predstavničkog tijela posebno u dijelu definiranja rokova i ovlaštenja za sazivanje konstituirajućih sjednica predstavničkih tijela jedinica.

Primjerice, novina predviđena Prijedlogom zakona je i mogućnost podnošenja zahtjeva za mirovanje vijećničkog mandata iz osobnih razloga. Do sada se mirovanje mandata moglo tražiti samo u slučaju kada je član predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave prihvatio obnašanje dužnosti koja je nespojiva s

vijećničkom dužnosti. Slučajevi u praksi pokazali su da postoje određene situacije u kojima bi mirovanje mandata bilo poželjno i prihvatljivo, kao primjerice zdravstveni razlozi ili odsutnost kroz određeno vrijeme izvan lokalne jedinice. U tom smislu predloženo je da član predstavničkog tijela ima pravo tijekom trajanja mandata staviti svoj mandat u mirovanje iz osobnih razloga i to neovisno o kojim razlozima se radi. Pripisano je ograničenje trajanja instituta mirovanja mandata u ovom slučaju. Dakle, kada se mirovanje traži iz osobnih razloga ono ne može trajati kraće od 6 mjeseci.

U odredbama Prijedloga zakona koje se odnose na izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika, predlažu se urediti pitanja koja se odnose na način izbora, utvrđivanje rezultata glasovanja, dan stupanja na dužnost, pitanje inkompatibiliteta te utvrđivanja uvjeta za prestanak mandata po sili zakona.

Što se tiče dužnosti nespojivih s dužnošću općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika, iste su doradene i usklađene s odredbama Zakona o sprječavanju sukoba interesa, Zakona o državnim službenicima i Zakona o policiji.

Isto tako, u Prijedlog zakona uvršteni su slučajevi prestanka mandata općinskom načelniku, gradonačelniku, županu i njihovim zamjenicima, po sili zakona što je do sada bilo predmet reguliranja Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, upravo radi ujednačavanja zakonske regulative u pitanjima koja su odnose na lokalne izbore i pitanje mandata. Naime, pitanje prestanka mandata članova predstavničkih tijela jedinica po sili zakona i do sada bilo je uređeno izbornim zakonom.

Nadalje, ovim Prijedlogom zakona izvršene su izmjene vezane uz pitanje određivanja zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice, zamjenjivanju člana predstavničkog tijela pripadnika nacionalne manjine te određivanju zastupljenosti nacionalnih manjina u izvršnom tijelu. Naime, Prijedlogom zakona detaljnije se uređuje način utvrđivanja zastupljenosti nacionalnih manjina na provedenim izborima u predstavničkom tijelu, slijedom čega dopunski izbori za predstavnike nacionalnih manjina predstavljaju izuzetak u slučaju kada se niti na jedan od zakonom propisanih načina ne postigne odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu.

Isto tako, glede osiguravanja zastupljenosti nacionalnih manjina u izvršnom tijelu, Prijedlogom zakona utvrđeno je da se u jedinicama koje sukladno važećim propisima ostvaruju pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, isti bira neposredno na izborima, istovremeno, na isti način i po istom postupku kao i općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan. Tako izabrani zamjenik predstavnika je nacionalne manjine, te nema potrebe za provedbom dopunskih izbora.

Slijedom rješenja iz Prijedloga zakona koje se odnose na osiguravanje zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom i izvršnom tijelu jedinice znatno bi se smanjio broj provođenja dopunskih izbora, a što bi kao rezultat imalo znatno smanjenje troškova jedinica za provedbu izbora, budući da je u dosadašnjoj praksi glavni problem bilo pitanje financiranja provedbe dopunskih izbora.

III. OBJAŠNJENJE ODREDABA PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

Ovim člankom utvrđen je predmet uređenja Zakona – to su lokalni izbori. Termin lokalnih izbora uvriježen je u praksi, a ovim Prijedlogom zakona se ozakonjuje. Pod lokalnim izborima podrazumijeva se izbor članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, dakle općinskih i gradskih vijeća i županijskih skupština te izbor općinskih načelnika, gradonačelnika i župana i njihovih zamjenika.

U odnosu na važeći Zakon o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba (Narodne novine, br. 109/2007, 125/2008, 24/2011 i 150/2011) koji posebno izdvaja gradonačelnika Grada Zagreba kroz cijeli tekst Zakona, ovim Zakonom u svrhu preglednosti i jednostavnosti samog teksta govori se isključivo o općinskim načelnicima, gradonačelnicima i županima, bez posebnog izdvajanja gradonačelnika Grada Zagreba. Neovisno o činjenici posebnog položaja Grada Zagreba, koji kao glavnog grada Republike Hrvatske ima položaj i županije i grada, gradonačelnik Grada Zagreba se bira po istom postupku, na isti način kao i ostali gradonačelnici. Uvažavajući navedeno, no smatrajući da bi u svrhu poboljšanja preglednosti i jednostavnosti zakonskog teksta, bilo prihvatljivo ne izdvajati posebno gradonačelnika Grada Zagreba, jer se na taj način zakonski tekst dodatno opterećuje u izričaju, ovaj Prijedlog zakona navodi samo općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike. Po prirodi stvari u dijelu gdje je to potrebno (kod na primjer ovlasti Izbornog povjerenstva Grada Zagreba) izdvaja se i navodi zasebno gradonačelnik Grada Zagreba.

Uz članke 2. i 3.

Ovim člancima definirano je aktivno i pasivno biračko pravo.

Aktivno biračko pravo tj. pravo glasovanja i biranja članova predstavničkog tijela te općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika imaju hrvatski državljani s navršenih 18 godina života i koji imaju prebivalište na području jedinice za čija se tijela izbori provode. Pored toga članove predstavničkih tijela jedinice imaju pravo birati i državljani drugih država članica Europske unije, u skladu s posebnim zakonom, konkretno Zakonom o pravu državljanina drugih država članica Europske unije u izborima za predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, broj 92/2010). Aktivno biračko pravo se ostvaruje na neposrednim izborima tajnim glasovanjem

Pasivno biračko pravo tj. pravo kandidiranja se razlikuje ovisno o tome da li se radi o kandidatu za člana predstavničkog tijela ili kandidatu za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, odnosno kandidatu za njihovog zamjenika. Razlika je u potrebi prijavljenog prebivališta za određeno vrijeme na području jedinice u kojoj se provode izbori. Naime, za člana predstavničkog tijela jedinice pravo biti biran ima birač koji na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanja izbora ima prijavljeno prebivalište a području jedinice za čije se predstavničko tijelo izbori provode, dok za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovog zamjenika pravo biti biran ima birač koji na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora ima najmanje šest mjeseci prijavljeno prebivalište na području jedinice u kojoj se provode izbori. Pasivno biračko pravo i za predstavničko i za izvršno tijelo nije ograničeno ni u kojem smislu, osim činjenicom prebivališta, odnosno duljinom prebivališta za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike.

Uz članak 4.

Ovim člankom propisane su slobode i prava u ostvarivanju biračkog prava. Biračima je zajamčena sloboda opredjeljenja te tajnost njihova glasovanja. Određeno je da birač na istim izborima može glasovati samo jedanput, da nitko ne može glasovati u ime druge osobe te da nitko ne može zahtijevati izjašnjenje birača o njegovom glasačkom opredjeljenju. Birači su slobodni objaviti svoje glasačko opredjeljenje te mogu biti pozvani na odgovornost zbog glasovanja ili zbog toga što nisu glasovali.

Uz članke 5. i 6.

Ovim člancima određeno je da Vlada Republike Hrvatske raspisuje izbore odlukom kojom se određuje dan provedbe izbora te je utvrđeno da od dana raspisivanja izbora do dana održavanja izbora ne može proteći manje od 30 niti više od 60 dana. Odluka o raspisivanju izbora dostavlja se Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske istog dana kada je donesena.

Uz članak 7.

Ovim člankom propisano je održavanje redovnih i prijevremenih izbora.

Redovni izbori za članove predstavničkih tijela te za općinske načelnike, gradonačelnike, župane i njihove zamjenike održavaju se istodobno i to treće nedjelje u mjesecu svibnju svake četvrte godine.

Prijevremeni izbori i za članove predstavničkih tijela i za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana održavaju se u roku od 90 dana od dana raspuštanja predstavničkog tijela, odnosno 90 dana od dana prestanka mandata općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i to u slučajevima kada se sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi raspisuju prijevremeni izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana te njihovog zamjenika.

U odnosu na postojeće zakonodavstvo gdje je i Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, br. 33/2001, 10/2002, 155/2002, 45/2003, 43/2004, 40/2005, 44/2005 - pročišćeni tekst, 109/2007 i 24/2011) i Zakonom o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba propisan rok od 60 dana za raspisivanje prijevremenih izbora, ovim Zakonom predlaže se duži rok – 90 dana i to iz razloga kako bi se izbjeglo eventualno održavanje izbora u ljetno vrijeme ili u vrijeme božićnih blagdana.

Pored toga člankom 7. posebno je propisano i održavanje prijevremenih izbora u slučaju kada su sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi istovremeno raspušteno predstavničko tijelo i razriješen općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan. U toj situaciji prijevremeni izbori za oba tijela održavaju se istodobno, u roku od 90 dana od istovremenog raspuštanja, odnosno razrješenja.

Nadalje, člankom 7. uređeno je raspisivanje prijevremenih izbora za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. Raspisivanje, odnosno ne raspisivanje prijevremenih izbora za zamjenika zavisi o tome da li je riječ o zamjeniku izabranom zajedno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom ili županom ili je riječ o zamjeniku iz redova pripadnika nacionalnih manjina. Naime, ako je mandat prestao zamjeniku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova nacionalnih manjina, prijevremeni se raspisuju i ti izbori se održavaju u roku od 90 dana od dana prestanka mandata zamjenika

općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda nacionalnih manjina. Ako prestane mandat samo zamjeniku općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i to zamjeniku koji je izabran zajedno s općinskim načelnikom, gradonačelnikom, odnosno županom, prijevremeni izbori neće se održati.

Člankom je posebno predviđeno da se prijevremeni izbori (i za članove predstavničkog tijela i općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana te njihovog zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina) neće održati, ako bi se neki od tih izbora trebali održati u kalendarskoj godini u kojoj se održavaju redovni izbori, a prije njihovog održavanja.

Uz članak 8.

Ovim člankom detaljno je propisano trajanje mandata.

Mandat članova predstavničkih tijela jedinica izabranih na redovnim, kao i na prijevremenim izborima počinje danom konstituiranja predstavničkog tijela i traje do stupanja na snagu odluke Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju izbora. Ako je predstavničko tijelo bilo raspušteno, u tom slučaju mandat članova raspuštenog predstavničkog tijela traje do stupanja na snagu odluke Vlade Republike Hrvatske o raspuštanju predstavničkih tijela, a mandat članova predstavničkih tijela izabranih na prijevremenim izborima traje do isteka tekućeg mandata predstavničkih tijela izabranih na redovnim izborima.

Mandat općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika izabranih na redovnim ili na prijevremenim izborima počinje prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora i traje do prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora novoga općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. Iznimno od ovog pravila mandat općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika koje je Vlada Republike razriješila istovremeno kada je i raspustila predstavničko tijelo u traje do stupanja na snagu odluke Vlade Republike Hrvatske o raspuštanju predstavničkog tijela i razrješenju općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Uz članak 9.

Ovim člankom definiran je pojam kandidiranja – to je postupak predlaganja kandidacijskih lista i kandidata od strane ovlaštenih predlagatelja te su određeni ovlašteni predlagatelji – političke stranke i birači. Ujedno je propisano da su predlagatelji kandidacijskih lista dužni poštivati načelo ravnopravnosti spolova, sukladno posebnom zakonu tj. Zakonu o ravnopravnosti spolova (Narodne novine, broj 82/2008).

Uz članak 10.

Ovim člankom uređeno je prikupljanje potpisa. Kada birači predlažu kandidacijske liste i kandidate, predlaganje je uvjetovano prikupljenim potpisima birača, dok političke stranke prikupljaju podatke samo kod predlaganja kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovog zamjenika.

Ovim člankom određeno je da se potpisi birača prikupljaju na propisanom obrascu čiji sadržaj i oblik propisuje Državno izborno povjerenstvo te su navedeni podaci koji se unose u obrazac za prikupljanje potpisa birača. U obrazac se unose podaci koji se odnose na kandidate (ime, prezime, nacionalnost za kandidate za članove predstavničkih tijela jedinica i kandidate za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, prebivalište, datum rođenja i osobni identifikacijski broj (OIB) predloženih

kandidata, odnosno zamjenika i spol) te podaci koji se odnose na birače (ime, prezime, prebivalište birača, broj važeće osobne iskaznice birača i potpis birača).

Novinu predstavlja propisivanje unosa podataka o kandidatima, što do sada nije bilo propisano iako se po logici stvari tako postupalo te neki od podataka koji se traže za kandidata, odnosno birača.

Uz članke 11. i 12.

Ovim člancima propisan je broj potpisa potreban za kandidiranje članova predstavničkih tijela, odnosno broj potpisa potreban za kandidaturu za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovog zamjenika. Broj potpisa ovisi o veličini lokalne jedinice s obzirom na broj stanovnika. Gradacija jedinica prema tom kriteriju razlikuje se u odnosu na važeće propise, a što je od utjecaja za potreban broj potpisa.

Veličina JLP(R)S (broj stanovnika)	Broj potpisa za kandidiranje članova predstavničkih tijela	broj potpisa za kandidaturu općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika
do 350	25	35
više od 350, do 500	35	50
više od 500, do 1.000	50	80
više od 1.000, do 2.500	70	100
više od 2.500, do 5.000	110	150
više od 5.000, do 10.000	180	250
više od 10.000, do 20.000	250	450
više od 20.000, do 35.000	400	600
više od 35.000, do 60.000	600	900
više od 60.000, do 100.000	800	1.200
više od 100.000, do 200.000	1.000	1.500
više od 200.000, do 300.000	1.400	2.500
više od 300.000, do 500.000	1.800	3.200
više od 500.000	2.500	5.000

Navedenim člancima ujedno je propisano da podatke o potrebnom broju potpisa birača objavljuje Državno izborno povjerenstvo na svojim internetskim stranicama, a na temelju prethodno dostavljenih podataka od strane središnjeg tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

Uz članak 13.

Ovim člankom propisana je zabrana kandidiranja za policijske službenike, djelatne vojne osobe te službenike i namještenike u Oružanim snagama Republike Hrvatske. Navedene osobe ne smiju se kandidirati za člana predstavničkog tijela jedinice niti za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihovog zamjenika. U odnosu na važeće propise zabrana kandidiranja proširena je na policijske službenike sukladno Zakonu o policiji (Narodne novine, broj 34/11) kojim je između ostalog propisano da se policijski službenik ne smije kandidirati na državnim i lokalnim izborima.

Uz članak 14.

Ovim člankom propisana je zabrana višestrukog kandidiranja za izvršna tijela jedinica. Naime, Zakon zabranjuje da se ista osoba istovremeno kandidira za izvršno tijelo u jedinici lokalne samouprave i jedinici područne (regionalne) samouprave. Drugim riječima osoba se

ne može istovremeno kandidirati za općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i župana. Zabrana vrijedi i za zamjenike, dakle osoba se ne može istovremeno kandidirati za zamjenika općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i zamjenika župana.

Ako bi se protivno zabrani netko istovremeno kandidirao kako je prethodno objašnjeno, županijsko izborno povjerenstvo pozvat će tog kandidata da se u roku od 24 sata izjasni o tome koju kandidaturu prihvaća, a ukoliko se kandidat ne bi u naznačenom roku izjasnio povjerenstvo će rješenjem poništiti kandidatura za općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika, tj. zamjenika općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika.

Uz članke 15. i 16.

Ovim člancima propisano je predlaganje kandidacijskih lista i kandidata od strane političkih stranaka te od strane birača.

Pravo predlaganja kandidacijskih lista i kandidata imaju sve političke stranke koje su registrirane u Republici Hrvatskoj na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora. Kandidacijske liste i kandidate može predložiti jedna politička stranka, dvije političke stranke ili više političkih stranaka. Redoslijed kandidata na kandidacijskim listama i kandidate, kao i ovlaštenog podnositelja kandidacijske liste i kandidature političke stranke samostalno utvrđuju na način predviđen statutom političke stranke, odnosno u skladu s posebnim odlukama donesenim na temelju statuta.

Pravo predlaganja kandidacijskih lista i kandidata imaju i birači. Kada su birači ovlašteni predlagatelji, podnositeljima kandidacijske liste grupe birača, odnosno kandidature kandidata grupe birača, smatraju se prva tri po redu potpisnika kandidacijske liste, odnosno kandidature. Zakon dopušta da kandidat može biti i podnositelj/potpisnik svoje kandidacijske liste, odnosno kandidature. To znači da osoba koja se kandidirala za člana predstavničkog tijela jedinice ili za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, odnosno njihovog zamjenika, a radi se o kandidacijskoj listi, odnosno kandidaturi predloženoj od strane birača, ta ista osoba svojim potpisom može podržati svoju kandidaturu, odnosno biti podnositelj kandidacijske liste, odnosno kandidature.

Uz članak 17.

Ovim člankom propisana je obveza dostave očitovanja uz kandidacijske liste i kandidature.

Uz prijedlog kandidacijske liste i kandidature dostavlja se očitovanje o prihvaćanju kandidature svakog kandidata na listi, odnosno kandidaturi. Očitovanje mora biti ovjereno kod javnog bilježnika ili nadležnog izbornog povjerenstva te se na istome mora navesti i izjava kandidata o nepostojanju zabrane kandidiranja, a kod kandidature za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovog zamjenika i izjava o činjenici potrebnog trajanja prebivališta kandidata na području jedinice (najmanje šest mjeseci sukladno članku 3. stavku 2. ovoga Zakona).

Ako bi kandidat dao netočno podatke, na primjer da ne postoji zabrana kandidiranja, iako ista postoji, Zakon predviđa isključivo odgovornost tog kandidata. Tako je u prekršajnim odredbama ovog Zakona predviđena novčana kazna za kandidata koji da netočne podatke u očitovanju o prihvaćanju kandidature

Uz članke 18. i 19.

Ovim člancima propisan je sadržaj kandidacijske liste za članove predstavničkih tijela jedinica te sadržaj kandidature za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihove zamjenike.

Prethodno je regulirana situacija u slučaju da predlagatelj predloži više kandidata od utvrđenog broja članova predstavničkog tijela koji se bira na izborima - tada će se smatrati da su pravovaljano predloženi samo kandidati zaključno do broja koji se biraju u to predstavničko tijelo, odnosno da predlagatelj predloži manje kandidata od utvrđenog broja članova predstavničkog tijela koji se bira na izborima – u tom slučaju takva kandidacijska lista neće biti pravovaljana.

Što se tiče sadržaja kandidacijske liste, ona obvezatno sadrži naziv kandidacijske liste (ako je kandidacijsku listu predložila politička stranka, odnosno dvije ili više političkih stranaka naziv te kandidacijske liste je puni naziv političke stranke, odnosno političkih stranaka koje su predložile kandidacijsku listu; ako su političke stranke registrirale skraćeni naziv stranke, u nazivu će se koristiti i skraćenice kandidacijske liste koje su predložili birači nose pak naziv „kandidacijska lista grupe birača“) i nositelja liste (nositelj kandidacijske liste je prvi predloženi kandidat na listi).

Kandidati na kandidacijskoj listi moraju biti poredani od rednog broja 1 zaključno do rednog broja koliko se kandidata, odnosno članova predstavničkog tijela bira pri čemu se za svakog od kandidata, u prijedlogu kandidacijske liste obvezatno navodi ime i prezime kandidata, nacionalnost, prebivalište, datum rođenja, osobni identifikacijski broj (OIB) i spol.

Kandidatura za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihove zamjenike sadrži ime i prezime kandidata za općinskog načelnika gradonačelnika i župana i njihovog zamjenika te prebivalište, datum rođenja, osobni identifikacijski broj (OIB) i spol, dok se kod zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina pored navedenih podataka, dodatno traži i nacionalnost. Ako kandidata predlaže politička stranka, odnosno političke stranke u kandidaturi se navodi naziv političke stranke, odnosno političkih stranaka, dok se uz kandidaturu kandidata koje predlažu birači navodi „kandidati grupe birača“.

Važećim propisima i Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Zakonom o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba je propisano da kandidacijske liste i kandidati koje predlažu birači nose naziv „nezavisna lista“, odnosno „nezavisni kandidat“. Ovim Zakonom navedena terminologija je izmijenjena. Naime, kod postojećeg izričaja „nezavisni“ postavlja se pitanja „nezavisan u odnosu na koga ili što?“, slijedom čega predlagatelj smatra da su prihvatljiviji i adekvatniji izrazi „kandidacijska lista grupe birača“ i „kandidati grupe birača“. U konkretnom slučaju se i radi o listama i kandidatima koje predlažu birači.

Uz članak 20.

Ovim člankom propisan je način na koji se podnose kandidacijske liste i kandidature.

Naime, iste se podnose na obrascima čiji sadržaj i oblik propisuje Državno izborno povjerenstvo obvezatnim uputama. Prijedlozi kandidacijskih lista i kandidatura, sastavljeni u

skladu s tim uvjetima i na način propisan ovim Zakonom, dostavljaju se nadležnom izbornom povjerenstvu.

Novinu, predstavlja odredba temeljem koje su podnositelji uz prijedloge kandidacijskih lista i kandidatura dužni dostaviti podatke o broju posebnog računa za financiranje izborne promidžbe, datumu otvaranja posebnog računa i naziv banke kod koje je račun otvoren. Propisivanje ove obveze predstavlja usklađivanje s odredbama Zakona o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe (Narodne novine, broj 24/2011).

Uz članak 21.

Ovim člankom utvrđen je rok za kandidiranje. Isti je u odnosu na važeće zakonodavstvo povećan – produžen je s 12 na 14 dana.

Člankom je propisano da kandidacijske liste i kandidature moraju prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od 14 dana od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora te će povjerenstvo po zaprimanju kandidacijskih lista i kandidatura provjeriti jesu li iste podnesene sukladno odredbama ovoga Zakona i obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva.

Ako nadležno izorno povjerenstvo ocijeni da kandidacijska lista ili kandidatura nije podnesena u skladu sa zakonom, pozvat će podnositelja da u roku od 48 sati, a najkasnije do isteka roka za kandidiranje, ukloni uočene nedostatke, pri tome nadležno povjerenstvo može podnositelju kandidacijske liste i kandidature odrediti i kraći rok za uklanjanje nedostataka ako rok za kandidiranje istječe za manje od 48 sati.

Uz članak 22.

Ovim člankom propisana je ovlast nadležnog izbornog povjerenstva za utvrđivanje pravovaljanosti predloženih kandidacijskih lista, odnosno kandidatura te prihvaćanja istih ako su pravovaljane, odnosno odbacivanje, tj. odbijanje rješenjem onih koje su ne pravodobne i nepravovaljane. Međutim, pri utvrđivanju pravovaljanih kandidacijskih lista, odnosno kandidatura nadležno izorno povjerenstvo dužno je postupiti u korist zaštite postupka kandidiranja, odnosno prava predlaganja kandidacijskih lista i kandidatura.

Uz članke 23. – 25.

Ovim člancima je u odnosu na postojeće propise u prvom redu definiran pojam zbirne liste te potom detaljno propisan sadržaj zbirne liste kandidacijskih lista i sadržaj zbirne liste kandidatura.

Zbirna lista je lista u koju se unose podaci o svim pravovaljanim kandidacijskim listama, odnosno kandidaturama, a sastavlja je nadležno izorno povjerenstvo nakon što utvrdi pravovaljanost svih kandidacijskih lista, odnosno kandidatura.

Zbirna lista liste kandidacijskih lista sadrži naziv svake kandidacijske liste te ime i prezime nositelja svake liste. Kandidacijske liste unose se na zbirnu listu prema abecednom redu punog naziva političke stranke, odnosno dvije ili više političkih stranaka koja je, odnosno koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno prema abecednom redu prezimena nositelja kandidacijske liste grupe birača. Ako je više političkih stranaka predložilo zajedničku kandidacijsku listu, ona će se unijeti na zbirnu listu prema nazivu prve po redu političke stranke u prijedlogu.

Zbirna lista kandidatura sadrži ime i prezime svih kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihove zamjenike. Uz ime i prezime kandidata obvezno se navodi naziv političke stranke, odnosno političkih stranaka koje su predložile kandidata, a ako su kandidati predloženi od strane birača, obvezatno se uz njihovo ime i prezime navodi „kandidati grupe birača“. Kandidature se unose na zbirnu listu prema abecednom redu prezimena kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana. Na zbirnu listu kandidatura iza imena i prezimena kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana navodi se ime i prezime kandidata za njihovog zamjenika.

Uz članak 26.

Ovim člankom uređena je objava kandidacijskih lista i kandidatura.

Sve pravovaljano predložene kandidacijske liste i zbirna listu za izbor članova predstavničkog tijela jedinice te zbirna lista pravovaljano predloženih kandidatura za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihovog zamjenika objavljuju se u lokalnim sredstvima javnog priopćavanja i tisku, na oglasnoj ploči i internetskim stranicama lokalne jedinice i to u roku od 48 sati od isteka roka za kandidiranje. Za objavu je zaduženo nadležno izborno povjerenstvo.

Novinu predstavlja rješenje po kojem se objavljene kandidacijske liste i kandidature dostavljaju Državnom izbornom povjerenstvu i to sa svrhom objave cjelovite informacije o svim kandidacijskim listama i kandidaturama na jednom mjestu. Zakonom je posebno istaknuto da objava cjelovite informacije ne predstavlja izbornu radnju u smislu zaštite izbornog prava.

Uz članak 27.

Ovim člankom regulirana je situacija odustanka od prihvaćene kandidacijske liste što je novina u odnosu na važeće odredbe Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Ovim Prijedlogom zakona pružena je mogućnost političkim strankama koje su predložile prihvaćene kandidacijske liste, da na način predviđen njihovim statutom ili posebnom odlukom donesenom na temelju statuta odustanu od te liste i to u roku od najkasnije 48 sati nakon što je kao prihvaćena bila objavljena od nadležnog izbornog povjerenstva. Ta mogućnost postoji i za kandidacijsku listu koju su predložili birači. Pa tako za „kandidacijsku listu grupe birača“ odluku o odustajanju donosi nositelj liste.

Pisana odluka o odustanku mora biti i zaprimljena u nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od najkasnije 48 sati nakon što je lista kao prihvaćena bila objavljena od nadležnog izbornog povjerenstva.

Zakon međutim ne dopušta odustanak jednog ili više kandidata s kandidacijske liste nakon isteka roka za kandidiranje. Ako bi ipak neki kandidat nakon isteka roka za kandidiranje odustao, odustanak neće biti uvažen i takva će kandidacijska lista ostati pravovaljanom s imenima svih objavljenih kandidata. U slučaju odustanka jednog ili više kandidata s kandidacijske liste prije isteka roka za kandidiranje, nadležno izborno povjerenstvo će na odgovarajući način primijeniti odredbu članka 21. stavka 3. ovoga Zakona kojom je određeno da će povjerenstvo pozvati podnositelja da u roku od 48 sati, a najkasnije do isteka roka za kandidiranje, ukloni uočene nedostatke, dakle u ovom slučaju odredni novog kandidata.

Uz članak 28.

Ovim člankom regulirana je situacija kada kandidat prihvati kandidature na više kandidacijskih lista za isto predstavničko tijelo. Ova odredba predstavlja novinu u odnosu na važeće propise kojima ta situacija nije bila predviđena.

Dakle, ako je neki od kandidata na kandidacijskoj listi dao očitovanje o prihvaćanju kandidature na više kandidacijskih lista za izbor istog općinskog ili gradskog vijeća, odnosno županijske skupštine, nadležno izborno povjerenstvo pozvat će tog kandidata da se najkasnije u roku od 48 sati od isteka roka za kandidiranje očituje pri kojoj kandidaturi ostaje te će ujedno pozvati predlagatelja liste s koje je spomenuti kandidat odustao da listu dopuni drugim kandidatom. Ujedno je propisano da ako predlagatelj ne dopuni listu, nadležno izborno povjerenstvo postupiti će u skladu s odredbom članka 22. ovog Zakona, dakle postupit će u korist zaštite postupka kandidiranja, odnosno prava predlaganja kandidacijskih lista i kandidatura.

Uz članak 29.

Ovim člankom uređen je postupak u slučaju smrti kandidata s kandidacijske liste. Prema važećim odredbama Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kojima ako nakon predaje liste, lista postane nepotpuna zbog smrti nekog od predloženih kandidata, njegovo će se ime izbrisati sa liste, a lista će se smatrati potpunom. U odnosu na takvo rješenje, ovim Zakonom navedena situacija je detaljnije razrađena.

Prema Prijedlogu ovog Zakonu ako neki od kandidata na kandidacijskoj listi umre u vremenu od dana objave kandidacijske liste, politička stranka, odnosno dvije ili više političkih stranaka koje su predložile kandidata i podnositelji kandidacijske liste grupe birača, mogu umjesto njega predložiti novog kandidata sve do 10 dana prije dana održavanja izbora, pri čemu nije potrebno prikupljanja potpisa u postupku kandidiranja kako je to propisano Zakonom. U tom slučaju kandidat koji je umro brisat će se s kandidacijske liste, a kandidat kojim je kandidacijska lista dopunjena stavit će se na posljednje mjesto na listi, dok će se redosljed ostalih kandidata na listi navedenih iza kandidata koji je umro pomaknuti za jedno mjesto prema gore. Ukoliko bi kandidat koji je umro bio nositelj liste, lista će se dopuniti na prethodno opisani način utvrđen, pri čemu će nositelj liste postati drugi po redu kandidat naveden na kandidacijskoj listi.

Kandidacijska lista dopunjena novim kako je to prethodno navedeno objavit će se na oglasnoj ploči i internetskim stranicama jedinice i to u roku od 24 sata od izvršene dopune kandidacijske liste.

Također je regulirana i situacija kada neki od kandidata na kandidacijskoj listi umre u vremenu kraćem od 10 dana prije dana održavanja izbora. Polazeći od načela *in favorem* postupka kandidiranja, utvrđenog stavkom 3. članka 22. ovog Zakona, propisano je da će se takva kandidacijska lista smatrati pravovaljanom.

Uz članak 30.

Ovim člankom regulirana je situacija koja nije predviđena važećim odredbama Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba. Radi se o mogućoj situaciji odustanka kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana od prihvaćene kandidature.

Zakon dopušta da politička stranka koja je, odnosno dvije ili više političkih stranaka koje su predložile prihvaćenu kandidaturu za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihove zamjenike, može na način predviđen statutom stranke ili posebnom odlukom donesenom na temelju statuta, odustati od kandidature najkasnije 48 sati nakon što je kandidatura kao prihvaćena bila objavljena od nadležnog izbornog povjerenstva. Mogućnost odustanka dana je i samom kandidatu koji u istom, prethodno naznačenom roku može odustati od kandidature uz pisanu suglasnost političke stranke.

U slučaju kandidature grupe birača, odluku o odustajanju donosi kandidat pisanim očitovanjem ovjerenim kod javnog bilježnika ili nadležnog izbornog povjerenstva.

Pisana odluka o odustanku od prihvaćene kandidature mora prispjeti u nadležnom izbornom povjerenstvu u roku najkasnije 48 sati nakon što je kandidatura kao prihvaćena bila objavljena od nadležnog izbornog povjerenstva.

Uz članak 31.

Ovim člankom uređen je postupak zamjene predloženog kandidata u slučaju smrti.

U situaciji da neki od kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, odnosno njihovog zamjenika, umre u vremenu od dana objave prihvaćene kandidature do 10 dana prije dana održavanja izbora, Zakon propisuje da politička stranka, odnosno dvije ili više političkih stranaka koje su predložile kandidata i podnositelji kandidature za kandidata grupe birača, umjesto kandidata koji je umro predlože novog kandidata i to bez potrebe prikupljanja potpisa u postupku kandidiranja na kako je to propisano ovim Zakonom. U tom slučaju pravovaljana predložena nova kandidatura objavit će se na oglasnoj ploči i internetskim stranicama lokalne jedinice u roku od 24 sata od izvršene zamjene kandidata.

Ako bi pak neki od kandidata za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana, odnosno njihovog zamjenika umre u vremenu kraćem od 10 dana prije dana održavanja izbora, zamjena kandidata obaviti će se na prethodno opisani način, a nadležno izbornom povjerenstvo odredit će pomicanje održavanja izbora za općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika te pomicanje održavanja izbora za članove predstavničkog tijela za 14 dana.

Uz članke 32. - 38.

Ovim Prijedlogom zakona u posebnom poglavlju (člancima 32. do 38.) detaljno je razrađen institut izborne promidžbe.

U prvom redu definiran je sam pojam izborne promidžbe – to je skup radnji koje poduzimaju sudionici izborne promidžbe u svrhu javnog predstavljanja i obrazlaganja svojih izbornih programa biračima te su utvrđeni sudionici izborne promidžbe – to su kandidati, nositelji kandidacijskih lista grupe birača, političke stranke, odnosno dvije ili više političkih stranaka, naznačeni na objavljenom listi kandidata i zbirnoj listi.

Vezano za trajanje izborne promidžbe Zakon izrijekom propisuje kada ista započinje – danom objave zbirnih lista, a prestaje 24 sata prije dana održavanja izbora. u slučaju održavanja drugog, odnosno trećeg kruga izbora općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika, izborna promidžba počinje sljedećeg dana od dana proglašenja rezultata prethodnog kruga izbora, a prestaje 24 sata prije dana novog kruga izbora.

Također je definirano trajanje izborne šutnje. Izborna šutnja počinje protekom izborne promidžbe, a završava na dan održavanja izbora u devetnaest sati. Za vrijeme izborne šutnje zabranjuje se javno predstavljanje i obrazlaganje izbornih programa sudionika biračima, objavljivanje procjena izbornih rezultata kao i objavljivanje prethodnih, neslužbenih rezultata izbora, izjava i intervju sudionika izborne promidžbe te navođenje njihovih izjava ili pisanih djela. Također je zabranjeno i nagovaranje birača da glasuju za određenu kandidacijsku listu ili kandidata. Propisana zabrana agitiranja predstavlja novinu u odnosu na važeće propise, a rezultat je prihvaćanja prijedloga GONG-a iznesenog prilikom javnog savjetovanja sa zainteresiranom javnošću povodom Nacrta prijedloga ovog Zakona. Kršenje neke od ovih zabrana predstavlja prekršaj kažnjiv po odredbama ovoga Zakona.

Detaljnije je razrađena i obveze lokalnih medija u izbornoj promidžbi te je propisano da sudionici izborne promidžbe imaju jednake uvjete predizbornog nadmetanja i u tom smislu imaju ravnopravan položaj u predstavljanju u svim lokalnim medijima. Pored toga lokalni mediji u svojim emisijama ili člancima u tiskovinama, a koji nisu vezani uz predstavljanje izbornih programa, ne smiju koristiti sadržaje koji bi se mogli tumačiti kao izborna promidžba.

U svrhu podizanja i jačanja demokratske kulture sudjelovanja u izbornoj promidžbi Zakonom je propisano da izbornu promidžbu sudionici vode slobodno, otvoreno, javno i argumentirano, a suprotstavljanje i sučeljavanje treba biti obrazloženo i utemeljeno na činjenicama.

U dijelu koji se odnosi na troškove izborne promidžbe te zaštite osobnih podataka u izbornoj promidžbi Zakon upućuje na posebne propise, tj. Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe te Zakon o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine, br. 103/2003, 118/2006, 41/2008 i 130/2011).

Uz članak 39.

Ovim člankom navedena su izbornih tijela: Državno izorno povjerenstvo Republike Hrvatske, Izorno povjerenstvo Grada Zagreba, županijska, gradska i općinska izborna povjerenstva te birački odbori.

Novinu predstavljaju odredbe sukladno kojima ista izborna tijela provode redovne i prijevremene izbore te da se gradska i općinska izborna povjerenstva mogu imenovati u istom stalnom sastavu za provedbu izbora u više gradova i općina, a na prijedlog Državnog izbornog povjerenstva.

Uz članak 40.

Ovim člankom određeno je da je Državno izorno povjerenstvo Republike Hrvatske stalno i neovisno tijelo čiji je sastav i način izbora uređen posebnim zakonom.

Uz članak 41.

Ovim člankom je propisan sastav izbornih povjerenstava koji je u odnosu na važeće zakonodavstvo drugačije reguliran. Zadržano je postojanje stalnog i proširenog sastava, no prema ovom Zakonu stalni sastav izbornog povjerenstva čine predsjednik, potpredsjednik i četiri člana, dok prošireni sastav izbornog povjerenstva čine tri predstavnika većinske političke stranke, odnosno političkih stranaka i tri dogovorno predložena predstavnika oporbenih političkih stranaka, a određuju se u roku od 8 dana od stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora. Odnos ukupnog broja članova proširenog sastava unutar grupacije

stranaka određuje se sukladno omjeru u kojem pojedina stranka sudjeluje u općinskom, odnosno gradskom vijeću, županijskoj skupštini, odnosno Gradskoj skupštini Grada Zagreba.

Nastavno, kod istovremenog održavanja izbora za predstavničko tijelo jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave, dva od tri člana proširenog sastava predstavljat će političke grupacije iz predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, a jedan od tri člana proširenog sastava predstavljat će političke grupacije iz predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave. U skladu s tom podjelom ostala tri člana predstavljat će oporbene političke grupacije.

U slučaju da se predstavnici pojedinih grupacija ne mogu dogovoriti o rasporedu svojih predstavnika u izborna povjerenstva, njihov raspored odredit će nadležno izborno povjerenstvo ždrijebom na način da će predstavnike stranaka tako rasporediti da pojedina stranka bude zastupljena u najvećem mogućem broju povjerenstava obzirom na ukupni broj svojih predstavnika.

Ovim člankom također je propisano da potpredsjednik zamjenjuje predsjednika u slučaju njegove odsutnosti ili spriječenosti sa svim ovlastima predsjednika te da svi članovi izbornog povjerenstva imaju jednaka prava i dužnosti.

Dok je važećim propisima određeno da samo predsjednik izbornog povjerenstva mora biti diplomirani pravnik, ovim Zakonom se ta obveza širi pa je tako određeno da predsjednik, potpredsjednik i članovi županijskih izbornih povjerenstava i Izbornog povjerenstva Grada Zagreba te predsjednik i potpredsjednik općinskih i gradskih izbornih povjerenstava moraju biti magistri pravne struke. Također je određeno da predsjednik, potpredsjednik i članovi stalnog sastava izbornih povjerenstava ne smiju biti članovi niti jedne političke stranke, niti kandidati na izborima koje provode, dok članovi proširenog sastava izbornih povjerenstava ne smiju biti kandidati na izborima koje provode.

Uz članak 42.

Ovim člankom propisan je sastav biračkih odbora koji je također drugačije reguliran u odnosu na postojeće zakone. Prema Prijedlogu ovog Zakona birački odbor čine predsjednik, potpredsjednik i osam članova. Četiri člana biračkog odbora određuje većinska politička stranka, odnosno političke stranke, a četiri člana oporbena politička stranka, odnosno političke stranke, sukladno stranačkom sastavu predstavničkog tijela pojedine jedinice. Odnos ukupnog broja članova biračkih odbora unutar grupacije stranaka određuje se sukladno omjeru u kojem pojedina stranka sudjeluje u gradskom, odnosno općinskom vijeću, odnosno županijskoj skupštini.

Nastavno, kod istovremenog održavanja izbora za predstavničko tijelo jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave, dva od četiri člana proširenog sastava predstavljat će većinske političke stranke, odnosno političke grupacije iz predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, a preostala dva od četiri člana proširenog sastava predstavljat će većinske političke stranke, odnosno političke grupacije iz predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave. Preostala četiri člana proširenog sastava predstavljat će oporbene političke stranke iz predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave i predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave u skladu s tom podjelom.

U slučaju da se predstavnici pojedinih grupacija ne mogu dogovoriti o rasporedu svojih predstavnika u biračke odbore, njihov raspored odredit će nadležno izborno povjerenstvo ždrijebom na način da će predstavnike stranaka tako rasporediti da pojedina stranka bude

zastupljena u najvećem mogućem broju biračkih odbora obzirom na ukupni broj svojih predstavnika.

Rok za određivanje članova biračkih odbora je produžen s 8 na 12 dana, pa su tako političke stranke dužne odrediti članove biračkih odbora i dostaviti njihova imena nadležnim izbornim povjerenstvima najkasnije 12 dana prije održavanja izbora. Ne odrede li ih, odnosno ako prijedlozi ne prispiju nadležnim izbornim povjerenstvima u propisanom roku, članove biračkih odbora samostalno će odrediti nadležna izborna povjerenstva.

Ovim člankom nadalje je propisano da si članovi biračkog odbora imaju ista prava i dužnosti te da predsjednik, potpredsjednik i članovi biračkog odbora ne smiju biti kandidati na izborima koje provode, a predsjednik i potpredsjednik biračkog odbora ne smiju biti članovi niti jedne političke stranke.

Uz članke 43. i 44.

Ovim člancima propisana je nadležnost te rok za imenovanje izbornih tijela.

Županijska izborna povjerenstva i Izorno povjerenstvo Grada Zagreba imenuje Državno izorno povjerenstvo, dok gradska i općinska izborna povjerenstva imenuju županijska izborna povjerenstva. Biračke odbore pak imenuju i raspuštaju izorno povjerenstvo Grada Zagreba te gradska i općinska izborna povjerenstva.

Što se tiče rokova za imenovanje izborna povjerenstva moraju se imenovati odmah po stupanju na snagu odluke o raspisivanju izbora, a birački odbori se imenuju najkasnije 10 dana prije dana održavanja izbora.

Uz članak 45.

Ovim člankom propisano je da sva tijela za provedbu izbora donose odluke većinom glasova svojih članova.

Uz članak 46.

Ovim člankom utvrđeno je i uređeno pravo članova izbornih povjerenstava i biračkih odbora na naknadu za njihov rad.

Prema ovom Zakonu mjerila za određivanje naknade ovisno o vrsti i složenosti izbornog postupka utvrđuje Državno izorno povjerenstvo, na način da su vidljivi kriteriji vrednovanja rada te vrsta i složenost pojedinih izbornih postupaka. Visinu naknade za predsjednike, potpredsjednike i članove izbornih povjerenstava i biračkih odbora određuje Vlada Republike Hrvatske.

Uz članak 47.

Ovim člankom propisana je obveza tijela državne uprave i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave da surađuju s izbornim povjerenstvima te da im na njihov zahtjev daju podatke potrebne za provedbu izbora. Ujedno je propisano da jedinice u kojima su sjedišta izbornih povjerenstava osiguravaju obavljanje administrativnih i stručnih poslova te tehničke uvjete za djelovanje izbornih povjerenstava. Također je propisana obveza lokalnih jedinica i javnih ustanova da bez naknade osiguraju prostor za provedbu izbora.

Uz članak 48.

Ovim člankom taksativno su pobrojane dužnosti Državno izborno povjerenstvo u provedbi lokalnih izbora.

Uz članke 49. i 50.

Ovim člancima je propisano da se svi potrebni obrasci u postupku pripreme i provedbe svih izbora tiskaju u tiskari ovlaštenoj za tiskanje službenog lista Republike Hrvatske te da se obvezatne upute za rad izbornih povjerenstava i biračkih odbora objavljuju u Narodnim novinama.

Uz članke 51. – 53.

Ovim člancima detaljno su razrađene i taksativno pobrojane dužnosti županijskih izbornih povjerenstava, Izbornog povjerenstva Grada Zagreba te gradskih i općinskih povjerenstava. Jedna od novina je obveza prikupljanje rezultata izbora po biračkim mjestima i objava istih na internetskim stranicama županije, odnosno Grada Zagreba. Navedeno je prihvaćeno kroz postupaka savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, kojom prilikom je GONG predložio objavu navedenih podataka s obrazloženjem da se osigura pregled i transparentnost rezultata (samu provedbu postupka prepustio je predlagatelju). Isto je prihvaćeno na način da općinska i gradska izborna povjerenstva prikupe rezultate izbora po biračkim mjestima na svojem području i dostave ih županijskim izbornim povjerenstvima radi njihove objave na internetskim stranicama županije.

Uz članak 54.

Ovim člankom propisana je obveza izbornog povjerenstva da vodi zapisnik o svom radu (sadržaj i oblik zapisnika o radu izbornog povjerenstva, ovisno o vrsti izbora propisuje Državno izborno povjerenstvo) te su pobrojani podaci koji se unose u zapisnik i propisan način potpisivanja zapisnika i davanja prigovora na isti.

Uz članke 55. i 56.

Ovim člancima propisano je da nadležna izborna povjerenstva tijekom trajanja glasovanja mogu objavljivati privremene podatke o broju birača izašlih na izbore, a nakon zatvaranja birališta mogu objavljivati privremene i neslužbene rezultate izbora prema svome nahođenju.

Uz članke 57. i 58.

Ovim člancima su u odnosu na važeće propise detaljno razrađene obveze biračkog odbora prije otvaranja biračkog mjesta te nakon otvaranja biračkog mjesta.

Obveza je tako biračkog odbora prije otvaranja biračkog mjesta da uredi prostorije biračkog mjesta dan prije izbora, a najkasnije jedan sat prije početka glasovanja, da na svakom biračkom mjestu prije njegova otvaranja, na biračima vidljivom mjestu, istakne oglas sa svim prihvaćenim kandidacijskim listama i zbirne liste (ovisno o vrsti izbora), da osigura da na biračkom mjestu, kao niti u njegovoj neposrednoj blizini nema promidžbenih materijala te da na prednju stranu svake glasačke kutije istakne glasački listić kakav se ubacuje u tu glasačku kutiju.

Nakon otvaranja biračkog mjesta obveza je biračkog odbora koji izravno provodi glasovanje da osigura pravilnost i tajnost glasovanja. Izriječno je propisano da su predsjednik biračkog odbora ili njegov zamjenik te najmanje četiri člana biračkog odbora dužni u vrijeme trajanja glasovanja biti stalno prisutni na biračkom mjestu. Također obveza je predsjednika biračkog

odbora da osigura red i mir na biračkom mjestu za vrijeme glasovanja, kao i nakon zatvaranja biračkog mjesta. U svrhu očuvanja reda i mira te radi nesmetanog odvijanja glasovanja, kada je to nužno predsjednik biračkog odbora može zatražiti pomoć policije koja je na biračkom mjestu dužna postupati u okviru zakonskih ovlasti. Pored pripadnika policije, nitko ne smije doći na biračko mjesto naoružan.

Uz članke 59. i 60.

Ovim člancima uređene su obveze biračkog odbora prema biračima na biračkom mjestu

Predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlaštenu član biračkog odbora dužan je za svakog birača koji pristupi glasovanju utvrditi identitet i provjeriti da li je upisan u izvadak iz popisa birača za dotično biračko mjesto. Identitet birača se utvrđuje identifikacijskom ispravom. U slučaju da birač nije upisan u izvadak iz popisa birača, predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlaštenu član neće tom biraču dozvoliti glasovanje, osim ako birač svoje biračko pravo na tom biračkom mjestu ne dokaže potvrdom nadležnog državnog tijela. Ako birač ima navedenu potvrdu dužan ju je predati biračkom odboru te ta potvrda postaje sastavni dio izvotka iz popisa birača za to biračko mjesto.

Nakon utvrđivanja prava birača na glasovanje, član biračkog odbora biraču predaje biraču glasački listić, objašnjava način popunjavanja i upućuje ga na mjesto glasovanja. U svrhu zaštite tajnosti glasovanja izrijekom je propisano da član biračkog odbora dužan je voditi računa o tome da se onemoguću uvid u serijski broj listića koji se predaje biraču. Nadalje, posebno je propisano da je predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlaštenu član dužan biraču pripadniku nacionalne manjine na njegovo traženje predati glasački listić za izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalne manjine. U pogledu birača koji zbog kakve tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao samostalno glasovati, propisano je da mu je dozvoljeno da na biračko mjesto dođe s drugom osobom koja je pismena i koja će po njegovoj ovlasti i uputi zaokružiti redni broj ispred naziva kandidacijske liste, odnosno ispred imena kandidata za koje birač glasuje.

Uz članak 61.

Ovim člankom detaljno je uređena situacija glasovanja izvan biračkog mjesta, odnosno obveze biračkog odbora prema biračima kojima je biračko mjesto nedostupno i nepristupačno.

Naime, birač koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto, može o tome obavijestiti nadležno izborno povjerenstvo najranije 3 dana prije dana održavanja izbora ili birački odbor na dan održavanja izbora. Zaprimljene zahtjeve birača za glasovanje izvan biračkog mjesta nadležna izborna povjerenstva predat će biračkim odborima uz cjelokupni izborni materijal. Predsjednik biračkog odbora određuje najmanje dva člana biračkog odbora koji će birača posjetiti u mjestu gdje se nalazi i omogućiti mu glasovanje. Kod glasovanja izvan biračkog mjesta birač je dužan najmanje jedanput presavinuti glasački listić na kojem je glasovao, staviti ga u posebnu omotnicu i zatvoriti je, a član biračkog odbora dužan je nakon povratka na biračko mjesto predati omotnicu predsjedniku biračkog odbora koji presavinuti glasački listić iz omotnice odmah ubacuje u glasačku kutiju na biračkom mjestu.

Opisani postupak primjenjuje se i u slučaju birača koji pristupi na biračko mjesto, ali mu je zbog invaliditeta onemogućena pristupačnost biračkom mjestu.

Predsjednik biračkog odbora dužan je u zapisnik o radu biračkog odbora poimenično navesti glasovanje birača koji zbog kakve tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen ne bi mogao samostalno glasovati, birača koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto te birača koji pristupi na biračko mjesto, ali mu je zbog invaliditeta onemogućena pristupačnost biračkom mjestu.

Uz članke 62. i 63.

Ovim člancima propisane su obveze biračkog odbora nakon glasovanja

Obveza je biračkog odbora da po završenom glasovanju najprije prebroji neupotrijebljene glasačke listiće i stavi ih u poseban omot koji će zapečatiti. Nakon toga birački odbor utvrđuje ukupan broj birača koji su glasovali na tom biračkom mjestu prema izvratku iz popisa birača i potvrdama nadležnog tijela. Nakon utvrđivanja broja birača koji su glasovali, birački odbor pristupa otvaranju glasačke kutije, prebrojavanju glasačkih listića i broja glasova.

Moguće su situacije da birački odbor prilikom prebrojavanja glasačkih listića utvrdi da je njihov broj manji ili veći od broja birača koji su glasovali. U prvom slučaju, ako bi se prilikom prebrojavanja glasačkih listića utvrdilo da je broj glasačkih listića manji od utvrđenog broja birača koji su glasovali, vrijedit će rezultat glasovanja po glasačkim listićima. U slučaju da se prilikom prebrojavanja glasačkih listića utvrdi da je broj glasačkih veći od utvrđenog broja birača koji su glasovali, birački odbor će o tome odmah obavijestiti nadležno izborno povjerenstvo koje će odmah raspustiti birački odbor i imenovati novi te odrediti ponavljanje glasovanja na tom biračkom mjestu. Ponavljanje glasovanja će se obaviti sedmog dana od dana prvog glasovanja, a rezultat ponovljenog glasovanja utvrditi će se u roku od 12 sati nakon obavljenog glasovanja.

Navedeni rokovi za ponavljanje glasovanja su skraćeni u odnosu na važeće propise koji su ujedno bili i neujednačeni. Naime, prema Zakonu o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave glasovanje se ponovilo nakon 15 dana, a rezultat utvrdio u roku od 24 sata nakon ponovljenog glasovanja (članak 47.), dok se prema Zakonu o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba glasovanje ponavljalo nakon 14 dana, a rezultat utvrđivao, također u roku od 24 sata nakon ponovljenoga glasovanja (članak 60.).

Uz članke 64. i 65.

Ovim člancima uređeno je pitanje sadržaja i dostave zapisnik o radu biračkog odbora.

Sadržaj zapisnika o radu biračkog odbora detaljno je propisan te se u isti unose broj birača upisan u izvratku iz popisa birača i broj birača koji su predali potvrdu nadležnog tijela (biračko tijelo), broj birača koji su pristupili glasovanju prema izvratku iz popisa birača i uz potvrdu za glasovanje, broj birača koji su glasovali izvan biračkog mjesta, broj birača koji su glasovali na biračkom mjestu uz pomoć druge osobe, koliko je birača ukupno glasovalo, koliko je glasova dobio svaki pojedini kandidat, odnosno kandidacijska lista te broj nevažećih glasačkih listića. Također u zapisniku se navode i sve druge činjenice koje su važne za postupak glasovanja.

Sadržaj i oblik zapisnika o radu biračkog odbora, ovisno o vrsti izbora propisuje Državno izborno povjerenstvo. Svi članovi biračkog odbora dužni su potpisati zapisnik te su ujedno ovlašteni dati pisane primjedbe na zapisnik. Ako član biračkog odbora odbije potpisati zapisnik, o tome se u zapisniku sastavlja službena bilješka, u kojoj se utvrđuje činjenica odbijanja potpisivanja i razlozi odbijanja, ako ih član biračkog odbora navede.

Birački odbor dužan ju zapisnik o svom radu i ostali izborni materijal dostaviti nadležnom izbornom povjerenstvu najkasnije u roku od 12 sati od zatvaranja biračkog mjesta.

Uz članak 66.

Ovim člankom izrijekom je definiran pojam biračkog mjesta – to je prostor u kojem se obavlja glasovanje te su navedena mjesta gdje ne može biti biračko mjesto – ono ne može biti u vjerskom objektu, objektu u vlasništvu, najmu, zakupu ili trajnom korištenju političke stranke ili kandidata koji sudjeluje na izborima te u prostorijama u kojima se poslužuju i konzumiraju alkoholna pića.

U važećim propisima se biračka mjesta definiraju kao birališta te se kroz zakonske tekstove koristi taj izraz. Ovim Prijedlogom zakona prihvaća se termin biračkog mjesta, definiran na prethodno naveden način.

Uz članke 67. – 69.

Ovim člancima propisana su pravila za određivanje biračkih mjesta, utvrđena nadležnost za i rok za njihovo određivanje te određeno objavljivanje biračkih mjesta.

Sukladno Zakonu prilikom određivanja biračkih mjesta mora se voditi računa o broju birača koji će na njima glasovati, dostupnosti i prostornoj udaljenosti biračkog mjesta te veličini prostorije za glasovanje na biračkom mjestu. Broj birača koji će glasovati na jednom biračkom mjestu određuje se na način da se glasovanje može bez poteškoća odvijati u vremenu određenom za glasovanje. Svako biračko mjesto mora imati redni broj.

Biračka mjesta određuju nadležna izborna povjerenstva i to tako da gradska i općinska izborna povjerenstva te Izorno povjerenstvo Grada Zagreba određuju biračka mjesta na svom području.

Novinu predstavlja odredba sukladno kojoj su sjedišta biračkih mjesta u pravilu stalna za sve vrste izbora. U slučaju potrebe određivanja novog biračkog mjesta ili promjene njegova sjedišta za raspisane izbore, nadležna izborna povjerenstva donijet će rješenja samo za novo određena biračka mjesta ili rješenje o promjeni sjedišta biračkog mjesta.

Ovim Prijedlogom zakona produžen je rok za određivanje biračkih mjesta. Prema važećim propisima nadležna izborna povjerenstva objavit biračka mjesta osam dana prije izbora, dok ovim Zakonom utvrđuje rok od najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora.

Također detaljnije je uređeno pitanje objave biračkih mjesta te je propisano da objava o biračkim mjestima sadrži: redni broj biračkog mjesta, sjedište, odnosno potpunu adresu s naznakom prostora u kojem se nalazi, popis pripadajućih ulica, trgova i naselja iz kojih birači glasuju na tom biračkom mjestu. Ujedno je i određeno da se objava biračkih mjesta obavlja u obliku oglasa (plakat) na mjestima uobičajenog oglašavanja u lokalnim jedinicama i mjestima većeg okupljanja građana.

Uz članak 70.

Ovim člankom regulirano je pitanje uređivanja biračkih mjesta te je propisano da se na svakom biračkom mjestu prostorija za glasovanje mora opremiti i urediti na način da se osigura tajnost glasovanja, tako da nitko u prostoriji ne može vidjeti kako je birač popunio glasački listić pri čemu se u prostorijama u kojima će se glasovati mogu isticati državni

simboli u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti Predsjednika Republike Hrvatske, kao i obilježja županija, gradova, odnosno općina u skladu s njihovim statutima. Kako bi se osigurala tajnost glasovanja sukladno prijedlogu GONG-a posebno je propisano da glasački listići moraju biti pomiješani tako da nisu složeni po serijskim brojevima i postavljeni lepezasto licem okrenutim prema dolje da se ne vidi serijski broj listića.

Uz članke 71. – 73.

Ovim člancima uređena su pitanja vezana uz glasački listić te određeno koji glasački listić je važeći, odnosno nevažeći.

U prvom redu, određeno je da se glasovanje obavlja glasačkim listićima. Na glasačkom listiću mora biti naznačena vrsta izbora na koje se odnosi te mora biti otisnut serijski broj. Sadržaj glasačkog listića zavisi od vrste izbora, što je propisano u posebnom dijelu ovoga Zakona. Glasački se listić tiska u tiskari ovlaštenoj za tiskanje službenog lista Republike Hrvatske, a nadzor obavlja nadležno izborno povjerenstvo.

Da bi glasački listić bio važeći potrebno je da se na siguran i nedvojbena način može utvrditi za koju je kandidacijsku listu ili kandidata birač glasovao. S druge strane glasački listić je nevažeći ako je neispunjen ili popunjen na način da se ne može sa sigurnošću utvrditi za koju je kandidacijsku listu ili kandidata birač glasovao ili je birač glasovao za dvije ili više kandidacijskih lista, odnosno kandidata.

Uz članak 74.

Ovim članom propisano je vrijeme glasovanja te je određeno da glasovanje traje neprekidno od sedam do devetnaest sati. Biračka mjesta se zatvaraju u devetnaest sati, a biračima koji su se u to vrijeme zatekli na biračkom mjestu, mora se omogućiti glasovanje.

Uz članke 75. i 76.

Ovim člancima propisano je da se članovi predstavničkih tijela jedinica biraju na neposrednim izborima, tajnim glasovanjem. Utvrđeno je da prava i dužnosti članova predstavničkih tijela započinju danom konstituiranja predstavničkog tijela.

Također, utvrđena je način izbora općinskih, gradskih i županijskih vijećnika te je propisano da se biraju razmjernim izbornim sustavom, na način da cijelo područje jedinice čini jednu izbornu jedinicu pri čemu svi birači koji imaju prebivalište na području te jedinice i koji pristupe glasovanju, na temelju kandidacijskih lista, biraju sve članove predstavničkog tijela jedinice.

Uz članak 77.

Ovim člankom propisano je koliko se bira članova predstavničkog tijela - bira se onaj broj članova koji je utvrđen zakonom kojim se uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 78.

Ovim člankom detaljno su pobrojane dužnosti koje su nespojive s istovremenim obnašanjem dužnosti člana predstavničkog tijela jedinice.

U odnosu na odredbe važećeg Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, ovim Prijedlogom zakona lista nespojivih dužnosti je

proširena sukladno novim odredbama posebnih zakona – Zakona o sprječavanju sukoba interesa (Narodne novine, br. 26/2011 i 12/2012), Zakona o državnim službenicima (Narodne novine, br. 92/2005, 107/2007, 27/2008, 34/2011, 49/2011, 150/2011 i 49/2012 – pročišćeni tekst) te u ovom obrazloženju već spomenutog Zakona o policiji.

Nadalje, član predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave (općinski ili gradski vijećnik) ne može istovremeno biti općinski načelnik i gradonačelnik, odnosno njihov zamjenik, dok član predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave (županijski vijećnik) ne može istovremeno biti župan, odnosno njihov zamjenik, ali prema ovom Zakonu može biti općinski načelnik ili gradonačelnik. Navedeno predstavlja novinu u odnosu na važeće odredbe Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba sukladno kojima općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici ne mogu biti članovi predstavničkog tijela iste ili druge jedinice. S obzirom da županije obavljaju poslove od šireg, područnog (regionalnog) značaja koji je od utjecaja na jedinice lokalne samouprave koje se nalaze na području županije, predlagatelj je mišljenja da u predstavničkom tijelu županije mogu sjediti općinski načelnici i gradonačelnici s područja te županije čime stječu mogućnost promicanja interesa vlastite lokalne jedinice na županijskoj razini.

Uz članak 79.

Ovim člankom detaljno je razrađen institut mirovanja vijećničkog mandata.

U prvom redu propisan je da osoba koja obnaša neku od nespojivih dužnosti, osim osoba kojima je ovim Zakonom zabranjeno kandidiranje (prema članku 13. zabrana kandidiranja vrijedi za policijske službenike, djelatne vojne osobe te službenike i namještenike u Oružanim snagama Republike Hrvatske), može se kandidirati za člana predstavničkog tijela jedinice, a ukoliko bude izabrana, dužna je do dana konstituiranja predstavničkog tijela o obnašanju nespojive dužnosti, odnosno prihvaćanju dužnosti člana predstavničkog tijela obavijestiti upravno tijelo jedinice nadležno za poslove predstavničkog tijela. Budući da predstavničko tijelo nije konstituirano i predsjednik nije izabran obavijest vezano za obnašanje svog vijećničkog mandata dostaviti stručnim službama jedinice, tj. upravnom tijelu jedinice nadležnom za poslove predstavničkog tijela.

U slučaju da tijekom obnašanja vijećničkog mandata član predstavničkog tijela prihvati obnašanje nespojive dužnosti dužan je o tome obavijestiti predsjednika predstavničkog tijela u roku od 8 dana od prihvaćanja dužnosti, a mandat mu počinje mirovati protekom toga roka.

Kako bi se izbjegle sporne situacije u kojima vijećnici sukladno prethodno navedenom ne bi dostavili obavijest o obnašanju nespojive dužnosti (bilo u trenutku izbora ili tijekom obnašanja vijećničke dužnosti) ovim Zakonom je predviđeno da tada članu predstavničkog tijela mandat miruje po sili zakona.

Zadržano je postojeće rješenje sukladno kojem po prestanku obnašanja nespojive dužnosti, član predstavničkog tijela nastavlja s obnašanjem dužnosti na temelju prestanka mirovanja mandata, ako podnese pisani zahtjev predsjedniku predstavničkog tijela. U tom slučaju vijećnik je dužan pisani zahtjev podnijeti u roku od 8 dana od prestanka obnašanja nespojive dužnosti, a mirovanje mandata prestat će osmog dana od dana podnošenja pisanog zahtjeva.

Novinu, međutim predstavlja rješenje prema kojem ako član predstavničkog tijela po prestanku obnašanja nespojive dužnosti ne podnese pisani zahtjev, smatrat će se da mu

mandat miruje iz osobnih razloga. U navedenim situacijama u praksi se dosada zauzimao stav da vijećniku *ex lege* protekom osmog dana prestaje mandat. Idući u korist članova predstavničkog tijela, ovim Zakonom se predlaže da ne podnošenjem potrebnog zahtjeva u propisanom roku mandat *ex lege* miruje i to iz razloga osobne naravi.

Mogućnost mirovanja mandata iz osobnih razloga također predstavlja novinu u odnosu na postojeće zakonodavstvo. Naime, mirovanje mandata se prema važećim propisima može tražiti samo u slučaju kada je član predstavničkog tijela jedinice prihvatio obnašanje dužnosti koja je nespojiva s vijećničkom dužnosti. Slučajevi u praksi pokazali su da postoje određene situacije u kojima bi primjena instituta mirovanja mandata bila poželjna. To su na primjer slučajevi kada je zbog zdravstvenih razloga ili izbjivanja izvan lokalne jedinice na određeno vrijeme (studijski dopust i sl.) vijećnik onemogućen u obavljanju svoje dužnosti. Stoga je predloženo uvođenje instituta mirovanja iz osobnih razloga, neovisno koji su to razlozi. Pripisano je međutim, ograničenje prema kojem mirovanje iz osobnih razloga ne može trajati kraće od 6 mjeseci.

Člana predstavničkog tijela kojem mandat miruje, za vrijeme mirovanja mandata zamjenjuje zamjenik koji ima pravo sudjelovanja i odlučivanja na sjednici predstavničkog tijela umjesto vijećnika koji je stavio mandat u mirovanje ili mu je mandat prestao po sili zakona, ukoliko je određen u skladu sa zakonom.

I dalje vrijedi rješenje prema kojem se nastavljanje s obnašanjem dužnosti člana predstavničkog tijela na temelju prestanka mirovanja mandata može tražiti samo jedanput u tijeku trajanja mandata.

Uz članak 80.

Ovim člankom pobrojani su slučajevi prestanka mandata člana predstavničkog tijela. U odnosu na važeće odredbe Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, novinu predstavlja jedino prestanak mandata vezano za mogućnost lišenja poslovne sposobnosti. Prema postojećoj odredbi članka 7. navedenog Zakona članu predstavničkog tijela mandat prestaje ako mu je pravomoćnom sudskom odlukom oduzeta, odnosno ograničena poslovna sposobnost, i to danom pravomoćnosti sudske odluke, dok je ovim Zakonom mogućnost prestanka mandata predviđena samo u slučaju potpunog lišenja poslovne sposobnosti (ali ne i njezina ograničenja).

Također je zadržano propisana procedura podnošenja ostavke – ista treba biti zaprimljena najkasnije 3 dana prije zakazanog održavanja sjednice predstavničkog tijela te ovjerena kod javnog bilježnika najranije 8 dana prije podnošenja iste, u protivnome neće proizvesti pravni učinak.

Posebno je propisano da članu predstavničkog tijela kojem prestane hrvatsko državljanstvo, a koji je državljanin države članice Europske unije, mandat ne prestaje činjenicom prestanka hrvatskog državljanstva s obzirom će se ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju pravo biranja članova predstavničkih tijela jedinica priznati i državljanima drugih država članica Europske unije.

Uz članak 81.

Ovim člankom propisan je postupak zamjenjivanja člana predstavničkog tijela kojem mandat miruje ili prestane prije isteka vremena na koje je izabran.

Člana predstavničkog tijela izabranog na kandidacijskoj listi političke stranke zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i član kojem je mandat prestao ili mu miruje, a određuje ga politička stranka koja je bila predlagatelj kandidacijske liste.

Ovim člankom detaljnije je propisano određivanje zamjenika članu predstavničkog tijela izabranog na kandidacijskoj listi dvije ili više političkih stranaka. Takvog vijećnika zamjenjuje neizabrani kandidat s iste liste s koje je izabran i član kojem je mandat prestao ili mu miruje, a određuju ga političke stranke sukladno sporazumu, odnosno ako sporazum nije zaključen, određuju ga dogovorno, a ako dogovor ne bude postignut, zamjenjuje ga prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste. O sklopljenom sporazumu kao i postignutom dogovoru političke stranke dužne su obavijestiti nadležno upravno tijelo lokalne jedinice.

Člana predstavničkog tijela izabranog na kandidacijskoj listi grupe birača zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.

Ovaj Prijedlog zakona predviđa moguću situaciju kada politička stranka bude izbrisana iz registra političkih stranaka. U tom slučaju člana predstavničkog tijela izabranog na kandidacijskoj listi političke stranke koja je nakon provedenih izbora brisana iz registra zamjenjuje prvi sljedeći neizabrani kandidat s liste.

Uz članke 82. i 83.

Ovim člancima propisano je mjesto i način glasovanja za članove predstavničkih tijela te sadržaj glasačkog listića za te izbore.

Glasovanje za izbor članova predstavničkog tijela jedinice obavlja se na biračkim mjestima na području općine, grada i Grada Zagreba. Glasovanje se obavlja osobno glasačkim listićem. Glasuje se samo za kandidacijske liste navedene na glasačkom listiću koji se popunjava tako da se zaokružuje redni broj ispred naziva kandidacijske liste.

Glasački listić za izbor članova predstavničkog tijela sadrži naziv liste, ime i prezime nositelja liste, naputak o načinu glasovanja te serijski broj listića. Kandidacijske liste jedinice navode se na glasačkom listiću onim redom kojim su navedene na zbirnoj listi kandidacijskih lista jedinice pri čemu se ispred naziva svake liste stavlja redni broj.

Uz članak 84.

Ovim člankom propisan je način utvrđivanja rezultata izbora članova predstavničkog tijela te je tako utvrđeno sljedeće:

Pravo na sudjelovanje u diobi mjesta u predstavničkom tijelu jedinice imaju liste koje na izborima dobiju najmanje 5% važećih glasova birača. Pri tome se broj članova predstavničkog tijela jedinice koji će biti izabran sa svake kandidacijske liste utvrđuje na način da se ukupan broj važećih glasova koje je dobila svaka lista dijeli s brojevima od jedan do, zaključno, broja koliko se članova predstavničkog tijela jedinice bira, pri čemu se uvažavaju i decimalni ostaci. Od svih tako dobivenih rezultata, mjesta u predstavničkom tijelu osvajaju one liste na kojima se iskaže onoliko brojčano najvećih rezultata uključujući decimalne ostatke koliko se članova predstavničkog tijela bira. Svaka od tih lista dobiva onoliko broj mjesta u predstavničkom tijelu koliko je postigla pojedinačnih rezultata među onoliko brojčano najvećih rezultata koliko se članova predstavničkog tijela bira.

U svrhu obrazloženja navedene metode navodi se primjer izračuna mandata:

2.655 glasova su osvojile liste koje su prešle izborni prag od 5% važećih glasova i sudjeluju u diobi mjesta. Općina ima 4500 stanovnika i bira 13 članova općinskog vijeća.

Glasovi se dijele s brojem	LISTA A	LISTA B	LISTA C	LISTA D
1	936 (1)	774 (2)	534 (3)	411 (5)
2	468 (4)	387 (6)	267 (8)	205,5 (11)
3	312 (7)	258 (9)	178	137
4	234 (10)	193,5 (12)		
5	187,2 (13)	154,8		
Broj osvojenih mandata	5	4	2	2

Ovakav način izračuna se razlikuje od dosadašnjeg načina prema odredbi članka 27. stavka 2. Zakona o izborima članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema kojem se dioba dobivenih važećih glasova u vijećničke mandate odvija se u dvije faze - ukupan broj važećih glasova koje je dobila svaka pojedina lista dijeli se s brojevima od 1 do zaključno broja koliko se članova predstavničkog tijela jedinice bira na izborima (u konkretnom slučaju 13); od svih dobivenih rezultata posloženih po veličini od najvećeg prema manjem, posljednji po redu (u konkretnom slučaju 13.) jest zajednički djelatelj kojim se u drugoj fazi dijeli ukupan broj glasova svake kandidacijske liste (u konkretnom slučaju 187,2). Nakon toga, dijeljenjem broja osvojenih glasova svake kandidacijske liste sa zajedničkim djelateljem dobije se broj mandata koji pripada svakoj kandidacijskoj listi. Korištenjem zajedničkog djelatelja koji sadržava i decimale dobiven je isti rezultat koji je proizlazio i iz prve faze preračunavanja glasova u mandate. Stoga, kako se po rezultatu neće razlikovati od prve te je iz tog razloga u ovim člankom opisan način izračuna samo u jednoj fazi kako je to propisano i za izbor zastupnika u Hrvatski sabor od 2003 godine.

Nadalje, u slučaju da su glasovi tako podijeljeni da se ne može utvrditi koja bi između dviju ili više lista dobila mjesto u predstavničkom tijelu, ono će pripasti onoj listi koja je dobila više glasova.

Ovim Zakonom predviđena je mogućnost da su dvije ili više kandidacijskih lista dobile isti broj glasova te se ne može utvrditi koja bi lista dobila mjesto u predstavničkom tijelu – u tom slučaju svaka od tih lista dobit će mjesto u predstavničkom tijelu te će tada broj članova predstavničkog tijela moći biti paran.

I za ovaj slučaj navodi se primjer: 2.655 glasova su osvojile liste koje su prešle izborni prag od 5% važećih glasova i sudjeluju u diobi mjesta. Općina ima 4.500 stanovnika i bira 13 članova općinskog vijeća.

Glasovi se dijele s brojem	LISTA A	LISTA B	LISTA C	LISTA D	LISTA E
1	836 (1)	698 (2)	433 (3)	344 (6)	344 (7)
2	418 (4)	349 (5)	216,5 (10)	172 (13)	172 (14)
3	278,66 (8)	232,66 (9)	144,33	114,66	114,66
4	209 (11)	174,5 (12)			
5	167,2	139,6			
Broj osvojenih mandata	4	4	2	2	2

Lista D i E imaju jednaki broj glasova i kod dodjele posljednjeg mandata ne može se utvrditi koja će od tih lista dobiti mjesto u predstavničkom tijelu stoga se broj članova predstavničkog tijela povećava za jedan.

Uz članak 85.

Ovim člankom propisano je koji su kandidati izabrani sa kandidacijske liste – kandidati od rednog broja 1 pa do rednog broja koliko je određena lista dobila mjesta u predstavničkom tijelu jedinice.

Uz članak 86.

Ovim člankom uređeno je sazivanje i održavanje konstituirajuće sjednice predstavničkog tijela.

Novinu predstavlja odredba sukladno kojoj konstituirajuće sjednice predstavničkih tijela svih jedinica saziva čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave ili osoba koju on ovlasti. Prema važećim propisima čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno osoba koju on ovlasti saziva konstituirajuće sjednice općinskih i gradskih vijeća, dok konstituirajuće sjednice županijskih skupština i Skupštine Grada Zagreba saziva Vlada Republike Hrvatske.

Nadalje, detaljno je razrađen situacija eventualnog ne konstituiranja. Naime, prva, konstituirajuća sjednica predstavničkih tijela sazvat će se u roku od 30 dana od dana objave konačnih rezultata izbora. Ako se predstavničko tijelo ne konstituira na prethodno spomenutoj sjednici, ovlaštenu sazivač sazvat će novu konstituirajuću sjednicu u roku od 30 dana od dana kada je prethodna sjednica trebala biti održana. Ako se predstavničko tijelo ne konstituira ni na toj sjednici, ovlaštenu sazivač sazvat će novu konstituirajuću sjednicu u nastavnom roku od 30 dana. Ako se predstavničko tijelo ne bi konstituiralo u navedenim rokovima, predviđeno je raspisivanje novih izbora.

Novost predstavlja i odredba prema kojoj konstituirajućoj sjednici do izbora predsjednika predsjedava prvi izabrani član s kandidacijske liste koja je dobila najviše glasova. Ukoliko je više lista dobilo isti najveći broj glasova konstituirajućoj sjednici predsjedavat će prvi izabrani kandidat s liste koja je imala manji redni broj na glasačkom listiću. Izborom predsjednika predstavničko tijelo smatra se konstituiranim sukladno odredbama posebnog zakona.

Uz članak 87.

Ovim člankom propisan je način izbora izvršnog tijela, odnosno općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te je propisano da se isti biraju većinskim izbornim sustavom u kojem cijelo područje općine, grada, županije i Grada Zagreba čini jednu izbornu jedinicu.

Uz članak 88.

Ovim člankom detaljno su pobrojane dužnosti koje općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici ne mogu obnašati istovremeno dok obnašaju dužnost izvršnog tijela i njihovog zamjenika.

U odnosu na odredbe važećeg Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, ovim Prijedlogom zakona lista nespojivih dužnosti je proširena sukladno novim odredbama posebnih zakona – Zakona o sprječavanju sukoba interesa (Narodne novine, br. 26/2011 i 12/2012), Zakona o državnim službenicima (Narodne novine, br. 92/2005, 107/2007, 27/2008, 34/2011, 49/2011, 150/2011 i 49/2012 – pročišćeni tekst) te već spomenutog Zakona o policiji.

Nadalje, posebno je propisano da općinski načelnik, gradonačelnik i župan, odnosno njihov zamjenik za vrijeme obnašanja dužnosti istovremeno ne mogu biti članovi predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave (općinski ili gradski vijećnik). Isto tako, utvrđeno je da župan i njegovi zamjenici za vrijeme obnašanja dužnosti ne mogu biti članovi predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave (županijski vijećnik). Slijedom toga, općinski načelnik, gradonačelnik i njihovi zamjenici mogu biti članovi predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave što predstavlja novinu u odnosu na važeće odredbe Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba temeljem kojih se nemogućnost istovremenog obnašanja dužnosti odnosi na članove predstavničkog tijela iste, ali i druge jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave. S obzirom da je dosadašnje rješenje navedenog pitanja odvodilo do polemika u praksi vezanih uz pitanje raspolaganja osvojenim mandatom, te s obzirom na činjenicu da županije obavljaju poslove od šireg, područnog (regionalnog) značaja koji je od utjecaja na jedinice lokalne samouprave koje se nalaze na području županije, predlagatelj je mišljenja da u predstavničkom tijelu županije mogu sjediti općinski načelnici i gradonačelnici s područja te županije čime stječu mogućnost promicanja interesa vlastite lokalne jedinice na županijskoj razini.

Uz članak 89.

Ovim člankom propisan je način postupanja osobe koja je izabrana na dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovog zamjenika, a obnaša nespojivu dužnost ili je na nespojivu dužnost izabrana u tijeku trajanja mandata. Navedeno pitanje detaljnije je uređeno u odnosu na dosadašnje uređenje temeljem važećeg Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, te su utvrđeni instituti prestanka mandata po sili zakona i mirovanja mandata po sili zakona u navedenim slučajevima.

U prvom redu propisano je da osoba koja obnaša nespojivu dužnost, osim osoba kojim je zakonom zabranjeno kandidiranje, može se kandidirati, međutim, ako bude izabrana mora podnijeti ostavku na nespojivu dužnost, te je utvrđen rok od 8 dana za podnošenje navedene ostavke računajući od dana koji slijedi danu proglašenja konačnih rezultata izbora.

Isto tako, propisana je i situacija u slučaju prihvaćanja nespojive dužnosti u toku trajanja mandata, te je propisano da općinski načelnik, gradonačelnik i župan kao i njihovi zamjenici koji za vrijeme obnašanja dužnosti prihvate nespojivu dužnost, moraju podnijeti ostavku na dužnost izvršnog tijela ili njihovog zamjenika. I u navedenom slučaju utvrđen je rok od 8 dana za podnošenje ostavke računajući od dana prihvaćanja nespojive dužnosti. Također, propisano je da ukoliko općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici u navedena dva slučaja ne podnesu ostavku kako je to zakon propisao i u propisanim rokovima,

mandat im prestaje *ex lege* tj. po sili zakona. Prema do sada važećem rješenju navedenog pitanja bilo je propisano da ukoliko osoba koja je izabrana za izvršno tijelo ne podnese ostavku na nespojivu dužnost, neće moći preuzeti dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika odnosno župana.

Novinu predstavlja rješenje u slučaju kada se radi o nespojivosti istovremenog obnašanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika s dužnosti članova predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, odnosno nespojivosti obnašanja dužnosti župana i njegovih zamjenika s dužnosti člana predstavničkog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave (članak 88. stavak 1.), u kom slučaju se uvodi institut mirovanja mandata po sili zakona. U navedenim slučajevima, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan i njihovi zamjenici neće gubiti mandat u predstavničkom tijelu, već će im mandat u predstavničkom tijelu mirovati po sili zakona dok obnašaju dužnost izvršnog tijela, odnosno njihovog zamjenika. Navedeno rješenje daje im mogućnost da u slučaju prestanka obnašanja dužnosti izvršnog tijela iz bilo kojeg zakonom propisanog razloga, mogu aktivirati svoj mandat u predstavničkom tijelu, koja mogućnost do sada nije postojala, budući da su prije preuzimanja dužnosti morali podnijeti ostavke na sve nespojive dužnosti što znači i na dužnost člana predstavničkog tijela.

Uz članak 90.

Ovim člankom točno je utvrđeno u kojem trenutku nakon proglašenja konačnih rezultata izbora stupaju na dužnost općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici, kako bi se pitanje stupanja na dužnost ujednačilo za sve jedinice budući je dosadašnja norma koja je regulirala navedeno pitanje bila nedorečena.

Odredbom ovog članka propisano je da općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici stupaju na dužnost prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora. Izuzetak od navedenog je situacija propisana odredbom članka 89. stavka 1. ovog Prijedloga zakona, odnosno ako osoba koja obnaša nespojivu dužnost bude izabrana, mora podnijeti ostavku na nespojivu dužnost, u kom slučaju stupa na dužnost danom podnošenja ostavke na nespojivu dužnost.

Uz članak 91.

Ovim člankom utvrđeno je da mandat općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika može prestati i prije „redovnog“ isteka mandata i to u slučajevima utvrđenim ovim Prijedlogom zakona i zakonom koji uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 92.

Ovim člankom propisani su slučajevi prestanka mandata općinskom načelniku, gradonačelniku, županu i njihovim zamjenicima, po sili zakona što je do sada bilo predmet reguliranja Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, upravo radi ujednačavanja zakonske regulative u pitanjima koja su odnose na lokalne izbore i pitanje mandata. Naime, pitanje prestanka mandata članova predstavničkih tijela jedinica po sili zakona i do sada bilo je uređeno izbornim zakonom.

Razlozi za prestanak mandata po sili zakona taksativno su navedeni te su zadržani dosadašnji razlozi za prestanak mandata po sili zakona osim razloga pravomoćne sudske presude kojom je osoba osuđena radi počinjenja kaznenog djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, Republike Hrvatske i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, a koji razlog nije uvršten

u ovaj Prijedlog zakona jer je obuhvaćen pod razlogom koji govori o pravomoćnosti sudske presude općenito.

Ovim člankom, također, je propisano da ukoliko općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu mandat prestane po sili zakona iz propisanih razloga, a nakon manje od dvije godine mandata, pročelnik upravnog tijela jedinice nadležnog za službeničke odnose dužan je o nastupanju navedenih okolnosti, odnosno prestanku mandata obavijestiti Vladu Republike Hrvatske (u roku od 8 dana) radi raspisivanja prijevremenih izbora na novo izvršno tijelo.

Uz članke 93. – 97.

Ovim člancima propisan postupak provedbe, odnosno način izbora izvršnog tijela i njihovih zamjenika. Propisano je da se općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici biraju većinom glasova svih birača koji su glasovali. Kako bi broj birača koji su glasovali bio točno utvrđen dodatno je propisano da se radi o broju birača prema evidenciji u izvatku iz popisa birača i priloženim potvrdama za glasovanje.

Nastavno, za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana izabran je onaj kandidat koji na izborima dobije više od 50% glasova birača koji su glasovali (prvi krug glasovanja), što je bilo utvrđeno i Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba. Međutim, predviđena je i situacija ako se za izvršno tijelo kandidira samo jedan ili dva kandidata, u kom slučaju je izabran kandidat koji na izborima dobije najveći broj glasova.

U slučaju da niti jedan kandidat ne dobije potrebnu većinu glasova u prvom krugu glasovanja održava se drugi krug glasovanja četrnaest dana nakon održavanja prvog kruga izbora. U drugom krugu izbora sudjeluju dva kandidata s najvećim brojem glasova.

Novinu predstavlja rješenje situacije u kojoj ako tri ili više kandidata ima isti najveći broj glasova (izborni postupak se ne ponavlja u cijelosti), već se u drugom krugu glasovanja izbor obavlja između svih tih kandidata. Isto tako, ovim Prijedlogom zakona utvrđuje se ukoliko jedan kandidat ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, tada će se preostali sudionik drugog kruga glasovanja odrediti ždrijebom između kandidata s istim brojem glasova.

Zadržano je postojeće rješenje za slučaj da jedan ili oba kandidat s najvećim brojem glasova odustanu. U tom slučaju u drugom drugu glasovanja izbor se obavlja između sljedećih po redu kandidata koji imaju najveći broj glasova. O odustajanju od izbora daje se pisana izjava nadležnom izbornom povjerenstvu, koje je o odustajanju bez odgode dužno izvijestiti slijedećeg kandidata ili kandidate koji stječu pravo sudjelovanja u drugom krugu glasovanja.

Nadalje, ovim člancima propisano je tko se smatra izabranim u drugom krugu glasovanja, a to je kandidat koji dobije veći broj glasova birača koji su glasovali, te situacija u kojoj u drugom krugu glasovanja oba kandidata dobiju jednak broj glasovanja u kom slučaju se održava treći drug glasovanja. Isto tako propisano je u kojim slučajevima se izborni postupak ponavlja u cijelosti: ako u trećem krugu glasovanja oba kandidata dobiju jednak broj glasova te ako jedan od kandidata koji ima pravo sudjelovati u novom drugu glasovanja, umre u vremenu između dva druga glasovanja, što je zadržano rješenje iz Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

Uz članke 98. i 99.

Ovim člancima propisano je mjesto i način glasovanja za izvršno tijelo i njihove zamjenike te sadržaj glasačkog listića za te izbore.

Glasovanje za izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika obavlja se na biračkim mjestima na području općine, grada i Grada Zagreba. Glasovanje se obavlja osobno glasačkim listićem. Glasuje se samo za kandidate navedene na glasačkom listiću koji se popunjava zaokruživanjem rednog broja ispred imena i prezimena kandidata za kojeg se birač opredijeli.

Glasački listić za izbor izvršnog tijela sadrži redni broj kandidata, ime i prezime kandidata i njihovog zamjenika, naziv političke stranke koja je predložila kandidate, odnosno oznaku – kandidat grupe birača, naputak o načinu glasovanja i serijski broj listića. Kandidati na glasačkom listiću navede se abecednim redom prezimena kandidata. Međutim, u slučaju novog kruga glasovanja prvi se navodi kandidat s najvećim brojem glasova, a ako više kandidata ima isti najveći broj glasova, na glasačkom listiću navede se abecednim redom prezimena.

Uz članke 100. i 101.

Ovim člankom propisan je način utvrđivanja rezultata izbora općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika te način postupanja izbornog povjerenstva nakon utvrđivanja rezultata glasovanja te je tako utvrđeno sljedeće:

Rezultate izbora utvrđuje nadležno izborno povjerenstvo jedinice na temelju rezultata glasovanja na svim biralištima u jedinici. Nakon utvrđivanja rezultata glasovanja izborno povjerenstvo dužno je objaviti: broj birača upisanih u popis birača jedinice, broj glasova koji je dobio pojedini kandidat, broj nevažećih glasačkih listića te ime i prezime kandidata koji je izabran za izvršno tijelo i njegovog zamjenika.

U slučaju da niti jedan od kandidata ne dobije većinu koja se traži za izbor, nadležno izborno povjerenstvo dužno je u javnim glasilima objaviti ime i prezime kandidata koji su dobili najviše glasova i koji imaju pravo sudjelovanja u novom drugu glasovanja. Također, propisana je obveza objave rezultata izbora (bez odgode) u lokalnim sredstvima javnog priopćavanja, odnosno lokalnom radiju i novinama, na oglasnoj ploči jedinice i internetskim stranicama jedinice. Ujedno je propisano da se rezultati izbora objavljuju i na internetskom stranicama Državnog izbornog povjerenstva.

Uz članak 102.

Ovim je člankom zajamčeno pravo pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u predstavničkom tijelu jedinice te je utvrđeno da se pravno na zastupljenost u predstavničkom tijelu određuje u skladu s odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina. Propisano je da su za određivanje broja pripadnika nacionalne manjine u predstavničkom tijelu jedinice mjerodavni službeni rezultati posljednjeg popisa stanovništva.

Uz članke 103. i 104.

Ovim je člankom propisan način određivanja broja pripadnika nacionalnih manjina radi ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u predstavničkim tijelima jedinica, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina. Ovim člankom izvršene su izmjene vezane uz pitanje određivanja zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice.

Člankom je propisan način utvrđivanja broja članova predstavničkog tijela iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine, te je propisano da će se broj članova predstavničkog tijela iz reda pripadnika nacionalne manjine utvrditi tako da se udio pojedine nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu te jedinice pomnoži s brojem članova predstavničkog tijela jedinice, a dobiveni broj zaokružuje se na cijeli broj bez decimalnog ostatka.

U predstavničkom tijelu jedinice na gore navedeni način (primjerice, izračunom manjina sa 3,9% udjela u ukupnom stanovništvu jedinice imala bi jedno mjesto u predstavničkom tijelu od 51 člana, odnosno 3,9% pretvoreno u decimalni broj iznosi 0,039. Isti se množi sa brojem mjesta u predstavničkom tijelu, u ovom primjeru 51 što daje rezultat od 1,989. Dobiveni broj se zaokružuje na cijeli broj 1 što predstavlja broj mandata.

Sada važećim Zakonom o izborima članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisano je da jedinice statutom određuju broj članova predstavničkog tijela iz redova pripadnika nacionalnih manjina sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, te da su predstavnička tijela prije svakih redovnih izbora pravodobno dužna uskladiti statut jedinice.

Zaključno, člankom je propisano da će središnje tijelo državne uprave nadležno za poslove opće uprave prije svakih lokalnih izbora na svojim internetskim stranicama objaviti podatke o broju članova predstavničkog tijela jedinica koji se biraju iz reda pripadnika pojedine nacionalne manjine, te će na taj način prije lokalnih izbora za svaku jedinicu znati koliko se članova predstavničkog tijela bira iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Predviđeno je također, pravo pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u predstavničkom tijelu i u onim jedinicama u kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu propisana statutom jedinice.

Uz članak 105.

Ovim je člankom uređeno pitanje zamjenjivanja člana predstavničkog tijela iz reda pripadnika nacionalne manjine koja ima pravo na odgovarajuću zastupljenost u predstavničkom tijelu jedinice, u slučaju prestanka ili mirovanja mandata.

Na zamjenjivanje člana predstavničkog tijela iz reda pripadnika nacionalne manjine ne primjenjuju se posebne odredbe, već je propisano da u slučaju da izabranom članu predstavničkog tijela iz reda pripadnika nacionalne manjine mandat prestane ili miruje, zamjenik se određuje u skladu s odredbama ovog Zakona o zamjenjivanju članova predstavničkog tijela, odnosno zamjenjivanje se vrši na način koji vrijedi i za sve ostale članove predstavničkih tijela jedinica.

Uz članak 106.

Ovim člankom propisana je nadležnost i način utvrđivanja zastupljenosti nacionalnih manjina na provedenim izborima za članove predstavničkih tijela jedinica. Ovim člankom detaljnije se uređuje način utvrđivanja zastupljenosti nacionalnih manjina na provedenim izborima u predstavničkom tijelu uz uvođenje određenih novina pri utvrđivanju zastupljenosti, slijedom čega dopunski izbori za predstavnike nacionalnih manjina predstavljaju izuzetak u slučaju kada se niti na jedan od zakonom propisanih načina ne postigne odgovarajuća zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu.

Propisano je da nadležno izborno povjerenstvo, kod utvrđivanja rezultata izbora, utvrđuje je li osigurana zastupljenost nacionalnih manjina u skladu s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina. Ukoliko na izborima nije postignuta odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice, broj članova predstavničkog tijela povećava se do broja koji je potreban da bi odgovarajuća zastupljenost bila ostvarena. U tom slučaju broj članova predstavničkog tijela povećao bi se za onoliko članova koliko nedostaje da bi bila osigurana odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina, u kom slučaju broj članova predstavničkog tijela može biti paran.

Nadalje, člankom se propisuje da pravo na dodatne članove predstavničkog tijela jedinice ostvaruje ona lista, odnosno liste koje bi, primjenom članka 84. stavka 2. ovoga Zakona na povećani broj članova predstavničkog tijela ostvarile, pravo na vijećnike. Ukoliko na pojedinoj listi nema kandidata koji su pripadnici manjine čija zastupljenost na izborima nije postignuta, odnosno ako više nema neizabranih kandidata pripadnika manjine čija zastupljenost na izborima nije postignuta, pravo na dodatnog izabranog člana ima ona lista koja bi sljedeća ostvarila pravo na dodatnog člana. Primjenom navedenog, sa svake kandidacijske liste izabrano je onoliko kandidata, pripadnika manjine za koju nije postignuta odgovarajuća zastupljenost na izborima, na koliko je dodatnih izabranih članova primjenom prethodno navedenog lista ostvarila pravo. Izabranima se smatra prvih onoliko kandidata kojih su pripadnici nacionalne manjine čija odgovarajuća zastupljenost nije postignuta prema redoslijedu na listi. Ako više nacionalnih manjina ima pravo na zastupljenost u predstavničkom tijelu, a zastupljenost nije osigurana, prilikom određivanja izabranih članova s pojedine liste uzima se u obzir redoslijed kandidata na listi.

Novinu predstavlja rješenje prema kojem ako se na gore opisani način ne uspije osigurati odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice, pravo na dodatne članove predstavničkog tijela jedinice mogle bi ostvariti i liste koje na izborima nisu dobile 5% važećih glasova (a na čijim listama postoje pripadnici nacionalnih manjina).

Slijedom navedenog, ako se niti na jedan od propisanih načina ne uspije osigurati odgovarajuća zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice, raspisali bi se dopunski izbori za predstavnike nacionalnih manjina u roku od 90 dana od konstituiranja predstavničkog tijela jedinice. Na taj način znatno bi se smanjio broj provođenja dopunskih izbora, a što bi kao rezultat imalo znatno smanjenje troškova jedinica za provedbu izbora, budući da je u dosadašnjoj praksi glavni problem bilo pitanje financiranja provedbe dopunskih izbora.

Uz članke 107. i 108.

Ovim je člankom propisano aktivno i pasivno biračko pravo na dopunskim izborima za predstavnike nacionalnih manjina koje imaju samo birači iz reda pripadnika nacionalnih manjina koji imaju pravo na zastupljenost i koji imaju prebivalište na području jedinice.

Ovim člankom, također je uređeno pravo predlaganja kandidata za predstavnika nacionalne manjine u predstavničkom tijelu jedinice na dopunskim izborima koje imaju političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj i birači. Na kandidacijskoj listi predlaže se onoliko broj kandidata koliko ih se bira, a najmanje četiri.

Člankom je propisana i skala broja potpisa birača koje je potrebno prikupiti za pravovaljanost

kandidacijskih lista, a ovisno o broju pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice u kojoj se provode dopunski izbori. Skala broja potpisa birača kreće se od 25 potpisa u jedinicama koje imaju do 350 pripadnika nacionalne manjine, do 400 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 20.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice.

Isto tako, utvrđeno je da se na sva ostala pitanja vezana uz dopunske izbore odgovarajući primjenjuju odredbe ovog Zakona kojima se propisuje izbor članova predstavničkih tijela.

Uz članak 109.

Ovim člankom propisuje se trenutak koji je ključan za utvrđivanje zastupljenosti nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinice, a to je proglašenje konačnih rezultata izbora (redovnih i dopunskih). Slijedom toga, smatra se da je zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu jedinica osigurana tijekom čitavog mandata predstavničkog tijela ukoliko je zastupljenost bila osigurana u trenutku proglašenja konačnih rezultata izbora te se naknadno u tijeku mandata ne utvrđuje pitanje zastupljenosti, odnosno gubitka zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina.

Uz članak 110.

Ovim je člankom propisano pravo pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u izvršnom tijelu jedinice te je propisano da se pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana određuje u skladu s odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina i zakona kojim se uređuje sustav lokalne i područne (regionalne) samouprave. Odredbom ovog članka, također se jamči pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, ako je nacionalnim manjinama neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice to pravo priznato, odnosno propisano statutom konkretne jedinice.

Uz članak 111.

Ovim je člankom propisan način izbora zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova pripadnika nacionalnih manjina radi ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u izvršnom tijelu jedinica, sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina.

Ovim člankom izvršene su izmjene vezane uz pitanje određivanja zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u izvršnom tijelu jedinice. Naime, pitanje zastupljenosti nacionalnih manjina u izvršnom tijelu do sada je bilo regulirano Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, što je u osnovni tekst Zakon uvršteno izmjenama iz 2007. godine kada je uveden neposredan izbor općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika, a poglavarstvo kao izvršno tijelo prestalo je postojati. Postojećim odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisano je raspisivanje dopunskih izbora za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u jedinicama u kojima pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na zamjenika, a to pravo ne bude ostvareno za izborima.

Zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u izvršnom tijelu sada se uređuje izbornim zakonom radi ujednačavanja zakonskih odredbi, s obzirom da je postupak utvrđivanja zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u predstavničkom tijelu i do sada bio uređen izbornim zakonom. Glede osiguravanja zastupljenosti nacionalnih manjina u izvršnom tijelu, ovim Prijedlogom zakona, odnosno ovim člankom utvrđeno je da se u jedinicama koje sukladno važećim propisima ostvaruju pravo na zamjenika općinskog načelnika,

gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, isti bira neposredno na izborima, tajnim glasovanjem na mandat od četiri godine, istovremeno, na isti način i po istom postupku kao i općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan. Tako izabrani zamjenik predstavnik je nacionalne manjine, te nema potrebe za provedbom dopunskih izbora budući da bi zastupljenost bila osigurana na redovnim izborima, čime bi se smanjio broj provođenja dopunskih izbora, a što bi kao rezultat imalo znatno smanjenje troškova jedinica za provedbu izbora.

Nadalje, člankom je propisano aktivno i pasivno biračko pravo kod izbora zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina. Pravo birati zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina imaju samo birači pripadnici manjina koje imaju pravo na zamjenika te imaju prebivalište u jedinici. Pravo biti biran za zamjenika ima birač iz reda pripadnika nacionalnih manjina koji na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora ima najmanje šest mjeseci prijavljeno prebivalište na području jedinice za čije se tijelo izbori provode. Propisano je i tko ima pravo predlaganja kandidata za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, a to su političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj i birači.

Uz članke 112. i 113.

Ovim člankom propisana je detaljna skala broja potpisa birača u jedinicama koje je potrebno prikupiti za pravovaljanost stranačkih kandidatura te kandidatura prijedloga grupe birača za izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, a ovisno o broju pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice u kojoj se provode izbori.

Skala broja potpisa birača kreće se od 35 potpisa u jedinicama koje imaju do 350 pripadnika nacionalne manjine, do 600 potpisa birača u jedinicama u kojima ima više od 20.000 pripadnika nacionalne manjine u ukupnom stanovništvu jedinice.

Isto tako, propisan je poseban slučaj zabrane kandidiranja za izborima za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina. Osim općih odredbi o zabrani kandidiranja propisanih ovim Prijedlogom zakona, u slučaju izbora zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina, propisano je da nitko ne može istovremeno biti kandidat za općinskog načelnika, gradonačelnika odnosno župana i zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Uz članak 114.

Ovim člankom propisan je način izbora, odnosno utvrđivanja rezultata glasovanja za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina. Za zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina izabran je onaj kandidat koji na izborima dobije najviše glasova birača koji su glasovali.

Ako dvoje ili više kandidata dobije isti najveći broj glasova izbori se ponavljaju za 14 dana, a u ponovljenim izborima sudjeluju samo oni kandidati koji su dobili isti najveći broj glasova.

Uz članak 115.

Ovim člankom utvrđeno je da se na sva ostala pitanja vezana uz izbor i mandat zamjenika općinskih načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina odgovarajuće primjenjuju odredbe ovog Zakona koje se odnose na izbor i mandat općinskog

načelnika, gradonačelnika i župana.

Uz članak 116.

Ovim je člankom zajamčeno pravo pripadnika hrvatskog naroda na zastupljenost u predstavničkom tijelu jedinice te pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u jedinici u kojoj pripadnici nacionalnih manjina čine većinu stanovništva te je uređeno da se na zastupljenost pripadnika hrvatskog naroda i postupak ostvarenja toga prava u predstavničkom i izvršnom tijelu primjenjuju odredbe ovoga Zakona koje uređuju način ostvarenja prava na zastupljenost predstavnika nacionalnih manjina u tijelima jedinice.

Uz članak 117.

Ovim Prijedlogom zakona propisuju se prava i obveze promatrača na izborima, odnosno propisuju se vrste promatrača, način određivanja promatrača, podnošenje zahtjeva za promatranje izbora, promatranje rada biračkog odbora i izbornog povjerenstva i dr. Sadašnji Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne sadrži odredbe o promatračima i postupku promatranja izbora, dok su u Zakonu o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba odredbe o promatranju izbora sadržane. U novom prijedlogu izbornog zakona na jedinstveni način uređuje se promatranje svih lokalnih izbora.

Ovim člankom propisuje se promatranje izbora, odnosno propisuju se vrste promatrača. Pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a posebno se to odnosi na glasovanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal.

Pravo promatranja izbora daje se: promatračima političkih stranaka registriranih u Republici Hrvatskoj koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno kandidata; promatračima birača koji su predložili kandidacijsku listu birača odnosno kandidata; promatračima nevladinih udruga registriranih u Republici Hrvatskoj kao udruga koje djeluju na području neovisnog promatranja izbornih postupaka ili promicanja ljudskih i građanskih prava; i promatračima međunarodnih organizacija koje djeluju u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 118.

Ovim člankom propisuje se obveza političkih stranaka, odnosno udruga, kao i predlagatelja ili nositelja kandidacijskih lista birača, predlagatelja kandidature kandidata grupe birača, odnosno birača nacionalnih manjina ili kandidata grupe birača, izdavanja potvrde o svojstvu promatrača osobi, odnosno promatraču kojega su odredili, te se propisuje tko je ovlašten izdati i potpisati predmetnu potvrdu.

Člankom se propisuje da kandidat na izborima ne smije biti promatrač na izborima za koje je kandidat.

Uz članak 119.

Ovim člankom propisuje se postupak podnošenja zahtjeva za promatranje izbora od strane ovlaštenih promatrača, kada se mogu podnijeti zahtjevi za promatranje izbora, te što se uz zahtjev treba priložiti da bi isti bio pravovaljan. Političke stranke mogu podnijeti zahtjev za promatranje izbora od dana objave zbirnih lista kandidacijskih lista, odnosno zbirnih lista kandidatura. Uz zahtjev za promatranje podnosi se i potvrda o svojstvu promatrača.

Nevladine udruge i strani promatrači mogu podnijeti zahtjev za promatranje od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora, uz zahtjev nevladine udruge moraju dostaviti presliku

rješenja o upisu u registar udruga, a strani promatrači moraju dostaviti odobrenje Državnog izbornog povjerenstva.

Ovim člankom se propisuje rok od 5 dana prije dana održavanja izbora u kojem se zahtjevi za promatranje izbora i popis promatrača dostavljaju nadležnom županijskom izbornom povjerenstvu na čijem području se namjerava promatrati izbore.

Uz članak 120.

Ovim člankom se propisuje način identifikacije promatrača izbora te se predviđa izdavanje službene iskaznice promatrača. Propisuje se tko je nadležan za izdavanje službene iskaznice promatraču te se propisuje da iskaznicu izdaje i uručuje promatraču nadležno županijsko izborno povjerenstvo, a za stranog promatrača iskaznicu izdaje Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske. U slučaju da se promatraču iskaznica nije izdala, promatrač se identificira rješenjem nadležnog županijskog izbornog povjerenstva, odnosno odobrenjem Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske.

Obveza je promatrača nošenje službene iskaznice na vidljivom mjestu tokom cijelog vremena promatranja izbornih radnji i rada izbornog tijela.

Uz članke 121. i 122.

Ovim člancima propisuje se način promatranja rada biračkih odbora i izbornih povjerenstava od strane promatrača.

Propisuje se pravo promatrača biti nazočan radu biračkog odbora od trenutka pripremanja biračkog mjesta, pa sve do utvrđivanja rezultata glasovanja i ispunjavanja zapisnika o radu biračkog odbora. Propisano je ovlaštenje promatrača stavljati primjedbe na rad biračkih odbora u zapisnik o radu biračkog odbora ili u pisanom obliku priloženom zapisniku, a birački odbori su dužni primiti pisanu primjedbnu promatrača i priložiti je zapisniku o radu biračkog odbora i o tome izdati potvrdu. Promatrač ne smije odgovarati na upite birača.

Propisuje se također pravo promatrača nazočiti radu izbornog povjerenstva za vrijeme održavanja sjednica, pravo upozoriti na uočene nepravilnosti, pravo stavljanja obrazloženih primjedbi na rad izbornog tijela, kao i pravo na presliku ili prijepis zapisnika o radu izbornog tijela čiji rad je promatrao te pravo nazočnosti na primopredaji izbornog materijala.

Uz članke 123. i 124.

Ovim člancima propisuju se ovlasti izbornih tijela prema promatračima, te zabranjeno postupanje promatrača.

Izborna tijela čiji se rad promatra ne smije isključiti promatranje, ali smije ograničiti broj promatrača, ako nedostatak prostora ili drugi razlozi ne dopuštaju istovremeno promatranje svim promatračima. S druge strane, političkim strankama, biračima koji su predložili kandidate, nevladinim udrugama i međunarodnim organizacijama mora se omogućiti da imaju najmanje po jednog promatrača na biralištu ili pri izbornom tijelu. Izborna tijela dužna su promatračima omogućiti promatranje i praćenje svog rada, a promatrač ima pravo promatranja cjelokupnog izbornog postupka i pravo uvida u cjelokupni izborni materijal sve do proglašenja službenih konačnih rezultata izbora.

Izričito se propisuje da promatrač ne smije ometati rad izbornog tijela. Predsjednik izbornog tijela ovlašten je usmeno opomenuti promatrača koji ometa rad izbornog tijela, a ukoliko

promatrač i unatoč opomeni nastavi s ometanjem, predsjednik izbornog tijela ovlašten je naložiti njegovo udaljavanje. Također je propisano da promatrač ne smije tonski ili video snimati rad izbornog tijela te ne smije nositi bilo kakve oznake, fotografije kandidata ili druge promidžbene materijale te na bilo koji način utjecati na birače.

Uz članak 125.

Ovim člankom uređeni su troškovi provedbe izbora: pokriće troškova, planiranje sredstava pri izradi proračuna, raspolaganje sredstvima, izrada izvješća o visini troškova.

Propisano je da se sredstva za pokriće troškova izbora osiguravaju u proračunu jedinice koje su dužne u financijskom planiranju i izradi proračuna za kalendarsku godinu u kojoj se održavaju redoviti izbori osigurati sredstva za provedbu izbora. Kada se istovremeno održavaju izbori za tijela jedinica lokalne samouprave i tijela jedinica područne (regionalne) samouprave svaka jedinica snosi troškove naknade za svoje izorno povjerenstvo i svoja stručna tijela i osobe, a naknade za biračke odbore i zajedničke materijalne troškove snose jedinice u jednakim dijelovima. Sredstva za izvršenje obveza Državnog izbornog povjerenstva osiguravaju se u državnom proračunu.

Nadalje je propisano da sredstvima za provedbu izbora raspolaže izorno povjerenstvo jedinice. Izorno povjerenstvo odgovorno je za raspodjelu i trošenje sredstava te dodjelu odgovarajućih sredstava izbornim tijelima koja obuhvaćaju i sredstva za naknadu obavljanja administrativnih i stručnih poslova. Propisana je obveza izbornog povjerenstva da objavi cjelovito izvješće o visini troškova izbora i načinu njihova korištenja (na internetskim stranicama jedinica) i to u roku od 30 dana od dana objave službenih rezultata izbora što doprinosi transparentnosti cijelog postupka i raspolaganja sredstvima.

Uz članak 126.

Ovim člankom propisano je zaštita izbornog prava, odnosno propisano je da ustavnost i zakonitost izbora nadzire Ustavni sud Republike Hrvatske koji rješava i izborne sporove koji nisu u djelokrugu sudova, odlučujući u povodu žalbe na rješenje nadležnoga izbornog povjerenstva.

Uz članak 127.

Ovim člankom propisana je mogućnost podnošenja prigovora zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili postupku izbora za članove predstavničkih tijela jedinica te za izvršno tijelo jedinice. Isto tako propisani je i tko je sve ovlašten za podnošenje prigovora. Pitanje zaštite izbornog prava bilo je regulirano i važećim Zakonom o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i Zakonom o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili u postupku izbora za članove predstavničkih tijela jedinica mogu podnijeti političke stranke, nositelji kandidacijske liste birača, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice u kojoj se provode izbori.

U postupku kandidiranja ili u postupku izbora za izvršno tijelo jedinice prigovor mogu podnijeti političke stranke, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice u kojoj se provode izbori.

Ako je kandidacijsku listu ili kandidata predložilo više političkih stranaka, prigovor će se smatrati pravovaljanim i kad ga je podnijela samo jedna politička stranka. Političke stranke će na temelju svojih statuta odrediti tko se ima smatrati ovlaštenim podnositeljem prigovora.

Uz članke 128. i 129.

Ovim člancima propisuje se tko su ovlašteni podnositelji prigovora, odnosno tko je nadležan za odlučivanje o prigovor te način postupanja povodom istog.

Tako se prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za članove županijske skupštine i gradske skupštine Grada Zagreba, župana i gradonačelnika Grada Zagreba podnosi se Državnom izbornom povjerenstvu, dok se prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za članove općinskog i gradskog vijeća, općinskih načelnika i gradonačelnika podnosi se županijskom izbornom povjerenstvu. Navedeni prigovori podnose se u roku od 48 sati računajući od isteka dana kad je izvršena radnja na koju je stavljen prigovor, a nadležno izborno povjerenstvo dužno je donijeti rješenje o prigovoru u roku od 48 sati od dana kada je prigovor dostavljen, odnosno od dana kada su dostavljeni izborni materijali na koje se prigovor odnosi. Navedeno pitanje bilo je na isti način i uz primjenu rokova od 48 sati uređeno i dosadašnjih zakonima.

Nadalje, propisano je postupanje nadležnog izbornog povjerenstva povodom prigovora. Slijedom toga, ukoliko nadležno izborno povjerenstvo, rješavajući o prigovoru utvrdi da je bilo nepravilnosti koje su bitno utjecale ili su mogle utjecati na rezultate izbora, poništiti će radnje i odrediti da se u određenom roku te radnje ponove, a ako ne postoji mogućnost ponavljanja poništenih radnji ili ako se nepravilnosti odnose na postupak glasovanja, a bitno su utjecale, odnosno mogle utjecati na rezultat izbora, nadležno izborno povjerenstvo poništiti će izbor i odrediti rok u kojem će se izbor ponoviti.

Uz članke 130. – 132.

Ovim člancima propisano je pravo na žalbu i način podnošenja žalbe povodom izbornog spora, odnosno u zaštiti izbornog prava.

Podnositelj prigovora protiv rješenja nadležnog izbornog povjerenstva ima pravo podnijeti žalbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske. Žalba se podnosi putem nadležnog izbornog povjerenstva u roku od 48 sati računajući od dana primitka pobijanog rješenja. Ustavni sud Republike Hrvatske će o žalbi odlučiti u roku od 48 sati od dana primitka žalbe, što je regulirano na isti način kao i dosadašnjih zakonima, odnosno zadržana su postojeća rješenja. Prigovor, odnosno žalba u postupku zaštite izbornog prava ne odgađaju obavljanje izbornih radnji koje su propisane ovim Zakonom, a na podneske i rješenja u postupku po odredbama ovoga Zakona ne plaćaju se upravne pristojbe.

Uz članak 133.

Ovim člankom propisane su novčane kazne za prekršaje povodom povrede izborne šutnje (članak 35.). Kao novina predviđen je i novčana kazna koja se može izreći kandidatu za davanje netočnih podataka na očitovanju o prihvaćanju kandidature (članak 17.) te kandidatu koji prihvati kandidature na više kandidacijskih lista za isto predstavničko tijelo (članak 28.). Jedinstveno su uređene prekršajne odredbe za sve vrste lokalnih izbora. Člankom je također propisano da optužni prijedlog za prekršaje utvrđene odredbama ovog Prijedloga zakona podnosi nadležno izborno povjerenstvo.

Uz članak 134.

Ovim člankom propisano je da se sredstva za provedbu prvih izbora za članove predstavničkih tijela i izvršnog tijela novoustrojenih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje nemaju vlastiti proračun osiguravaju u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

Uz članak 135.

Ovim člankom propisana je mjerodavnost propisa koji se primjenjuju na izbor članova vijeća nacionalnih manjina i predstavnika nacionalnih manjina koji se biraju u jedinicama sukladno Ustavnom zakonu o pravima nacionalnih manjina. Predviđeno je da će se navedeno pitanje urediti posebnim zakonom, međutim do donošenja posebnog zakona na snazi ostaju odredbe važećeg Zakona o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koje se odnose na izbore za članove vijeća nacionalnih manjina i predstavnike nacionalnih manjina u jedinicama, kao i odredbe o izboru članova predstavničkih tijela u dijelu odgovarajuće primjene na izbore za članove vijeća nacionalnih manjina i predstavnike nacionalnih manjina.

Uz članak 136.

Ovim člankom propisano je u kom slučaju će se na slijedećim redovnim lokalnim izborima ostvariti pravo na izbor članova predstavničkog tijela iz reda pripadnika nacionalnih i zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina u jedinicama u kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice pravo na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina propisano statutom jedinice. Stoga je propisano da će se u navedenom slučaju izbori provesti u onom jedinicama u kojima je to pravo propisano statutom jedinice prije provedbe lokalnih izbora, odnosno točnije gdje je to pravo propisano statutom na dan 1. ožujka 2013. godine.

Uz članak 137.

Ovim člankom propisuje se da se kao mjerodavni podaci o broju stanovnika pojedine jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave smatraju važeći podaci službenih rezultata popisa stanovništva propisanog posebnim zakonom.

Uz članak 138.

Ovim člankom propisana je obveza jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave da usklade svoje statute i druge opće akte s odredbama ovog Zakona u roku od tri mjeseca od dana njegova stupanja na snagu.

Uz članak 139.

Ovim člankom pobrojani su zakoni koji prestaju važiti danom stupanja na snagu ovog Zakona, a to je Zakon o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, osim odredbi kojima je uređena nespojivost obnašanja dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika, koje ostaju na snazi do dana stupanja na dužnost općinskih načelnika, gradonačelnika i župana izabranih na prvim sljedećim, općim i redovitim izborima općinskih načelnika, gradonačelnika i župana, te Zakon o izboru članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, osim odredbi kojima je uređeno mirovanje mandata i nespojivost obnašanja dužnosti člana predstavničkog tijela jedinice, koje ostaju na snazi do dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju prvih sljedećih općih i redovitih izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uz članak 140.

Ovim člankom propisano je da će se izbori raspisani temeljem odredbi Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba, provesti i održati po tom Zakonu.

Uz članak 141.

Ovim člankom propisan je trenutak stupanja na snagu Zakona. Zakon se objavljuje u Narodnim novinama, a stupa na snagu osmog dana od dana objave, osim članka 2. stavka 3., članka 3. stavka 3. i članka 80. stavka 4. Zakona, koji stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

IV. FINACIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona potrebno je osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske, u dijelu sredstava potrebnih za izvršenje obveza Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske. Riječ je troškovima vezano za usluge informatičke podrške i druge materijalne troškove, a procjenjuje se da će iznos tih troškova biti oko 1.500.000,00 kuna. Iste je dakle, potrebno osigurati u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2013. godinu na stavci troškova Državnog izbornog povjerenstva.

Za provođenje ovoga Zakona bit će potrebno osigurati i sredstva u proračunima općina, gradova i županija i to za redovne izbore za članove predstavničkih tijela i općinskih načelnika, gradonačelnika, odnosno župana koji će se održati 2013. godine, troškovi koji se vezani za tiskanje izbornog materijala, troškove izbornih povjerenstava i biračkih odbora, naknadu troškova izborne promidžbe i druge materijalne troškove. Procjenjuje se da će iznos tih troškova biti oko 150.000.000,00 kuna.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Razlike između rješenja sadržanih u Prijedlogu zakona o lokalnim izborima koji je raspravljen u Hrvatskom saboru u prvom čitanju te rješenja sadržanih u Konačnom prijedlogu zakona, tehničke su prirode i predstavljaju poboljšanje i doradu zakonskog teksta.

Kroz cijeli zakonski tekst izričaj „trajno boravište“ zamijenjen je izrazom „prebivalište“ u svrhu usklađivanja izričaja s izričajem iz Nacrta konačnog prijedloga zakona o prebivalištu.

Također, u svrhu usklađivanja s prijedlogom drugog propisa, konkretno Nacrtom konačnog prijedloga zakona o registru birača izmijenjena je odredba članka 2. stavka 1. ovog Zakona na način da je izbrisan dio koji je ograničavao aktivno biračko pravo osobama kojima je biračko pravo oduzeto pravomoćnom sudskom presudom.

Novinu Konačnog prijedloga zakona u odnosu na tekst Prijedloga zakona predstavlja sadržaj kandidature za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika. Budući da se prema ovom Zakonu zamjenici općinskih načelnika, gradonačelnik i župana iz redova pripadnika nacionalnih manjina biraju istovremeno kada i općinski načelnici,

gradonačelnici, odnosno župani, nema potrebe za utvrđivanjem nacionalne pripadnosti. Pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova nacionalnih manjina određuje se sukladno odredbama Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina te odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Pored toga pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina imaju i nacionalne manjine kojima je neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, pravo na zamjenika reda pripadnika nacionalnih manjina propisano statutom jedinice. Navedena prava utvrđuju se prije raspisivanja izbora tako da će pri raspisivanju izbora na kojima će se istovremeno birati općinski načelnici, gradonačelnici i župani i njihovi zamjenici, kao i zamjenik iz reda pripadnika nacionalnih manjina, biti jasno naznačeno. Dakle, s obzirom da se i zamjenici iz reda pripadnika nacionalnih manjina biraju na istim izborima, podatak o nacionalnosti od značaja je samo za te kandidate, ali ne i za kandidate za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike koji se biraju zajedno s njima.

Nadalje, u odnosu na Nacrt prijedloga zakona, tekstom Konačnog prijedloga zakona nadopunjen je članak 22. uvrštavanjem novog stavka. Odredbom novog stavka 3. ozakonjen stav Ustavnog suda Republike Hrvatske izraženom u presudi U-VIIA-2099/2009 od 04. svibnja 2009. godine da pogreške pri postupku kandidiranja treba popraviti uz najmanju moguću štetu za postupak kandidiranja. U tom smislu Zakonom je propisano da će pri utvrđivanju pravovaljanih kandidacijskih lista, odnosno kandidatura nadležno izborno povjerenstvo postupiti u korist zaštite postupka kandidiranja, odnosno prava predlaganja kandidacijskih lista i kandidatura.

Prihvaćene su ranije isticane sugestije Državnog izbornog povjerenstva Republike Hrvatske te GONG-a vezano za sadržaj zbirne liste kandidacijskih lista, odnosno redosljed unosa kandidacijskih lista na zbirnu listu. Propisano je da se kandidacijske liste unose na zbirnu listu prema abecednom redu punog naziva političke stranke, odnosno dvije ili više političkih stranaka koja je, odnosno koje su predložile kandidacijsku listu, odnosno prema abecednom redu prezimena nositelja kandidacijske liste grupe birača. Dakle, nema posebnog izdvajanja kandidacijske liste grupe birača nego se sve liste navode prema abecednom redu.

Prihvaćeni su prijedlozi Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav te Odbora za zakonodavstvo da se preciziraju odredbe članka 28. Zakona i rokovi utvrđeni u tom članku koji regulira postupak u slučaju prihvaćanja kandidature na više kandidacijskih lista za isto predstavničko tijelo. Propisano je da će u toj situaciji nadležno izborno povjerenstvo pozvati tog kandidata da se najkasnije u roku od 48 sati od isteka roka za kandidiranje očituje pri kojoj kandidaturi ostaje te će po očitovanju nadležno izborno povjerenstvo pozvati predlagatelja liste s koje je taj kandidat odustao da listu dopuni drugim kandidatom u roku od 24 sata. Ujedno je propisano da ako navedeni predlagatelj ne dopuni listu, nadležno izborno povjerenstvo postupiti će u skladu s odredbom članka 22. Zakona, dakle u korist zaštite postupka kandidiranja, odnosno prava predlaganja kandidacijskih lista i kandidatura. U odnosu na činjenicu prihvaćanja kandidatura na više kandidacijskih lista za isto predstavničko tijelo nadopunjene su prekršajne odredbe (članak 133.) na način da je za navedeno predviđena novčana kazna.

Vezano za postupak u slučaju smrti kandidata s kandidacijske liste, prihvaćen je prijedlog Državnog izbornog povjerenstva da se posebno regulira situacija kada kandidat na kandidacijskoj listi umre u vremenu kraćem od 10 dana prije dana održavanja izbora. Zakonom je propisano da će se u tom slučaju takva kandidacijska lista smatrati

pravovaljanom. Navedeno je u duhu prihvaćenog načela *in favorem* postupka kandidiranja koje je predviđeno prethodno opisanom odredbom članka 22. ovog Zakona.

Prihvaćen je prijedlog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav da se briše odredba članka 35. stavka 4. kojom je propisano da kršenje zabrana predmetnog članka predstavlja prekršaj kažnjiv po odredbama ovoga Zakona. Prihvaća se obrazloženje Odbora da je isto predviđeno u posebnom dijelu teksta, tj. Prekršajnim odredbama gdje su konkretno propisane sankcije za one subjekte koji postupaju protivno odredbama članka 35. Zakona.

Prihvaćen je i prijedlog Odbora za zakonodavstvo da se u odnosu na odredbu stavka 2. iz članka 41. Zakona kojom je propisan stalni sastav izbornog povjerenstva jasno propiše da se radi o "članovima stalnog sastava".

Prihvaćeni su i prijedlozi za produljenjem roka za imenovanjem biračkih odbora te je rok sa 8 dana, produžen na 10 dana prije dana održavanja izbora.

Nadalje, uvažena je sugestija Državnog izbornog povjerenstva vezano za utvrđivanje identiteta birača prilikom glasovanja te je u tom smislu brisano da se identitet birača utvrđuje važećom identifikacijskom ispravom, već je propisano da se identitet birača utvrđuje identifikacijskom ispravom, dakle, bez posebnog isticanja da se treba raditi o važećoj ispravi (članak 59. stavak 2. Zakona). Naime, birači se upisuju u Registar birača i temeljem upisa u tu evidenciju ostvaruju biračko pravo. Potreba da se prilikom glasovanja utvrdi identitet osobe koja glasuje ne služi „stjecanju“ biračkog prava, već za svrhu ima isključivo da se utvrdi identitet osobe koja glasuje.

Novinu predstavlja i dorada odredbi kojima se osigurava zaštita tajnosti glasovanja pa su tako prihvaćeni prijedlozi GONG-a vezano za zaštitu serijskog broja glasačkog listića. U članku 60. stavku 1. dodana je rečenica kojom je propisano da je član biračkog odbora dužan voditi računa o tome da se onemoguću uvid u serijski broj listića koji se predaje biraču, dok je u članku 70. stavak 2. izmijenjen na način da je propisano da glasački listići na biračkom mjestu moraju biti pomiješani tako da nisu složeni po serijskim brojevima i postavljeni lepezasto licem okrenutim prema dolje da se ne vidi serijski broj listića.

Također, u spomenuti članak 60. uvrštena je nova odredba, stavak 2. kojim je propisano da je predsjednik biračkog odbora ili od njega ovlašten član dužan biraču pripadniku nacionalne manjine na njegovo traženje predati glasački listić za izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalne manjine. U odnosu na propisano ističe se da su svi birači, neovisno o nacionalnoj pripadnosti uvršteni u opći popis birača. Da li će birač pripadnik nacionalne manjine biračko pravo koje mu pripada s te osnove ostvariti ili ne, sam odlučuje te se u tom smislu izjašnjava o ostvarivanju rečenog prava na način da može zatražiti od biračkog odbora da mu se preda glasački listić za izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalne manjine.

Nadalje, prihvaćeni su i prijedlozi isticani od strane Državnog izbornog povjerenstva i GONG-a, te Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina vezano za birače kojima je invaliditeta otežan pristup biračkom mjestu (npr. birač se ne može popeti stepenicama na kat jer nema pristupa za osobe u kolicima i sl.). U svrhu osiguranja zaštite biračkog prava i tih birača u članak 61. uvrštena je nova odredba kojom je uređeno ostvarivanje biračkog prava birača koji pristupi na biračko mjesto, ali mu je zbog invaliditeta onemogućena pristupačnost

biračkom mjestu. U tom slučaju provest će se postupak propisan za birač koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto. Dakle, predsjednik biračkog odbora odredit će najmanje dva člana biračkog odbora koji će doći do birača i omogućiti mu glasovanje. Birač je dužan najmanje jedanput presavinuti glasački listić na kojem je glasovao, staviti ga u posebnu omotnicu i zatvoriti je, a član biračkog odbora je dužan nakon povratka na biračko mjesto predati omotnicu predsjedniku biračkog odbora koji će presavinuti glasački listić iz omotnice odmah ubaciti u glasačku kutiju na biračkom mjestu

U svrhu ujednačavanja izričaja nadopunjena je odredba članka 79. stavka 7. Zakona kojom je reguliran rok za podnošenje zahtjeva za mirovanje vijećničkog mandata iz osobnih razloga i trajanje tog mirovanja. Budući da mirovanje mandata počinje teći od dana dostave pisanog zahtjeva, nadopunjeno je da zahtjev mora biti dostavljen sukladno pravilima o dostavi propisanim Zakonom o općem upravnom postupku, budući da je isto predviđeno i u slučaju podnošenja ostavke koja dakle, također mora biti dostavljena sukladno pravilima o dostavi propisanim Zakonom o općem upravnom postupku.

Prihvaćeni su prijedlozi Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav te Kluba zastupnika HDZ-a u pogledu popisa dužnosti nespojivih s dužnošću člana predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave propisanih odredbom članka 78. Zakona. Iz navedenog popisa izbrisane su dužnosti rektora i prorektora sveučilišta te predsjednika i člana uprave trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu.

Nastavno, prihvaćen je prijedlog Odbora za zakonodavstvo da se doradi izričaj odredbe stavka 4. članka 80. tako da se riječi: "a za kojeg se utvrdi da je državljanin države članice Europske unije" zamijene riječima: „a koji je državljanin države članice Europske unije". Predmetnim člankom uređen je institut prestanka mandata članova predstavničkih tijela jedinica.

Prihvaćen je i prijedlog Odbora za zakonodavstvo da se odredba članka 86. kojom se uređuje konstituiranje predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, dopuni na način da sadrži opću odredbu o konstituiranju predstavničkog tijela kakva je propisana Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Slijedom toga u predmetni članak dodan je novi stavak 5. koji kaže da se predstavničko tijelo jedinice smatra se konstituiranim izborom predsjednika sukladno odredbama posebnog zakona.

Što se tiče prestanka mandata općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika zbog pravomoćnosti sudske presude kojom su navedene osobe osuđene na bezuvjetnu kaznu zatvora, u odnosu na Prijedlog Zakona gdje je bilo predviđena kazna zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci, ovim Prijedlogom Zakona propisano je da se mora radi o kazni zatvora u trajanju dužem od jednog mjeseca, a kako je propisano i sada važećim odredbama Zakona o izborima općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i gradonačelnika Grada Zagreba.

U svrhu preciznog utvrđivanja broja birača koji su glasovali za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana nadopunjena je odredba članka 93. stavka 1. tako da je propisano da se općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici biraju većinom glasova svih birača koji su glasovali prema evidenciji u izvratku iz popisa birača i priloženim potvrdama za glasovanje.

Prihvaćen je prijedlog Kluba zastupnika SDSS-a da se nadopuni odredba članka 111. po uzoru na odredbu članka 107. Zakona, odnosno da se u stavku 3. članka 111. utvrdi aktivno biračko pravo za zamjenika na način da osim što mora imati prijavljeno prebivalište u određenom roku, tj. 6 mjeseci da mora biti i iz reda predstavnika nacionalne manjine.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU BILI DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A NISU PRIHVAĆENI, S OBRAZLOŽENJEM

Tijekom rasprave o Prijedlogu Zakona radna tijela Hrvatskog sabora, klubovi zastupnika i zastupnici isticali su brojne prijedloge koji su kako je prethodno naznačeno uvaženi i ugrađeni u tekst Konačnog prijedloga Zakona.

Neke primjedbe i prijedlozi međutim, Predlagatelj Zakona nije prihvatio jer je ocijenio kako su suprotna rješenjima Zakona.

Nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika laburista da se produži rok za raspisivanje izbora u rasponu od 45 do 60 dana umjesto propisanih 30 do 60. Produženje navedenog roka predloženo je s obrazloženjem dobivanja na vremenu radi pripreme izbora. Predlagatelj Konačnog prijedloga zakona smatra propisani rok koji, napominje se je istovjetan rokovima propisanim važećim zakonima, nije potrebno mijenjati tj. produžiti. Ne prihvaćajući obrazloženje navedenog Kluba zastupnika, ističe se da je datum održavanja lokalnih izbora unaprijed poznat, budući da je Zakonom propisano da se izbori održavaju treće nedjelje u mjesecu svibnju svake četvrte godine. U tom smislu nema prepreka za poduzimanje prethodnih radnji kako bi se izbori adekvatno pripremili. Što se tiče eventualnih prijevremenih izbora, radi se u pravilu o izoliranim, pojedinačnim slučajevima gdje je moguće (praksa je to pokazala), a i nužno postupiti u zadanim rokovima.

Ne prihvaća se ni prijedlog koji su iznijeli klubovi zastupnika laburista i HDSSB-a vezano za članak 10. kojim je regulirano prikupljanje potpisa. Klubovi su, naime predložili da se u podacima koje daju građani prilikom potpisivanja potpore i kandidature umjesto broja važeće osobne iskaznice birača i mjesta njezina izdavanja upisuje OIB, odnosno da se ujednači da se i za kandidate i za građane upisuje ili broj osobne iskaznice ili OIB. Navedeno se ne prihvaća iz razloga što se broj osobne iskaznice koji se traži za birače, traži zato što je potrebno utvrditi da potpis daje osoba koja ima prebivalište na području jedinice za koju se provode izbori. Iz OIB-a nije vidljiv taj podatak, te bi u slučaju propisivanja isključivo OIB-a mogla biti dovedena u pitanje valjanost kandidacijske liste, odnosno kandidature ako ih podrži relevantan broj birači koji nemaju prebivalište na području jedinice za koju se provode izbori. Što se tiče traženja OIB za kandidate ukazuje se da prema odredbi članka 17. ovog Zakona kandidati podnose očitovanja koja prileže prijedlozima kandidacijskih lista i kandidatura, a u kojima se između ostalog navode izjave kandidata o nepostojanju zabrane kandidiranja, odnosno o činjenici potrebnog prebivališta na području jedinice.

Nadalje, ne prihvaća se prijedlog zastupnika Branka Hrga da se potreban broj potpisa za kandidature odredi u postotku i to 5% za kandidacijske liste te 10% za kandidature za individualne funkcije. S obzirom na veliki nerazmjer u broju stanovnika lokalnih jedinica Predlagatelj Zakona smatra da je bilo potrebno detaljnije razraditi kategorije jedinica po kriteriju broja stanovnika, o broju kojem zavisi broj potpisa potreban za kandidiranje. U tom smislu zakonsko rješenje smatra se prihvatljivim te navedena gradacija jedinica adekvatnom.

Nije prihvaćen ni prijedlog Kluba zastupnika SDSS-a da se propiše da birači mogu biti potpisnici samo jedne kandidacijske liste i kandidature u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave, pa ako bi birač potpisao više kandidacijskih lista ili kandidatura njegov potpis bi bio nevažeći, a kandidacijska lista i kandidatura bi bile valjane ako bi bez tog potpisa imale potreban broj potpisa birača. Navedeno nije prihvaćeno budući da davanje potpore birača ne znači da će birač i glasovati za kandidacijsku listu, odnosno kandidata čiju kandidaturu je podržao. Volja birača izražava se ne prilikom podržavanja kandidatura, već na izborima prilikom glasanja. U tom smislu se ukazuje da je *ratio* odredbe članka 16. Zakona čiju nadopunu je predložio spomenuti Klub, a kojom se dakle, ne ograničava podržavanje samo jedne liste, odnosno kandidata zaštita izbornog natjecanja.

Što se tiče primjedbe Kluba zastupnika laburista da je potrebno ovjeravati izjavu o prihvaćanju kandidature na lokalnim izborima (članak 17. Zakona), a isto nije potrebno na parlamentarnim izborima, ukazuje se da je važećim izbornim zakonima predviđena ovjera izjave o prihvaćanju kandidature te da isto nije predstavljalo probleme u praksi. U tom smislu ovim Zakonom u nadležnosti izbornih povjerenstava je uvrštena ovlast ovjeravanja očitovanja o prihvaćanju kandidatura, a što su izborna povjerenstva do sada i činila.

U pogledu sastava biračkih odbora (članak 42. Zakona) dio primjedbi je prihvaćen kako je to prethodno gore objašnjeno, međutim nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika SDSS-a da se broj članova biračkog odbora smanji, odnosno ostane nepromijenjeno u odnosu na važeće propise. Navedeno nije prihvaćeno upravo iz razloga što se ovakvim rješenjem prihvaćaju prijedlozi i uvažavaju primjedbe da se sastav biračkih odbora regulira na način da budu zadovoljeni interesi svih političkih grupacija. Isto tako u pogledu iste odredbe nije uvažena ni primjedba Odbora za zakonodavstvo da su nedosljedno propisani kriterija imenovanja članova proširenog sastava biračkih odbora koji ne uzimaju u obzir uobičajenu istovremenost održavanja izbora za predstavnička tijela kako jedinica lokalne tako i jedinca područne samouprave, niti složenost sastava političkih grupacija koje sudjeluju u radu tih predstavničkih tijela. U pogledu istaknute primjedbe Predlagatelj Zakona ukazuje da se Zakonom ne ulazi u unutarstranačke odnose. Političke stranke postupaju u skladu sa svojim statutima, pa tako i u slučaju određivanja predstavnika u biračkim odborima.

Nadalje, vezano za primjedbu Kluba zastupnika laburista da je predviđena obveza za županijska izborna povjerenstva da objavljuju rezultate izbora po biračkim mjestima, a da isto nije predviđeno za gradska i općinska izborna povjerenstva, Predlagatelj Zakona ukazuje da primjedba ne stoji. Županijsko izborna povjerenstvo objavljuje rezultate izbora po biračkim mjestima općina i gradova na svojem području ne samo za županijske izbore, nego i za općinske i gradske izbore. Dakle, namjera je da na jednom mjestu (internetskim stranicama županije) budu objavljeni rezultati sveukupnih lokalnih izbora na području te županiju po biračkim mjestima. Pojašnjuje se da je propisana ovlast županijskih izbornih povjerenstava da objavljuju rezultate izbora za članove županijske skupštine i župana i njihovih zamjenika (članak 51. točka 6.), isto kao što to čine i općinska i gradska povjerenstva (članak 53. točka 10.) s tim da županijska povjerenstva dodatno objavljuju rezultate izbora po biračkim mjestima na području županije i za županijske i za gradske i za općinske izbore. Imajući u vidu činjenicu da sve jedinice lokalne samouprave nemaju adekvatno ažurirane i pregledne službene internetske stranice, dok županije to svakako imaju, intencija Predlagatelja je bila da se na jednom mjestu objave cjelokupni rezultati za područje jedne županije.

Budući da je u članku 57. stavku 3. Zakona u okviru obveza biračkog odbora prije otvaranja biračkog mjesta propisano da na biračkom mjestu ne smije biti promidžbeni

materijali, kao niti u neposrednoj blizini biračkog mjesta, nije prihvaćen prijedlog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav da se nadopune odredbe koje reguliraju „biračko mjesto“ na način da se jasnije propiše što se sve ne smije isticati na pojedinom biračkom mjestu. U članku 70. stavku 3. Zakona propisano je što se smije isticati – državni simboli u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti Predsjednika Republike Hrvatske, kao i obilježja županija, gradova, odnosno općina u skladu s njihovim statutima. Nadalje, u članku 66. stavku 2. određeno je da biračko mjesto ne može biti u vjerskom objektu, objektu u vlasništvu, najmu, zakupu ili trajnom korištenju političke stranke ili kandidata koji sudjeluje na izborima te u prostorijama u kojima se poslužuju i konzumiraju alkoholna pića. Smatra se da su navedene zakonske odredbe odgovarajuće i dostatne te nije potrebna dodatna regulacija koju predlaže Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

U pogledu primjedbe Kluba zastupnika laburista da li je plakat dovoljan da građani budu informirani na kojem biračkom mjestu mogu glasovati, ističe se da je objava biračkih mjesta predviđena ne samo u obliku oglasa, odnosno plakata na mjestima uobičajenog oglašavanja u jedinicama i mjestima većeg okupljanja građana, već i na internetskim stranicama jedinice, što se smatra dostatnim da građani budu upoznati s biračkim mjestima (članak 69. Zakona).

Nadalje, nije prihvaćen prijedlog Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav da se briše članak 72. koji propisuje pojam važećeg glasačkog listića s obzirom da je konzumiran odredbom članka 73. kojom je pak reguliran pojam nevažećeg listića. Predlagatelj Zakona ukazuje da se prijedlog Odbora može postaviti i obrnuto, u smislu da nije potrebna odredba članka 73. jer je supsumirana člankom 72. Međutim, iz razloga pravne sigurnosti nužno je i neophodno zasebno definirati pojam „važećeg glasačkog listića“, a zasebno pojam „nevažećeg listića“. Također se ističe da je ovakvo rješenje predviđeno i važećim zakonima.

Nije prihvaćen ni prijedlog Kluba zastupnika SDSS-a da se nadopuni odredba članka 76. Prijedloga zakona koja glasi: *„Članovi predstavničkih tijela biraju se razmjernim izbornim sustavom, na način da cijelo područje jedinice čini jednu izbornu jedinicu. Svi birači koji imaju trajno boravište na području te jedinice i koji pristupe glasovanju, na temelju kandidacijskih lista, biraju sve članove predstavničkog tijela jedinice.“* Predloženo je dopuna na način da na kraju druge rečenice stoji *„izuzev članova predstavničkog tijela koje na dopunskim izborima biraju pripadnici nacionalne manjine čiju zastupljenost treba osigurati.“* Predlagatelj Zakona ističe da članak 76. Zakona propisuje općenito način izbora članova predstavničkih tijela, dok su dopunski izbori regulirani u posebnom poglavlju koje uređuje pitanje zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkom i izvršnom tijelu jedinice. Budući da je posebnom odredbom (u članku 107. stavku 1.) izrijekom propisano tko ima pravo birati i biti biran na dopunskim izborima, smatra se da isto nije potrebno određivati i u članku 76.

U pogledu primjedbi klubova zastupnika laburista, HDZ-a i HDSSB-a vezano za članak 88. Prijedloga zakona kojim su utvrđene inkompatibilne dužnosti za dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika, da se istaknutom zakonskom odredbom omogućava županima da budu zastupnici u Hrvatskom saboru, Predlagatelj ovog Zakona ukazuje da je Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor kao *lex generalis* u odnosu na saborske zastupnike propisano koje dužnosti su nespojive s istodobnim obnašanjem dužnosti zastupnika (članak 9.). Među propisanim inkompatibilnim dužnostima je dužnost župana, gradonačelnika Grada Zagreba te njihovog zamjenika. Stoga nikako ne stoji tvrdnja da se Prijedlogom ovog zakona omogućuje županima da budu saborski

zastupnici jer je isto onemogućeno Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor. Dodatno se ističe da se upravo Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor kao sustavnim propisom u odnosu na saborske zastupnike trebaju propisati dužnosti nespojive s dužnošću zastupnika.

Nadalje, nije prihvaćen ni prijedlog Kluba zastupnika laburista da se umjesto ždrijebanja koje je predviđeno u slučaju da jedan kandidat za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana ima najveći broj glasova, a sljedeća dva ili više kandidata s najvećim brojem glasova po redu imaju isti broj glasova, pa je određeno da će se preostali sudionik drugog kruga glasovanja odrediti ždrijebom između kandidata s istim brojem glasova (članak 94. Zakona), već da kako Klub predlaže, oba kandidata nastave izbornu utrku. Vezano za ždrijebanje Predlagatelj Zakona ukazuje da u slučaju da u drugom izbornom krugu sudjeluje više kandidata, izvjesno je provođenje i trećeg kruga glasovanja te je moguće ponavljanje izbornog postupka u cijelosti. Kako ždrijeb nije nedemokratski način odlučivanja u izbornim postupcima i često se pronalazi u izbornom zakonodavstvu, smatra se da se predloženim rješenjem sprječava moguće odugovlačenje izbornog postupka.

Vezano za članak 105. Konačnog prijedloga zakona kojim je uređeno pitanje zamjenjivanja člana predstavničkog tijela pripadnika nacionalne manjine kojemu je mandat prestao ili mu mandat miruje, nije prihvaćen prijedlog Kluba zastupnika SDSS-a. Klub je predložio da se spomenuti članak nadopuni na način da se propiše da u slučaju zamjenjivanja vijećnika predstavnika nacionalne manjine, isti se mora zamijeniti vijećnikom koji je također predstavnik nacionalne manjine. U pogledu istaknutog prijedloga, Predlagatelj Zakona ističe da je intencija i smisao predmetne odredbe da se zadrže rezultati izbora koji određuju političku strukturu predstavničkog tijela. Naime, predviđenom zakonskom odredbom štiti se volja birača iskazana na izborima.

Nastavno, glede primjedbe istog Kluba zastupnika vezano za članak 111. Zakona kojim je uređen izbor zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova nacionalnih manjina, prijedlog za nadopunu stavka 3. je prihvaćen kako je to u Točki V. ovog Konačnog prijedloga zakona objašnjeno. Međutim, nije prihvaćen prijedlog vezano za stavak 4. tj. da se propiše da pravo predlaganja zamjenika iz reda pripadnika nacionalne manjine imaju stranke registrirane kao manjinske stranke. U pogledu istaknutog prijedloga, ističe se da prema važećim propisima nema razlikovanja između političkih stranaka u Republici Hrvatskoj te u tom smislu s obzirom su stranke ravnopravne, sve političke stranke imaju pravo predložiti kandidate za zamjenika iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Nije prihvaćen prijedlog Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu da se drugačije definiraju odredbe koje se odnose na kandidacijske liste i kandidate koje predlažu birači, odnosno termin kandidature grupe birača. Odbor je mišljenja da je potrebno vratiti termin nezavisni kandidat i nezavisna lista, kako bi građani precizno imenom i prezimenom znali kojeg čelnika izvršne vlasti biraju neposrednim izborom. Predlagatelj upravo suprotno smatra da je i terminološki i suštinski prihvatljivije rješenje koje se predlaže ovim Zakonom. Naime, dosadašnje rješenje po kojem kandidacijske liste i kandidati koje predlažu birači nose naziv „nezavisna lista“, odnosno „nezavisni kandidat“, postavlja pitanje „nezavisan u odnosu na koga ili što?“. U tom smislu izričaj „kandidacijska lista grupe birača“ i „kandidati grupe birača“ smatra se prihvatljivim i adekvatnim, osobito stoga što se i radi o listama i kandidatima koje predlažu birači te ta jezična konstrukcija neće nikako omesti birače da ne izaberu kandidata imenom i prezimenom.

Što se tiče prijedloga istog saborskog Odbora da bi u pripremi konačnog prijedloga zakona trebalo razmotriti i propisivanje zabrane kandidiranja osoba osuđenih za specifična teška kaznena djela, Predlagatelj zakona je zauzeo stav da se pasivno i biračko pravo ne ograničavaju.

Zastupnik Branko Hrg predložio je da se ovim Zakonom propiše da se mjesni izbori provode kada se i provode izbori za članove predstavničkih tijela. U pogledu tog prijedlog ističe se da su predmet regulacije ovog Zakona izbori za tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a tijela su: predstavničko tijelo (općinska i gradska vijeća te županijske skupštine) te izvršno tijelo (općinski načelnici, gradonačelnici i župani te njihovi zamjenici). Mjesna samouprava uređena je sustavnim zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi te u tom smislu pitanje eventualnog propisivanja datuma održavanja mjesnih izbora ne može biti predmetom regulacije ovog Zakona.